

**Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta**

Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa

**Komparace zemí mimo EU v oblasti podpory
sportu**

Comparison of principles of sport support in non EU
countries

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce:

Ing. Marek Pavlík Ph.D.

Autor:

Bc. Lukáš Kozáček

Brno, 2013
Masarykova univerzita

Ekonomicko-správní fakulta

Katedra veřejné ekonomie

Akademický rok 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pro: KOZÁČEK Lukáš

Obor: Veřejná ekonomika

Název tématu: KOMPARACE ZEMÍ MIMO EU V OBLASTI
PODPORY SPORTU

Comparison of principles of sport support in non EU countries

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Zmapovat principy podpory sportu z veřejných zdrojů ve vybraných zemích mimo EU a identifikovat příklady dobré praxe využitelné v podmínkách ČR.

Postup práce a použité metody:

1. Teoretická identifikace ekonomických i sociálních efektů plynoucích z podpory sportu a formulace metodiky pro analytickou část.
2. Analýza vybraných zemí a komparace zjištění i s ČR.
3. Syntéza zjištění a formulace doporučení pro praxi v ČR.

Rozsah grafických prací:

dle pokynů vedoucího práce

Rozsah práce bez příloh:

60 – 80 stran

Seznam odborné literatury:

Novotný, Jiří. *Ekonomika sportu*. 1. vyd. Praha : ISV - nakladatelství, 2000. 263 s. ISBN 80-85866-68-4.

Dvořáková, Šárka. *Marketing in Sport*. Brno : Paido, 2004. 62 s. ISBN 80-7315-096-4.

Hobza, Vladimír - Rektořík, Jaroslav. *Základy ekonomie sportu*. Praha : Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86929-04-3.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Marek Pavlík, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce:

4. 3. 2011

Termín odevzdání diplomové práce a vložení do IS je uveden v platném harmonogramu akademického roku.

.....
vedoucí katedry

.....
děkan

V Brně dne 4. 3. 2011

Jméno a příjmení autora: Lukáš Kozáček

Název diplomové práce: Komparace zemí mimo EU v oblasti podpory sportu

Název práce v angličtině: Comparison of principles of sport support in non EU countries

Katedra: Veřejná ekonomie

Vedoucí: Ing. Marek Pavlík Ph.D.

Rok obhajoby: 2013

Anotace:

Problematicke podpory sportovního prostředí není dlouhodobě věnována dostatečná pozornost v rámci tvorby a implementace vládních politik. O principech podpory sportu ve světě, ve srovnání s Evropskou unií, neexistuje v našem prostředí žádný ucelený dokument zkoumající a zabývající se touto problematikou. Cílem této práce je zmapovat a podat přehled o principech podpory sportu z veřejných rozpočtů v zemích mimo Evropskou unii a případně identifikovat příklady dobré praxe použitelné v podmínkách České republiky. Analýza a komparace zjištění byla provedena na vybraném vzorku zemí z celého světa.

Klíčová slova:

sport, ekonomika sportu, veřejné financování, sportovní politika, dotace, svět, komparace, zdroje financování, principy podpory sportu

Annotation:

The issue of supporting sport is not been given sufficient attention in the development and implementation of government policies. On the principle of supporting sport in the world, compared with the European Union, does not exist in our environment comprehensive document which is examining and dealing with this issue. This thesis aims to explore and present an overview of the principles of sport support from public budgets in non European Union countries and to identify examples of good practice applicable in the Czech Republic. Analysis and comparison of findings was conducted on a sample of countries from around the world.

Key Words:

sport, sports economics, public finance, sports policy, subsidies, world, comparison, sources of funding, the principles of supporting sport

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Komparace zemí mimo EU v oblasti podpory sportu“ vypracoval samostatně pod vedením Ing. Marka Pavlíka Ph.D. a uvedl v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy, vnitřními předpisy Masarykovy univerzity a vnitřními akty řízení Masarykovy univerzity a Ekonomicko-správní fakulty MU.“

V Rovečném dne 22. 4. 2013

.....
Bc. Lukáš Kozáček

Rád bych tímto poděkoval panu Ing. Marku Pavlíkovi Ph.D. za trpělivost, odborné připomínky a cenné rady při konzultacích, díky nimž přispěl k vypracování této práce.

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická východiska sportu a formulace metodiky	11
1.1 Obecné důvody a principy podpory sportu	12
1.1.1 Obecné důvody podpory sportu.....	14
1.1.2 Principy podpory sportu.....	21
1.2 Příklady nadnárodní participace v podpoře tělesné kultury	23
1.2.1 Prostředí Evropské unie	23
1.2.2 Prostředí Africké unie	25
1.2.3 Prostředí Karibského společenství.....	26
1.3 Podpora sportu v České republice.....	28
1.3.1 Institucionální zabezpečení podpory tělesné kultury v ČR	28
1.3.2 Analýza stavu systému financování sportu v ČR	30
1.4 Formulace metodiky pro analytickou část	33
2 Analýza podpory sportu ve vybraných zemích.....	34
2.1 Afrika	36
2.1.1 Jihoafrická republika.....	36
2.1.2 Uganda	39
2.1.3 Zambie	41
2.2 Asie	43
2.2.1 Bhútán.....	43
2.2.2 Indie	45
2.2.3 Japonsko.....	48
2.2.4 Jižní Korea	52
2.2.5 Taiwan	54
2.2.6 Arménie	56
2.2.7 Ázerbájdžán	57
2.2.8 Gruzie.....	58
2.2.9 Moldavsko	60
2.3 Austrálie a Oceánie	62
2.3.1 Austrálie.....	62
2.4 Jižní Amerika	65
2.4.1 Venezuela.....	65
2.5 Severní Amerika.....	67
2.5.1 Kanada	67
2.6 Přehled údajů o zbylých zemích zahrnutých do výzkumu.....	72

3	Diskuse a syntéza zjištěných výsledků	74
	Závěr	82
	Použitá literatura	83
	Seznam tabulek a obrázků	92
	Přílohy.....	93

Úvod

Sport bezpochyby ovlivňuje životy mnoha z nás. Je součástí našich všedních dní, setkáváme se s ním ve sdělovacích prostředcích, při cestě do zaměstnání či v každodenním hovoru. Leckdy si ani neuvědomujeme, do jaké míry jsme obklopeni sportem a tělesnou kulturou. Velká část dnešní populace se ať aktivně, tak i pasivně věnuje sportu. Život bez sportu je v dnešní době takřka nepředstavitelný. Sport dokáže lidi různých národností sjednocovat a spojovat. Celá řada provedených vědeckých studií dokazuje pozitivní vliv na rozvoj sociálních i zdravotních dovedností aktivně sportujících lidí. Sport můžeme označit za fenomén dnešní doby, který napomáhá celospolečensky zlepšovat a podporovat zdravý životní styl a rozvoj osobnosti.

Jako jeden ze zásadních ekonomických problémů pro oblast sportu se jeví jeho provázanost s veřejným sektorem. Nehledě na ekonomické přínosy se neustále objevují protichůdné názory na podporu sportu z veřejných rozpočtů. Hledá se především odpověď na otázku: Jak co nejhospodárněji a nejúčelněji by měl stát nebo státní organizace podporovat sportovní prostředí? Odborníci zabývající se touto problematikou nejsou jednotní a veskrze najdeme jak přívržence podpory, tak i oponenty.

Diplomová práce se zaměřuje na srovnání dotační politiky v oblasti sportu a sportovního prostředí realizované z veřejných rozpočtů. Předmětem výzkumu bude vzorek náhodně vybraných zemí z celého světa (mimo Evropskou unii), jehož velikost je stanovena na přibližně čtyřicet států. V prostředí České republiky a Evropské Unie je podpora sportu velmi dobře zmapována i publikována, tudíž tyto země nebyly zařazeny do výzkumného vzorku (ČR bude v jedné z následujících podkapitol představena pouze okrajově). Z tohoto důvodu se středem výzkumného zájmu staly zbylé země světa, ke kterým v dosavadních zdrojích odborné literatury v České republice nejsou v oblasti podpory sportu dostupné téměř žádné relevantní informace. Výběr probíhal zcela náhodně. Snahou bylo postižení co nejširšího spektra a různorodosti zemí z co nejvíce světových kontinentů.

Cílem této práce je zmapovat a podat přehled o principech podpory sportu z veřejných rozpočtů v zemích mimo Evropskou unii a případně identifikovat příklady dobré praxe použitelné v podmínkách České republiky. Bude zaměřováno na různorodost dotační politiky a dotačních programů pro oblast sportu v jednotlivých zemích. Budou porovnány různé přístupy a metodiky rozdělování finančních prostředků z veřejných zdrojů, hledat

podobnosti či odlišnosti, na jejichž základě by mohly být vysloveny příklady dobré praxe, které by mohly být aplikovatelné v prostředí České republiky.

Struktura diplomové práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole, na základě odborné literatury, je popsán vliv ekonomických a sociálních efektů plynoucích z podpory sportu z veřejných zdrojů se zaměřením na problematiku rozdělování dotací do sportu. Ve stručnosti bude představen způsob podpory sportu z veřejných zdrojů používaný v České republice. Součástí kapitoly je i zmapování politiky podpory sportu v případě nadnárodních společenství. V této části bude též blíže zmíněna a formulována metodika využívaná pro analytickou část.

V analytické části budou představeny principy podpory sportu z veřejných rozpočtů a jejich programové základy v jednotlivých zemích zařazených do náhodného výběru. V úvodu je představeno 15 zemí, ke kterým se podařilo získat větší množství informací potřebných k detailnější analýze fungování a principů prostředí podpory sportu v dané zemi. Soustředěno bude na analýzu strategických plánů podpory sportu, principy dotační politiky a v případě dostupných informací zhodnocení systémů financování odvětví sportu. V jedné z podkapitol jsou pak představeny zbývající země ze zkoumaného vzorku, ke kterým jsou v tabulce uvedeny stručné informace, které se podařilo získat.

V závěrečné části budou diskutována zjištění ze získaných výsledků v komparaci jednotlivých států, trendy v aplikaci a provádění sportovní politiky a případné vymezení odlišností od systému používaného v České republice. Na základě subjektivního názoru mohou být vyslovena doporučení příkladů dobré praxe využitelné v podmínkách České republiky.

Zásadním úskalím vypracování se jeví problém získání relevantních informací a dat z jednotlivých zemí. Po konzultaci a zvážení několika možností byly zvoleny tři základní metody: vyhledání kontaktů na příslušná ministerstva odpovědná za oblast sportu v daných zemích, vytvoření krátkého dotazníku za účelem získání širšího spektra informací (popřípadě navázání užší komunikace) a v neposlední řadě pomocí internetu vyhledávání dostupných informací na webových prezentacích příslušných ministerstev. Na základě informací získaných formou těchto tří metod bude provedena analýza a komparace poznatků, na jejichž základě bude vysloven závěr ke splnění cíle práce. Detailněji budou jednotlivé metody představeny v jedné z následujících podkapitol práce.

1 Teoretická východiska sportu a formulace metodiky

Již samotné vymezení a definování sportu s sebou přináší odlišné interpretace. Dle jedné ze základních definic Rady Evropy, se sportem „rozumí veškeré formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované činnosti nebo nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“ (Evropská charta sportu, 1992). Tato definice sportu je formulována velmi širokým způsobem, kde „sport“ je brán jako nadřazené vyjádření pro všechny formy tělesné činnosti s ním související. V české legislativě je definice sportu téměř totožná s definicí předcházející a byla přijata Zákonem o podpoře sportu (2001).

Podle Hodaň&Hobza (2010) však dochází k nepřesné interpretaci významu slova „sport“, jež se užívá jako zastřešující obecný výraz pro veškeré aktivity. Autoři se podle svých vysvětlení spíše přiklánějí k názoru, že sport je jen jednou z částí, v rámci sociokulturního systému, tělesné kultury. Upozorňují především na fakt, že sport jakožto výkonnostní složka na poli reprezentační úrovně nemusí vždy sloužit veřejně prospěšnému zájmu, ale může být ovlivňována zájmy politickými i osobními v případě rozdělování dotací. Systém tělesné kultury lze tedy rozdělit do tří základních částí: tělesná (školní) výchova (udržení a rozvoj tělesné zdatnosti ve školských zařízeních), pohybová (tělesná) rekreace (pro potřebu regenerace sil či možnost aktivního odpočinku) a již zmiňovaný sport (charakterizován výkonovou motivací).

Je vidět, že již samotné definování sportu s sebou přináší řadu rozporů a odlišných názorů, díky nimž může docházet k nejasným interpretacím a dezinformacím např. při rozdělování finančních prostředků do oblasti podpory.

Systém tělesné kultury je velmi specifickou oblastí národního hospodářství. Některé z jeho subsystémů mají znaky jak veřejného sektoru, tak i sektoru soukromého. Stejná situace je patrná i pro oblast financování daných oblastí. Existují vedle sebe subjekty financované jak veřejným sektorem, tak i sektorem soukromým, popřípadě kombinací obou těchto systémů. Oba tyto sektory se mohou navzájem ovlivňovat (Hobza&Rektořík, 2006).

Posláním veřejného sektoru je předcházet a řešit důsledky selhávání trhu v ekonomickém a sociálním růstu i rozvoji. Státními zásahy do hospodářství se snaží vlády těmto selháváním předcházet nebo je alespoň do určité míry korigovat (Strecková&Malý,

1998). Pro oblast tělesné kultury můžeme mezi selhávání trhu zařadit existující externality¹. Je možné prokázat existenci nedokonalé konkurence a zároveň i monopolu.

Podle Hodaň&Hobza (2010) je dalším důležitým aspektem, zda zařadit tělesnou kulturu do oblasti veřejného sektoru, jeho veřejná prospěšnost. V Návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti (2013) „*veřejně prospěšnou činností je zejména činnost a její podpora v oblasti ..., r) provozování amatérského sportu a tělovýchovy, ...*“ Pro subsystém tělesné školní výchovy je nejvíce zřejmý význam veřejné prospěšnosti především tím, že zkvalitňuje fyzické a pohybové dovednosti žáků. Nepopíratelné jsou i efekty zlepšení zdraví. Pro oblast rekreačního sportu již není míra veřejné prospěšnosti tak jasná. Činnosti s ní spojené nemusí být primárně realizovány za účelem veřejné prospěšnosti, ale případně i jako činnost zisková. Pro oblast veřejné prospěšnosti se však jedná o aktivity směřující především k uchování zdravého potenciálu jedince a zlepšení kvality jeho života. Vyzdvihuje se především fakt otevřenosti pro široké vrstvy společnosti bez výraznějších omezení jedince pro začlenění. Je zde patrná velká míra dobrovolnické činnosti, jež je sama o sobě velkou veřejně prospěšnou činností. Nejsložitější situací týkající se veřejné prospěšnosti je podle autorů oblast výkonnostního, a to především u vrcholového sportu. V případě ryze amatérského sportu, který je zaměřen především ke kultivaci a rozvoji zdraví jedince, popřípadě aktivnímu trávení volného času, není bezesporu pochyb o veřejné prospěšnosti. Vystává otázka: Do jaké míry je reprezentace veřejným zájmem? Jak ovlivnila prospěch veřejné společnosti? Koho se v případě vrcholového sportu může týkat veřejná prospěšnost? Těchto otázek by se našlo bezesporu více, avšak odpovědi na ně nejsou zdaleka jednoznačné a do jisté míry kontroverzní. Podle autorů Hodaň&Hobza(2010) platí teze, že vrcholový sport je zájmem politickým, tudíž můžeme zčásti hovořit o zájmu veřejném.

1.1 Obecné důvody a principy podpory sportu

Sportovní prostředí bylo z veřejných zdrojů, byť svým způsobem podporováno historicky již mnohem dříve. Již v době římských císařství byla hojně praktikovaná politika „chléb a hry“, kterou císařští představitelé využívali, aby pomocí zábavy v podobě pořádání gladiátorských her získali přízeň prostého lidu, čímž dokázali skrýt případnou nestabilitu v zemi a zároveň posílit svoji celkovou moc. Na podobném principu fungovala státní podpora

¹ Problematice externalit se budeme blíže věnovat v jedné z následujících kapitol.

v zemích bývalého komunistického bloku v Evropě, kde byl sport (hlavně elitní) brán jako měřítko a prostředek soupeření s „kapitalistickým“ zbytkem světa. Při dosažení výrazného úspěchu na mezinárodním poli bylo sportu politicky využíváno k zastření špatné ekonomické situace, na kterou nebylo v zemích tolik upozorňováno. Z toho lze usoudit, že státní podpora sportu má od nepaměti viditelný politický podtext.

Ekonomické dopady podpory sportovního prostředí jsou jedním ze základních problémů a předmětem sporů mezi jednotlivými ekonomy. Ve studii Coates a Humphreys (2008) se dokonce většina oslovených ekonomů² vyjádřila proti poskytování dotací z veřejných rozpočtů na podporu sportu (především se jedná o oblast USA a státní podporu výstavby stadionů, arén a dotování velkých sportovních akcí). Autoři nepopírají určité kladné benefity podpory, na základě získaných empirických dat však odmítají, že by měla například na zaměstnanost zásadní vliv. Vytváří sice nová místa, ale z velké části na úkor jiných pracovních odvětví v regionu nebo městě. Ke stejnému názoru dochází o několik let dříve ve své studii i Cowen (1999). Nutno však podotknout, že v obou případech se jedná z větší části o státní podporu soukromých subjektů. Nicholson, Hoyer & Houlihan (2011) uvádí tři základní důvody zvýšené participace národních vlád na podporu sportu. V první řadě se jedná o podporu elitních sportovců a odvětví, které ve výsledném efektu podněcují zvýšení prestiže země v mezinárodním měřítku (podle autorů se spíše jedná o země s relativně menším počtem obyvatel, typické pro státy západní Evropy). Důvodem další státní podpory je vžitý názor některých národních a nadnárodních institucí, že zvýšená podpora sportovního prostředí povede ke zvýšení lidského a sociálního kapitálu (to však podle autorů přichází v úvahu pouze na úrovni komunitních organizací, nikoli na úrovni celého sportovního prostředí). Posledním z hlavních důvodů podpory sportovního prostředí z veřejných rozpočtů ze strany národních vlád je nárůst obezity jak u dospělých osob, tak i u mladistvých. Snaha o zvýšení podpory sportu je krokem ke snížení tohoto trendu. Např. v USA trpí obezitou více než 65% populace starší dvacet let (Hedley et al., 2004) nebo, pro srovnání, se ve Velké Británii se od roku 1980 do roku 2001 počet obézních lidí téměř ztrojnásobil (Hoyer & Nicholson, 2010).

Některé zahraniční studie došly k závěru, že hodnocení dopadu investic do sportu, by mělo být měřeno pomocí čistého ekonomického dopadu na růstu HDP, tedy celkového rozšíření úrovně statků a služeb v cílovém hospodářství (Crompton, 1995). Odlišný způsob měření a hodnocení ekonomického dopadu sportu říká, že ekonomický dopad sportu je na růst HDP dobře odhadnutelný a interpretovatelný, ale neměl by místní vlády ospravedlňovat od

² Za ekonomu je ve studii považována osoba, která dosáhla v dané oblasti titulu Ph.D.

podpory sportu z veřejných rozpočtů, protože je velmi sporné, jak užitečnou roli skutečně vykonávají. Poskytnutí dotace do sportu sice zvýší hodnotu HDP, ale nemá přílišnou vypovídací hodnotu celkového dopadu na poskytování služeb. Měly by se spíše podporovat projekty s plošnějším zaměřením, které budou mít přímý a dalekosáhlejší účinek, než podpora jednotlivých individuálních akcí, které mají měřitelný dopad na HDP. Vláda v rámci plnění svých cílů by se před rozhodnutím dotovat či podporovat sport měla zaměřit na kompletní zanalyzování prostředí, komu budou prostředky poskytnuty (Hone&Silvers, 2006). Naopak Grix&Carmichael (2012) ve své práci uvádí, že státní podpora elitního sportu je směřována ke zlepšení celkové situace ve sportovním prostředí. Tento způsob je popsán jako „virtuous cycle“ of sport, který prezentuje fakt, že zvýšená podpora elitního sportu (a dosahování mezinárodních úspěchů) povede k větší popularitě sportu a zároveň větší participaci široké vrstvy obyvatelstva, jenž povede ke zdravějšímu a aktivnějšímu národu. Cyklus se následně uzavírá, když při větší participaci bude možnost širšího výběru mezi sportovními talenty, z kterých vzejdou další úspěšní sportovní reprezentanti.

Problematika, zda podporovat sportovní prostředí z veřejných rozpočtů je velice složitá. Ekonomická teorie poskytuje mnoho různých pohledů i názorů a přesné definování se liší v závislosti na autorech. I přes odlišné názory autorů uvedené v předchozím textu se pokusíme interpretovat a rozdělit z obecného hlediska důvody a principy podpory sportu dle zvolených základních kritérií.

1.1.1 Obecné důvody podpory sportu

V tomto pododdílu bude představeno a na základě příkladů interpretováno rozdělení důvodů podpory sportu. Tyto důvody je možné rozdělit podle základních kritérií na ekonomické a neekonomické.

Ekonomické

Stimul ekonomiky – podle Keynesovy (1963) teorie povedou zvýšené vládní výdaje k celkovému ekonomickému růstu. V oblasti sportovního prostředí jsme níže interpretovali dokázaný vztah ekonomických dopadů na hrubý domácí produkt, zaměstnanost a vznik externalit.

Hrubý domácí produkt

I přes stále jednotně nespecifikovanou metodologii pro přínos sportovního odvětví do hrubých domácích produktů jednotlivých ekonomik byly na počátku 21. století zveřejněny výzkumy, které se snaží zachytit tento vliv a ekonomicky jej interpretovat. Je však nutné podotknout, že výzkumy dochází k přibližnému vyjádření v závislosti na zvolené metodice postupu. Tyto výsledky přesto budeme považovat za validní a vypovídající o stavu přínosu sportu do ekonomik daných států či regionů.

Za základní dokument zabývající se problematikou přínosu sportovního prostředí do ekonomiky lze považovat Bílou knihu o sportu (EU, 2007), která na základě dat sebraných v roce 2004 v zemích EU konstatuje fakt, že sport přispívá 3,7% HDP v celé EU (v širším smyslu tedy vytvořil přidanou hodnotu 407 mld. EUR). Na základě těchto zjištění EU proklamovala snahu podporovat sportovní prostředí i nadále a především v rozsáhlejším měřítku. V prostředí Nového Zélandu je podle Dalziela (2011) přínos sportovního prostředí a rekreace do HDP země 2,1% (při užší definici prostředí) a dokonce 2,8%, při širší definici prostředí, včetně dobrovolnické práce. Na základě studie „Trends in recreation and sport“ (2011) prováděné v Austrálii je přínos sportovního prostředí do HDP země přibližně 2%, což představuje pro zemi větší přínos než automobilový průmysl. Na Světovém ekonomickém fóru pořádaném v Davosu byl v roce 2009 přijat konsensus globálního přínosu sportovního prostředí na přibližně 2%. Bylo však zdůrazněno, aby tento přínos byl brán v potaz napříč všemi oblastmi, které ovlivňuje a sport tedy nebrán pouze jako hodnota přínosu do hospodářství. Přínos sportovního prostředí může být odlišný v různých oblastech na základě výše podpory státních institucí a participace soukromého sektoru. Studie též potvrdila, že každý dolar investovaný do sportu ušetří čtyři dolary ve zdravotnictví.

Zaměstnanost

V posledních desetiletích se začíná ve většině zemí světa zdůrazňovat přínos a zaměstnanostní potenciál sportu a volnočasových aktivit na ekonomický růst země. Důležitým článkem rozvoje zaměstnanosti v oblasti sportovního prostředí je vytvoření vhodného a fungujícího legislativního a politického klimatu pro podporu sportu na všech úrovních státní správy i samosprávy. Sport se stále výrazněji projevuje na trhu práce. Podle Rychteckého (2006) k významným indikátorům sportovního sektoru patří nejen účast občanů na sportu, ale i rozvoj profesionalizace a kvalifikace osob, které sport řídí a spravují.

Sportovní profese můžeme třídit na dvě kategorie:

- a) sportovní aktivity,
- b) aktivity vztažené ke sportu.

Při porovnávání několika studií věnovaných problematice zaměstnanosti ve sportovním prostředí můžeme pozorovat, že například v odborné práci z roku 2006 publikované v Bílé knize sportu (EU, 2007) byla vyčíslena hodnota 15 milionů pracovních míst generovaných odvětvím sportu (v širším pojetí), což představuje zhruba 5,4% pracovní síly v zemích EU. Aktuálnější studie (EU, 2012) je oproti předchozí skeptičtější a uvádí celkovou zaměstnanost pro 27 členských států EU na 4,46 milionů zaměstnaných, což představuje 2,12% z celkové zaměstnanosti EU. Například studie publikovaná v roce 2010, mapující vývoj zaměstnanosti ve sportovním prostředí Anglie (SIRC, 2010), došla k výsledku 441 tisíc zaměstnaných v odvětví sportu³(popřípadě úzce spojeném se sportem), což představuje 1,8% celkové zaměstnanosti Anglie. Celkem 76% těchto pracovních pozic pochází ze soukromého sektoru, menší část pak z veřejného sektoru (13%) a 11% připadá na sektor dobrovolnický. V Austrálii generuje sportovní prostředí pracovní příležitosti pro přibližně 220 tisíc lidí (na základě studie Trends in Recreation and Sports, 2011). Dle Dalziela (2011) je celkový počet zaměstnaných osob v oblasti sportovního odvětví (včetně rekreace) na Novém Zélandu 48 363, což představuje 2,6% z celkového počtu zaměstnaných obyvatel.

Podle Hobza&Dohnal (2008) lze do budoucna očekávat vysoký potenciál sportovního prostředí ke zvýšení zaměstnanosti. Se související rostoucí profesionalizací sportu, zvýšením zájmu o pohyb, zdraví a tělo jako faktoru ovlivňující životní styl je možné v následujících letech očekávat stále větší poptávku po specializovaných pracovních silách. Toto tvrzení je založeno na faktu, že do oblasti sportu a ostatních volnočasových aktivit je v poslední době intenzivně investováno velké množství finančních prostředků. V současném dynamickém prostředí je proto nutné proniknout do oblastí, jejichž potenciál doposud nebyl z pohledu zaměstnanosti plně využit, a přispět tak k vývoji nových pracovních pozic, které by vyhovovaly potřebám dnešní společnosti a vytvořily dodatečné impulzy pro rozvoj zaměstnanosti.

³ Pro srovnání v roce 1985 bylo evidováno 304 tisíc pracovních míst spojených se sportovním prostředím.

Externality

Zvláštní zájem je věnován externalitám, které jsou neoddělitelnou součástí multiplikačního efektu investic do sportu a jsou příčinou selhání trhu. Už samotná definice externalit se u řady autorů liší. Pro představu uvedeme jen některé z nich, aby byly v základním kontextu pochopeny příčiny a dopady externalit. Například Stiglitz (1997) definuje externality následovně: „*případy, ve kterých činnost jednotlivců nebo společnosti způsobuje vyšší náklady u jiných spotřebitelů nebo výrobců, nazýváme negativní externality. Existují ale také důležité pozitivní externality, kdy činnosti jednotlivců nebo společnosti přináší prospěch ostatním.*“ Samuelsonova (2007) definice externalit zní následovně: „*externalita neboli efekt přelévání nastává, když výroba nebo spotřeba způsobuje nedobrovolné náklady nebo přínosy jiným, tj. náklady nebo přínosy jsou přenášeny na jiné, aniž ti, kdo náklady způsobují, nebo ti, kdo přínosy získávají, za to platí. Přesněji, externalita je dopad chování jednoho ekonomického subjektu na blahobyt jiného subjektu, přičemž tento dopad se neodráží v dolarech nebo tržních transakcích.*“ Problematikou co nepřesnějšího definování pojmu externalit z pohledu celé řady autorů se ve svém příspěvku věnuje např. Ježek (1998). Jeho detailní rozbor dané problematiky však není nezbytně nutný pro rozsah a potřeby této práce.

Problematikou působení externalit v odvětví tělesné kultury a sportovního prostředí se zabývá v české literatuře především Hobza Rektorič (2006), kteří je rozdělují a definují následujícím způsobem:

Pozitivní externality

Jednotlivé složky pozitivních externalit na výstupu input-output modelu lze obecně rozdělit do tří oblastí:

A) Podpora zdraví a člověka

Je prokázáno, že pravidelná pohybová aktivita přináší člověku mnoho pozitivních změn. Tyto změny se týkají nejen pohybového aparátu a kardiopulmonálního systému, ale i řady metabolických dějů. Pozitivní změny se projevují snížením rizika výskytu celé řady neinfekčních onemocnění (Stejskal, 2002).

B) Formování člověka a jeho systému životních hodnot a idejí

Jedná se především o vytváření normativních návyků, dodržování pravidel, regulí a etiky. Houževnatost a soutěživost jsou vlastnosti, jež spoluvytvářejí rozvojový potenciál každého jedince a zároveň jej přenášejí do pracovního procesu. Z toho důvodu tělesná kultura, či tělesná výchova od školního věku může utvářet žádoucí návyky, které nás doprovázejí po celou dobu produktivního života.

C) Tvorba a kvalita sociálních vztahů

Tělesná kultura a sport pomáhají i usnadňují začleňování jedinců do společnosti prostřednictvím vytváření velkých spolků, svazů, klubů a jednot. Pokud se jedinci účelově věnují tělesné aktivitě již od útlého mládí, může docházet ke snížení zločinnosti a kriminality, na kterou stát ročně vydává obrovské finanční náklady ze státního rozpočtu a rozpočtů územních celků. Tento vliv je samozřejmě primárně pozorovatelný u mladých lidí.

Po definování pozitivních externalit z hlediska obecného popisu a vlivu bude v následující části představena jejich bližší ekonomická interpretace. Prostřednictvím investic do tělesné kultury je ovlivňováno využívání volného času a životního stylu lidí. Jako nejdůležitější vliv bývá posuzována tělocvičná aktivita na zdraví samotného člověka. Na podporu zdraví člověka působí pět hlavních aspektů: zdravotní prevence, regenerace, výkonnost, zdatnost a aktivita. Tyto zdravotní vlivy mají, jak uvádí Hobza&Rektořík (2006) nepřímé ekonomické souvislosti s následujícím významem:

- Snížení pracovní neschopnosti – pravidelný pohyb má prokazatelný vliv na zdraví člověka v produktivním věku, s tím souvisí snižující se pracovní neschopnost a tím zvýšení efektivní úrovně společnosti.
- Úspory v čerpání nemocenského pojištění – se snížením pracovní neschopnosti dojde ke snížení při vyplácení nemocenského pojištění, tyto úspory mohou použity např. ke zkvalitnění zdravotní péče.
- Zvýšení výkonnosti subjektů – dochází ke zvýšení produktivnosti práce, tzn. vyšší efektivnosti.
- Snížení nákladů na pracovní sílu – souvisí s předcházejícími body.
- Potenciál ke zlevnění produkce – může dojít ke snížení nákladu na jednotku produkce, tudíž zvýšení konkurenceschopnosti výrobku.

Negativní externality

Podobně jako u pozitivních externalit je možné rozdělit negativní externality do tří obecných skupin:

A) Negativní vlivy tělesné kultury na zdraví člověka

V tělesné kultuře a sportu dochází obecně k častým úrazům. Dochází k nim z důvodu zanedbávání důležitých kontrolních funkcí tělesné kultury. V oblasti rekreačního sportu se jedná hlavně o přetěžování se, nadměrné soutěžení, nesprávně prováděný sport anebo riskantní jednání u adrenalinových aktivit. Jiná situace se vyskytuje u vrcholového sportu, kdy musí být velmi pečlivě kontrolována optimální úroveň podmínek pro výkon a dodržování hranic, které je organismus schopen bez negativní reakce absorbovat. S problematikou vrcholového sportu může být spjata užívání různých forem dopingu, jež mají negativní dopad na zdraví sportovců.

B) Vliv tělesné kultury na životní prostředí

Rozšiřování nabídky různých druhů pohybových aktivit (např. lyžování, cykloturistika, vodáctví, atd.) do oblastí atraktivních pro svoji krásnou přírodu a okolí s sebou přináší kromě jiného i přímé škody na přírodě.

C) Komercializace sportu a tělesné kultury

Komerční vlivy mohou na jednu stranu přivést do sportu finanční prostředky na jejich všeobecný rozvoj, na druhou stranu mohou působit negativně. Jde především o využívání masy lidí ke komerčním účelům např. k propagaci komerčních značek, firem, měst i regionů. Někdy můžeme pozorovat i upřednostňování obchodních a komerčních výsledků před původním posláním a funkcemi sportu.

Při ekonomické interpretaci nepřímých důsledků negativních externalit na výstupu investic do tělesné kultury je nutné zdůraznit, že výskyt těchto jevů není pravidelný a je možné ho definovat jako selhání základních funkcí, posláních a cílů sportu. V první řadě se jedná o externality ekologické, biomedicínkové a ostatní vlivy spojené s tělesnou kulturou. Ekonomické důsledky jsou spojeny především s výdaji na jejich odstranění, mezi něž patří:

- a) Výdaje s napravováním škod na životním prostředí – ošetřování svahů a lesních stezek poškozených lyžaři, regenerace a náklady na čištění cyklostezek nebo náklady na sběr a svoz ostatních odpadů.
- b) Výdaje spojené s napravováním poškozeného zdraví – poškození zdraví při úrazu, poškození zdraví z dopingů, popř. zdraví poškozené z neodborně prováděného a vedeného rekreačního sportu.
- c) Výdaje spojené s ostatními vlivy tělesné kultury – socializace sportem negativním působením trenérů (doping, anabolika), odstraňování škod způsobených vandalstvím fanoušků, komercializace sportu (vidina zisku před sportem).

Neekonomické

1) Politické

Při pořádání velkých mezinárodních akcí (olympijské hry nebo mistrovství světa) je hlavním měřítkem porovnání úspěchu počet získaných medailí. Čím více medailí, tím vyšší prestiž dané země ve světovém měřítku. Tímto však vzniká podpora v první řadě elitních sportů a sportovců, které jsou divácky atraktivní a celosvětově pozorovatelné. Z vlastní zkušenosti z LOH⁴ v Londýně 2012 vím, že Czech Olympic House, který byl z velké části financován ze státního rozpočtu, sloužil zároveň jako „reklama“ pro celou Českou republiku za účelem přilákání turistů nebo potencionálních investorů do České republiky. Sport jako jedna z nejrozšířenějších volnočasových aktivit je doajista jedním ze zdrojů získávání politických preferencí z voličské obce před volbami. Politici se budou při získávání preferenčních hlasů snažit zvýšenou iniciativou více podporovat sportovní prostředí a tím si zajistit dodatečnou přízeň nerozhodnutých voličů, kteří mají sport v oblíbenosti. Díky politické podpoře sportovního prostředí a získávání mezinárodních úspěchů může mít také za cíl zastření nestabilní politické situace v zemi. Tento trend byl zřejmý především v zemích bývalého komunistického bloku.

⁴ LOH – letní olympijské hry

2) Sociální

V této rovině jsou uváděny jako hlavní důvody podpory kultivace, uchování a rozvoj lidského potenciálu (vedoucí k následnému zlepšení životní úrovně, pracovní produktivity obyvatel a celkovému ekonomickému růstu země). Formování lidského potenciálu je spjata především s obdobím vzdělávání, na což bývá poukazováno ve spojitosti se školní tělesnou výchovou. Uchování lidského potenciálu a tím dlouhodobé produktivity obyvatelstva prostřednictvím pravidelné sportovní činnosti je tedy nezastupitelným důvodem pro podporu sportu. Podpora sportu by v některých svých oblastech měla zároveň vést ke zvýšení sociální koheze a participace obyvatel ve společnosti. Měla by přispět k vytváření rovných příležitostí a šancí pro jednotlivce.

1.1.2 Principy podpory sportu

Finanční podpora

1) Daňové úlevy

V praxi je v současnosti nejvyužívanější daňovou úlevou možnost snížení daňového základu o částku, kterou plátce daruje sportovní či tělovýchovné organizaci na její činnost. Tato praxe je využívána ve většině evropských zemí včetně České republiky. Podmínky a pravidla poskytování darů jsou vymezovány příslušnými národními zákony. Odlišný způsob je praktikován v Kanadě (více viz Kanada), kde si rodiče mohou na každé dítě, které je sportovně aktivní ve sportovním klubu zažádat o vratnou sumu spojenou s náklady na členské nebo klubové příspěvky. Důvodem tohoto opatření je i vládní snaha o větší participaci dětí ve sportu.

2) Dotace

Jedná se pravděpodobně o nejrozšířenější možnost finanční podpory sportovního prostředí. Ve veřejných rozpočtech bývají pro sportovní prostředí zpravidla vyčleněny finanční prostředky na jeho podporu, které jsou rozdělovány v rámci přesně vypsanych dotačních programů a podle pravidel pro jejich žádání. Dotace mohou být rozdělovány jak z centrálního rozpočtu, tak regionálního, nižšího územně samosprávného celku či municipálního rozpočtu. Dotace ve většině případů bývají neinvestičního nebo investičního charakteru a ze zákona na ně neplyne nárok.

3) Redistribuce zisků loterií

Primárně jde o redistribuci zisků loterijních a podobných společností, které mají ze zákona povinnost odvádět blíže určenou procentuální sumu ze svého zisku. V některých zemích jde o odvod ze zisku na veřejně prospěšné účely (sport, kultura atd.), druhá skupina zemí zdaňuje zisky podle stanoveného tarifu daně z příjmu právnických osob. Odvody mohou proudit do všech úrovní veřejných rozpočtů v závislosti na přijaté legislativní úpravě.

4) Investice

Investice do rozvoje sportovního prostředí se soustřeďují na výstavbu a rozvoj sportovní infrastruktury se všemi přidruženými efekty (vytvoření pracovních míst, rozvoj vědy v oblasti sportu, zvýšení kapacity sportovišť, zvýšení zájmu o sport). Tato forma je velmi často využívána v zemích, které pořádají mezinárodní sportovní akce (rozměru olympijských her nebo mistrovství světa), kde přímo centrální vlády investují do rozvoje potřebné infrastruktury ke zdárnému uspořádání události.

Nefinanční podpora

Nefinanční podpora sportu může mít více forem. Jako nejzákladnější lze přesto považovat poskytnutí veřejného nebo správní jednotkou vlastněného objektu (předmětu) pro sportovní účely. V praxi funguje tento princip následovně. Stát (kraj, město, obec) v rámci podpory sportovního vyžití na jeho území může principiálně podpořit rozvoj této aktivity poskytnutím plochy k činnosti, nebo za symbolickou cenu pronajímat prostory v jeho vlastnictví. Z pohledu představitelů územních jednotek se jedná o vstřícný krok k rozvoji sportovního hnutí a zároveň se tímto způsobem dobře prezentují před svými voliči. Tento důvod může být znatelný i při pořádání sportovních akcí, kdy celá řada politiků svým jménem zaštiťuje tyto akce a svou autoritou dopomáhá k hladkému průběhu a organizaci, což bude bezpochyby oceňováno potenciálními voliči. Jako další typ nefinanční podpory můžeme brát v potaz například povolení územních jednotek se zábořem veřejné plochy, která je nezbytná pro pořádání sportovních akcí (např. městské běhy, závody automobilové rallye, atd.), které by nemohly vzniknout bez omezení nebo snížení jejich běžné funkčnosti.

S nefinanční podporou na úrovni celé veřejné správy je bezpochyby spojen faktor politického rozhodování jednotlivých odpovědných osob. Je zřejmé, že na jedné straně mohou dopomoci k rozvoji sportovního prostředí, ale na druhé straně, pokud je politik neaktivním sportovcem a je odpovědný za rozhodování v problematice sportovního prostředí, tento efekt nemusí nabývat valného účinku a více budou, pravděpodobně, podobným principem podporována jiná odvětví (kultura, životní prostředí, apod.).

1.2 Příklady nadnárodní participace v podpoře tělesné kultury

1.2.1 Prostředí Evropské unie

V předchozí kapitole bylo vymezeno, za jakých podmínek lze tělesnou kulturu (rozdělením na všechny subsystemy) chápat jako veřejný statek. Dle těchto principů tomuto odvětví náleží, z definice veřejného statku, určitá státní podpora za účelem předcházení tržních selhání. Již v Evropské chartě sportu (Evropská charta sportu, 1992) je v 12. článku zakomponováno, že přiměřené formy pomoci, jakož i zdroje z veřejných fondů (na všech úrovních), budou uvolňovány k realizaci cílů Charty. Problém však nastává ve vyložení si termínu „přiměřeném“, který si každý stát přistupující k Chartě může vyložit libovolně.

Dalším z důležitých mezinárodních dokumentů se stává Deklarace z Nice 2000, která na základě zprávy (EC, 1999) z 1. Evropské konference o sportu v roce 1999 v Athénách přijímá na základě nedostatečné koordinace činnosti sportovních federací, členských států EU a Evropského společenství několik důležitých bodů. Především zmiňuje specifika sportu a jeho základy v sociálních, vzdělávacích a kulturních hodnotách. Proklamuje zejména sport amatérský a myšlenku sportu „pro všechny“, když prohlašuje, že sport by měl být přístupný všem bez omezení, což z něj zároveň činí mocný nástroj integrace. Unie si dále vymezuje pole působnosti a zdůrazňuje nezávislost národních sportovních asociací při organizaci aktivit na území členských států při současném dodržování transparentních metod fungování a souladu s vnitrostátními právními normami.

Svým způsobem přelomový byl rok 2007, kdy Evropská komise představila tzv. Bílou knihu sportu (EU, 2007) - souhrn koncepcí v oblasti sportu, ve které se objevují témata zmíněná i v předchozích dokumentech. Tentokrát však v politicky jasně formulované listině,

jež vytyčuje směr aktivit EU do budoucna. Bílá kniha o sportu zdůrazňuje význam instituce sportu pro oblast vzdělávání, společenské a občanské integrace, vyzývá k boji proti dopingů a jmenuje sport jako významného agenta při propagaci kulturních hodnot. Důležitá je zmínka o potřebě zabezpečit uplatnění vrcholových sportovců po ukončení jejich kariéry prostřednictvím vzdělávání, které by nemělo být sportovní kariérou zcela potlačeno. Mimo často zmiňované charakteristiky sportu nezapomíná dokument na jeho hospodářské a ekonomické aspekty, vyzdvihuje význam místních sportů a s nimi spojené veřejné podpory a model financování sportu i jeho zdaňování jako celku. Pozornost je věnována i organizaci sportu a zejména dialogu s nezávislými řídicími asociacemi.

Na základě již přijatých dokumentů a doporučení pro oblast podpory tělesné kultury a sportu představila Rada Evropské unie a zástupci vlád členských států Pracovní plán Evropské unie v oblasti sportu na období 2011 – 2014 (EU, 2011), jenž by měl na základě udržitelného růstu a rozvoje sportu přispět k plnění cílu politické strategie Evropa 2020⁵. V tomto plánu jsou stanovena základní tři témata, jejichž pracovní plány budou koordinovány a prováděny odbornými skupinami složenými ze zástupců Evropské komise a členských států EU. Mezi základní tři témata patří:

- Integrita sportu - pole působnosti je především na poli boje proti dopingů a manipulaci s výsledky zápasů.
- Sociální hodnoty sportu – pracovní skupiny by měly dbát především o problematiku zdraví, sociálního začlenění, vzdělávání a dobrovolnické činnosti v oblasti sportu.
- Hospodářské aspekty sportu – v této oblasti bude dbáno především na udržitelné financování oblasti sportu na místní úrovni a metodická tvorba politik. Dále by se pracovní skupiny měly soustředit na sběr dat a měření hospodářského přínosu sportu v rámci EU.

Na základě prováděného plánu budou vytvořeny odborné skupiny v oblastech boj proti dopingů, řádná správa v oblasti sportu, vzdělávání a odborná příprava v oblasti sportu, zdraví a účast, sportovní statistika, udržitelné financování sportu. Na konci roku 2013 by měla být Evropskou komisí předložena zpráva o průběhu plnění plánu.

⁵ Strategie Evropa 2020 představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s výhledem do roku 2020. Stěžejním cílem je dosažení takového hospodářského růstu, jenž bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat sociální i územní začleňování. Dokument dostupný z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC2020:CS:NOT>>

1.2.2 Prostředí Africké unie

Potřebu sjednotit odvětví sportu na nadnárodní úrovni se v afrických zemích začalo projednávat až s několikaletým odstupem oproti Evropské unii. Zásadním a ve své podstatě jediným uceleným dokumentem řešícím problematiku sportu na africkém kontinentě je doporučující návrh „Sport Policy Framework for Africa 2008-2018“ (AU, 2008), vypracovaný jako výstup po 2. Konferenci ministrů sportu členských států Africké unie (AU)⁶ konané v říjnu 2008 v ghanském hlavním městě Accra.

Tento přijatý dokument by měl přispět (jako jeden z pilířů) k jednotě, solidaritě, ekonomickému a sociálnímu rozvoji všech zemí v AU. Sportovní prostředí ve většině členských zemí čelí ve velké míře dezorganizaci sportovního prostředí, zpronevěře finančních prostředků, korupci, rasové netoleranci a v neposlední řadě špatné struktuře a stavu sportovních zařízení. Oproti zemím EU jsou africké státy v neporovnatelně horší situaci, a tudíž je pro zlepšení fungování systému sportovního prostředí čeká mnohem delší proces revitalizace.

Zásadní myšlenkou dokumentu je pomocí sportu sjednotit všechny země a obyvatele Unie za účelem zvýšení ekonomického a sociálního rozvoje všech zainteresovaných jedinců. Autoři neopomenuli ani ostatní pozitivní dopady rozvoje sportu, které budeme blíže rozebírat v následujících kapitolách. Přijatá ustanovení by měla být přijímána, prováděna a harmonizována především národními vládami jednotlivých států, Mezinárodním olympijským výborem (jakožto zastřešující článek národních olympijských výborů), mezinárodními sportovními federacemi (jakožto organizacemi rozdělující prostředky národním federacím) a dalšími nestátními organizacemi.

Ve struktuře usnesení byly definovány základní specifické cíle, kterých by mělo být dosaženo. Jedná se o ulehčení přístupu obyvatel Unie ke sportu (sport pro všechny), zlepšení životního a zdravotního stylu, integrovanost sportu do dlouhodobého národního povědomí členských zemí, maximální využitelnost ekonomického potenciálu sportu, rozvoj a revitalizace sportovních zařízení, formulace a stanovy strategie a politiky rozvoje sportovního prostředí, zajištění sportovní výchovy jako součást základního systému školního vzdělávání, bojovat proti negativním vlivům ve sportu (doping, rasismus, náboženská a politická

⁶ Africká unie (AU) je nejrozsáhlejším projektem africké integrace. Je to mezinárodní organizace inspirovaná integračním modelem Evropské unie reagující na současné potřeby Afriky. Současná Africká unie má 53 členů. Jediným africkým státem stojícím mimo je Maroko, které AU bojkotuje kvůli připuštění a uznání existence Západní Sahary (Saharské demokratické arabské republiky). Oficiální informace dostupné z: < <http://au.int/en/>>

diskriminace), vzbuzení zájmu všech věkových struktur o aktivní účast ve sportovním prostředí a pěstování povědomí o sportu jako prostředí, kde se soupeří fair play, bez předsudků, na základě vzájemného respektu protivníků podle etických a morálních principů. Ke všem zmíněným cílům jsou v rámci usnesení vytvořeny doporučující strategie, jak dosáhnout tíženého efektu. Tyto strategie jsou však velmi obecné, bez přímého názorného příkladu dobré praxe, tudíž bude opět záležet především na jednotlivých národních subjektech, jakým způsobem budou k cílům směřovat.

V oblasti finanční podpory rozvoje sportu je přenechána víceméně veškerá pravomoc národním vládám členských států, a které ve většině případů rozdělují největší množství finančních prostředků. Návrh AU „Sport Policy Framework for Africa 2008-2018“ je jednotlivým vládám jakýmsi vodítkem, podle kterého by měly národní a regionální vlády postupovat. V dokumentu však nelze přehlédnout fakt, že z hlediska finanční podpory je z velké části spoléháno na mezinárodní organizace, které by svými prostředky měly být schopny rozvíjet a podporovat sportovní prostředí v členských zemích AU. Všechny státy by měly podávat roční zprávy o plnění plánu, po pěti letech by měl být proveden širší hodnotící souhrn a po deseti letech by mělo být finálně vyhodnoceno, jakých výsledků na rozhodujících úrovních států bylo dosaženo a které hlavní stanovené cíle se podařilo naplnit.

1.2.3 Prostředí Karibského společenství

Pro oblast Karibského společenství⁷ (CARICOM) byla v roce 2001 zřízená Rada pro lidský a sociální rozvoj (COHSOD), která by se měla zásadně podílet na formování politiky pro oblast sportovního prostředí, formulovat postupy k dosažení cílů, provádět výzkumnou a souhrnnou činnost, dohlížet nad správnou implementací přijatých předpisů, bojovat proti dopingů a na všech úrovních posilovat pozici sportu ve všech členských zemích.

Na základě výzkumů⁸⁹ provedených COHSODEM v členských státech na začátku 21. století byly formulovány cíle nadnárodní sportovní politiky pro danou oblast. Je zmiňováno široké spektrum benefitů, které přináší rozvoj tělesné kultury na území členských států. Důraz

⁷ Karibské společenství je mezistátní organizace působící v Karibské oblasti. Sdružuje 15 pevných členů, 5 přidružených členů (zámořské území Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku) a 8 pozorovatelských zemí. Posláním a cílem této organizace je posilovat vzájemné vazby mezi zúčastněnými státy a různými prostředky podporovat ekonomický i sociální rozvoj oblastí. Oficiální informace dostupné z: <<http://www.caricom.org/index.jsp>>

⁸ Regional Research Agenda for Development Through Culture, Youth and Sport - Policy, Advocacy and Programmes, dostupné z: <http://www.caricom.org/jsp/community_organs/human_social_sport.jsp?menu=cob>

⁹ Regional Survey of Development through Sport Programmes implemented at the country level, dostupné z: <http://www.caricom.org/jsp/community_organs/regionalsurvey_sportsprogrammes.jsp?menu=cob>

je ve velké míře kladen na sportovní vzdělávání a rozvoj na všech úrovních školských zařízení. Oproti rámcovým politikám uvedených v předchozích kapitolách jsou stanoveny přesné cíle, kterých by mělo být v určitém časovém horizontu dosaženo. Dalším důležitým mezníkem bylo v roce 2009 zavedení Regionálního rámce pro rozvoj tělesné výchovy a sportu, který by měl sloužit členským státům jako vodítka pro aplikaci politiky pro oblast sportovního prostředí v rámci společenství. Důležitým bodem bylo definování „pracovníka ve sportu,“ kterému jako takovému je oprávněno se volně pohybovat na pracovním trhu napříč Karibským společenstvím.

V roce 2012 byla v říjnu uspořádána 17. Konference COSHODU¹⁰, která měla zhodnotit a případně doplnit probíhající politiku sportovního prostředí. Bylo upozorněno na nutnost větší spolupráce mezi národními a regionálními institucemi v oblasti sportovní spolupráce. Vhodnou formou zvýšit povědomí občanů o důležitosti sportu pro jejich osobní, psychický i fyzický rozvoj a soustředit se na zlepšení výuky tělesné výchovy ve školských zařízeních, kde má být kladen důraz na dostatečnou kvalifikaci jednotlivých vyučujících. Speciální pozornost je věnována ekonomickým efektům sportu, kde je především poukazováno na využívání všech příležitostí a pozitivních vlivů, které může přinášet sportovní turismus pro oblast členských států. Jednotlivým národním institucím pro oblast sportu bylo doporučeno, aby byla produkována snaha o rozvoj v této oblasti, vytvoření nadnárodní rámce pro rozvoj turismu v jednotlivých zemích a zlepšení spolupráce s regionálními úřady.

Jak uvádí John Campbell (Caricomview,2012), programový manažer pro rozvoj sportu, *„proces je pomalý, ale sport jako prostředek rozvoje karibské společnosti, je významněji oceňován a diskutován na vládních úrovních jednotlivých členských států.“* V hodnotící zprávě je dále vyzdvihována pokračující a trvalejší podpora sportu na všech úrovních, snaha o začlenění sportovního průmyslu do ekonomických strategických plánů oblasti a pokusit se využít veškeré potenciální přínosy (ekonomické, sociální) vedoucí ke zlepšení životní úrovně obyvatel členských států.

¹⁰ Tiskové prohlášení z konference dostupné z:
<http://www.caricom.org/jsp/pressreleases/press_releases_2012/pres273_12.jsp>

1.3 Podpora sportu v České republice

V následující kapitole budou prezentovány institucionální i ekonomické rozměry podpory sportu na území České republiky. Protože se primárně nejedná o základní problematiku zkoumanou v této diplomové práci, budeme se prostředí ČR věnovat jen velmi stručně, se snahou o vytvoření si základní představu fungování systému podpory tělesné kultury. Nebudeme se zabývat hlubšími analýzami prostředí, ale především se pokusíme interpretovat fakta, která jsou dostupná z již provedených studií na našem území.

1.3.1 Institucionální zabezpečení podpory tělesné kultury v ČR

Základním právním předpisem ustanovujícím směr vývoje a podpory tělesné kultury na území ČR je zákon č.115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, který „*vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.*“ Zabezpečení tělesné kultury ze státního rozpočtu je v gesci tří ministerstev. Hlavní role téměř ve všech oblastech jak metodických, tak ekonomických připadá Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Ministerstva obrany a vnitra ve své omezené působnosti vytvářejí podmínky pro rozvoj sportu, pro přípravu ke státní sportovní reprezentaci a zřizují svá rezortní sportovní centra.¹¹ Nelze však opomenout, že na právní rámec sportu v ČR mají vliv i předpisy EU (zmíněné již v předchozích kapitolách). Ty mají závazný nebo doporučující charakter. Doporučení zdůrazňují podporu sportu, jeho veřejnou prospěšnost, ochranu zdraví občanů a pobízejí členské státy EU ke konkrétním akcím na podporu sportu. Většina předpisů a doporučení EU však není v ČR aktivně využívána a aplikována.

Důležitým dokumentem schváleným vládou ČR je nově přijatá Koncepce státní podpory sportu v České republice (MŠMT, 2011), která se stává stěžejním dokumentem při tvorbě a aplikaci politik spjatých se sportovním prostředím. Výchozím právním předpisem pro tuto koncepci je zákon č.115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů. V koncepci jsou obsaženy přesně stanovené cíle státní politiky ve sportu (podpora všeobecné

¹¹ Např. Armádní sportovní centrum Dukla, jehož úkolem je příprava vybraných sportovců ke státní a resortní sportovní reprezentaci. V současné době ASC Dukla zabezpečuje přípravu nejlepších českých atletů, bobistů, cyklistů, kanoistů, lyžařů, moderních pětibojařů, parašutistů, sportovních střelců, sáňkařů, veslařů a vodních slalomářů.

sportovní činnosti; podpora péče o talentovanou mládež; státní sportovní reprezentace; financování sportu a další) a priority státní politiky ve sportu (ucelený systém talentované mládeže a státní sportovní reprezentace; všeobecná sportovní činnost a dobrovolnictví ve sportu; sportovní infrastruktura, systémová údržba, provoz a investiční podpora; financování sportovního prostředí a legislativně právní prostředí). Tyto cíle a priority se v některých případech dublují a více rozvíjejí k dosažení požadovaného efektu při následné aplikaci. Takto přijatá koncepce je jedním z výchozích dokumentů, podle něhož MŠMT vytváří každoročně návrh na státní podporu sportu v ČR, který pak bývá předkládán ke schválení vládě.

V průběhu roku 2011 byl odborem sportu MŠMT projednán a poté předložen ke schválení návrh na Státní podporu sportu pro rok 2012 (MŠMT, 2011). Návrh byl zpracován v souvislosti s dotační politikou státního rozpočtu a s materiálem Koncepce státní podpory sportu v ČR (MŠMT, 2011). Návrh komplexně zahrnuje jak oblast neinvestiční, tak oblast programového financování. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou vedeny ve dvou ukazatelích:

- a) výdajový okruh: „Sportovní reprezentace“,
- b) výdajový okruh: „Všeobecná sportovní činnost“

V návrhu jsou vyhlášeny programy, které předkládají podmínky pro zájemce o státní dotace v oblasti sportu z řad nestátních neziskových organizací, zejména podávané prostřednictvím organizace s celostátní působností. Po obsahové stránce je finanční podpora zaměřena na oblast sportovní reprezentace, výchovu sportovních talentů, sportu pro všechny, včetně zdravotně postižených sportovců, na údržbu a provoz sportovních zařízení, na podporu organizace sportu a na investiční podporu materiálně technické základny sportu.

Neinvestiční dotace:

Výdajový okruh: Sportovní reprezentace

Program I - Sportovní reprezentace České republiky

Program II - Sportovně talentovaná mládež

Výdajový okruh: Všeobecná sportovní činnost

Program III - Všeobecná sportovní činnost

Program IV - Údržba a provoz sportovních zařízení

Program V - Organizace sportu

Investiční dotace:

Program 133510 Podpora materiálně technické základny sportu

z toho:

Subtitul 133512: Materiálně technická základna sportovních organizací

Subtitul 133513: Materiálně technická základna sportovní reprezentace

Oproti předchozímu roku dochází k některým důležitým změnám. Od roku 2012 dochází k totální absenci finančních prostředků z výtěžku Sazka, a.s. pro oblast sportu ve výši 1 mld. Kč. Zároveň dochází k rozšíření státní podpory v oblasti sportu o nový program č. V Organizace sportu. Tento program byl v minulých letech realizován Ministerstvem financí.

1.3.2 Analýza stavu systému financování sportu v ČR

Na základě doposud vypracovaných studií bude nyní ve stručnosti interpretován stav financování systému sportovního prostředí v ČR. Opěrným bodem jsou čtyři základní dokumenty: studie Amnyos (2008) sepsána během francouzského předsednictví EU, Analýza financování sportu v ČR (MŠMT&ČOV, 2009), závěry z publikace Financování tělesné kultury podle Hodaň&Hobza (2010) a v poslední řadě o analyticko-koncepční studie provedená společností KPMG Koncepce financování sportu v České republice (KPMG, 2012). V závěru budou v tabulce č. 1 pro porovnání představena zjištění, která reflektují výdaje na sport a tělesnou výchovu dostupné v ročenkách Českého statistického úřadu.

Studie Amnyos a Analýza financování sportu v ČR

Při srovnávání těchto dvou studií je nutné podotknout, že Analýza financování sportu v ČR, která je rozšířena o chybějící data a je určena především pro prostředí ČR, v mnoha ohledech vychází právě z metodologických postupů studie Amnyos. Materiály se věnují

významu sportu ve společnosti, porovnání státních výdajů pro oblast sportu, srovnání financování sportu v zemích EU a vlivu sportu na státní rozpočet.

Závěrem je možné konstatovat následující trendy, které poukazují na sestupný trend ve státní podpoře sportu, kde z původních 0,65% státního rozpočtu v roce 1989 klesla úroveň podpory na současných 0,24% státního rozpočtu vůči celkovým výdajům státního rozpočtu. Srovnáním se zeměmi EU se ČR řadí mezi státy s nejmenší podporou sportu. Další konstatování na základě provedených šetření je, že sport jako ekonomické odvětví přináší do státního rozpočtu ČR více prostředků, než ze státního rozpočtu prostřednictvím dotací získává. Tento přebytek je vyčíslen v rozpětí 1,1 až 3,7 mld. Kč (v závislosti na použité metodice výpočtu)¹².

Shrnutí Hodaň&Hobza

Na základě analýzy dat lze ve stručnosti financování tělesné kultury v České republice podle Hodaň&Hobza (2010) formulovat do několika základních bodů takto:

- výdaje ze státního rozpočtu se podílově snižují,
- výdaje z rozpočtů územních celků vykazují vzestupnou tendenci (díky restrukturalizaci státního rozpočtu),
- finanční prostředky z výnosů Sazka a.s. již nejsou zahrnuty do financování tělesné kultury,
- financování z vládní úrovně je přednostně orientováno na sportovní reprezentaci a vrcholový sport; parciálně jsou zabezpečovány další oblasti,
- výdaje vlády do nestátních neziskových organizací vykazuje stabilní úroveň a k výraznějším nárůstům již nedochází.

Studie KPMG

Tato nezávislá analyticko-koncepční studie byla vypracována na žádost Českého olympijského výboru. Je nutno podotknout, že jde o nejrozsáhlejší a nejkomplexnější studii v oblasti sportovního prostředí provedenou na území ČR. Citování a zveřejňování zjištěných výsledků studie je v této práci možné po písemném souhlasu společnosti KPMG Česká republika s.r.o.

¹² Autoři vycházeli ze dvou kalkulací: francouzské, která vypočetla, že průměrný výdaj na obyvatele a rok na sport je 177 EUR a z evropské studie Bílá kniha o sportu, kde je objem sportovního trhu ČR propočten na 2 % z HDP. Na základě těchto studií se autorský tým dopracoval k velikosti sportovního trhu v roce 2008, které byly následně porovnány s celkovými veřejnými výdaji na sportovní prostředí.

Ve zdrojích financování z veřejných rozpočtů je možné pozorovat následující zásadní zjištění. Průměrná celková výše finančních prostředků plynoucích ze státních a veřejných zdrojů v letech 2007 – 2011 se pohybovala na úrovni 16,7 mld. Kč. Mezi roky 2010 a 2011 poklesl objem prostředků alokovaných do sportu ze státních a veřejných rozpočtů o téměř 3,2 mld. Kč. Nejvyšší podíl celkových zdrojů pochází z regionální úrovně, a to z obcí a DSO (69 %), které za sledované období průměrně uvolnily na financování sportu 11,5 mld. Kč. Podpora sportovního prostředí ze státních a veřejných rozpočtů je v průměru o 44% nižší než pro oblast kultury.

Ekonomické přínosy plynoucí ze sportovního prostředí pro rok 2011:

- celkový průměrný roční přínos ze sportovního prostředí pro veřejný sektor činí 52 mld. Kč,
- podíl sportovního prostředí na příjmech státního rozpočtu ČR činí 3,3%
- podíl sportovního prostředí na HDP ČR činí 2,7%
- podíl sportovního odvětví na zaměstnanosti v ČR činí 3,8%, což představuje 187 270 plných ročních pracovních úvazků

Veškeré výsledné hodnoty jsou v souladu s metodikou, která byla použita společností KPMG Česká republika s.r.o. a vychází z dat, které byly s vědomým společností poskytnuty. Není vyloučeno, že může docházet k nesrovnalostem či zkreslujícím informacím v důsledku poskytnutí nepravdivých dat od sekundárních zdrojů.

Zjištění Českého statistického úřadu

V tabulce č. 1 jsou na základě dat získaných ČSÚ viditelné sumy plynoucí ze státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků do sportovního prostředí. Tabulka určuje nastolený trend v dotační politice pro oblast sportu a jeho vývoj v letech 2007 – 2011. Při detailnější analýze dostupných studií na podporu sportu v ČR bylo dospěno k odlišným publikovaným hodnotám, které jsou výsledkem rozdílného přístupu, nejednotné kategorizace provádění výpočtů a diferencovanému metodologickému sběru informací.

Tabulka č. 1- Výdaje na sport a tělovýchovu v ČR v letech 2007-2011 v mil. Kč

Rok	Státní rozpočet		Územní rozpočty		Celkem
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	
2007	1 523	698	3 864	4 786	10 871
2008	1 854	1 260	4 246	4 724	12 084
2009	1 440	737	4 552	5 847	12 576
2010	1 736	651	4 474	6 255	13 116
2011	1 807	837	4 563	3 608	10 815

Zdroj: Český statistický úřad

1.4 Formulace metodiky pro analytickou část

Metodický postup pro vypracování analytické části práce spočíval v několika postupných krocích vedoucích k dosažení cíle práce.

- 1) Prvním krokem bylo vytvoření souboru zemí, které budou dále podrobeny výzkumu v této práci. Do finálního vzorku bylo vybráno celkem třicet sedm zemí. Výběr zemí probíhal zcela náhodným způsobem. Základním kritériem plynoucím ze zadání práce bylo vymezení výběru mimo země EU. Snahou bylo výběrem zemí postihnout všechny světadíly a začlenit do vzorku země rozličné ekonomické úrovně a stupně rozvoje. Vzorek obsahuje tyto státy: Chile, Jamajka, Brazílie, Venezuela, Guyana, Dominikánská republika, Trinidad a Tobago, Jižní Korea, Jižní Afrika, Uganda, Botswana, Etiopie, Senegal, Zambie, Namibie, Rwanda, Keňa, Singapur, Laos, Mongolsko, Malajsie, Vietnam, Bhútán, Taiwan, Japonsko, Myanmar, Thajsko, Moldavsko, Ázerbájdžán, Kazachstán, Turkmenistán, Uzbekistán, Gruzie, Arménie, Kyrgyzstán, Austrálie a Kanada.
- 2) Ke každé zemi bylo pomocí internetu vyhledáno příslušné ministerstvo odpovídající za oblast sportu a sportovního prostředí. Ke každému ministerstvu bylo potřeba vyhledat alespoň dva e-mailové kontakty. Na základě získaných e-mailových adres byla jednotlivá ministerstva kontaktována pomocí průvodního e-mailového dopisu, kde byla vysvětlena žádost o spolupráci na výzkumu a přiložen hypertextový odkaz na online dotazník k získání bližších informací o podpoře sportu v zemi (viz Přílohy

č. 1 a č. 2). Odeslání proběhlo celkem ve třech vlnách na všechny získané e-mailové kontakty. Očekávaná návratnost byla stanovena na 20%, což se bohužel nepotvrdilo a skutečná návratnost byla pouze 8,1%, tedy jen tři země poskytly pomocí dotazníku nebo formou emailu zpětnou vazbu.

- 3) Vzhledem k nízké návratnosti odeslaných emailů je stěžejním zdrojem informací internet. Pro sběr dostupných informací byly použity strategické a implementační dokumenty ministerstev, studie elektronických odborných časopisů, dostupná zahraniční literatura zabývající se problematikou podpory sportu, popřípadě zajímavé informace získané při prohledávání internetu. Vzhledem k různé úrovni webových prezentací ministerstev sportu a dosavadnímu vědeckému zpracování problematiky podpory sportu jednotlivých zemí byl sběr informací velmi komplikovaný.
- 4) Při použití všech informací, které se podařilo získat v průběhu výzkumu v rámci této práce, budou v dalších kapitolách analyticky představeny jednotlivé systémy zemí, které na závěr budou podrobeny komparaci a diskuzi zjištěných výsledků. Závěry budou vzneseny pouze na základě autorem získaných a poskytnutých informací, které mohou být v některých případech ne zcela vyčerpávající, popřípadě při detailnějším pohledu se nevyklučuje jejich další rozšiřitelnost.

2 Analýza podpory sportu ve vybraných zemích

V tabulce č. 2 jsou představeny a porovnány země, ke kterým se během výzkumu podařilo získat nebo vyhledat rozsáhlejší množství informací, jež umožnily širší analýzu a popis systému fungování podpory sportu z veřejných zdrojů (pro srovnání jsou země doplněny o Českou republiku). U těchto zemí bylo primárně možné získat dostupné strategické dokumenty v anglickém jazyce, popřípadě byly informace doplněny o poznatky a skutečnosti z již provedených studií v odborné literatuře a časopisech. Při prezentaci výsledků zachycených v této práci nedocházelo k doslovným překladům anglických termínů, které jsou ponechány v původním znění.

Pro detailnější představu o jednotlivých zemích byla sestavena tabulka, která by měla přiblížit pomocí počtu obyvatel a dvou zvolených ukazatelů předpokládanou vyspělost a životní úroveň jednotlivých států. Jako první ukazatel byl použit hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele vyjádřený podle parity kupní síly v amerických dolarech. Jako zdroj relevantních informací byla využita databáze CIA The World Factbook¹³. Druhým ukazatelem byl zvolen Index lidského rozvoje (Human Development Index)¹⁴ vypracovaný Organizací spojených národů (OSN). Index zohledňuje tři základní faktory: délku života a úroveň zdravotní péče, přístup ke vzdělání a životní standard. Ukazatel nabývá hodnot od 0 do 1, kde hodnoty blíží se 1 představují vysoký index rozvoje a naopak k 0 velmi nízký index rozvoje.

Na základě získaných dat lze konstatovat, že výběr zemí pro hlubší analýzu fungování sportovního prostředí postihuje široké spektrum států od velmi rozvinutých až po některé stále rozvojové.

Tabulka č. 2 – Tabulka porovnávající země s vyšší dostupností informací

Stát	Počet obyvatel v roce 2013	HDP na obyvatele v USD	HDI v 2012
Česká republika	10 162 921	27 200	0,873
Jihoafrická republika	48 601 098	11 300	0,629
Uganda	34 758 809	1 400	0,456
Zambie	14 222 233	1 600	0,448
Bhútán	725 296	6 500	0,538
Indie	1 220 800 359	3 900	0,554
Japonsko	127 253 075	36 200	0,912
Jižní Korea	48 955 203	32 400	0,909
Taiwan	23 229 716	38 500	0,882
Arménie	2 974 184	5 600	0,729
Ázerbájdžán	9 590 159	10 700	0,734
Gruzie	4 555 911	5 900	0,745
Moldavsko	3 619 925	3 500	0,666
Austrálie	22 262 501	42 400	0,938
Venezuela	28 459 085	13 200	0,748
Kanada	34 568 211	41 500	0,911

Zdroj: Autor, data CIA The World Factbook a OSN

¹³ CIA The World Factbook, dostupné z: < <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> >

¹⁴ Index lidského rozvoje (Human Development Index), dostupné z: < <http://hdr.undp.org/en/statistics/> >

2.1 Afrika

2.1.1 Jihoafrická republika

Vyhlášení samostatnosti a nezávislosti Republiky Jižní Afrika (JAR) se váže k roku 1961. Nyní jde o jednu z nejrozvinutějších zemí na celém africkém kontinentu. Jedná se o dvoukomorovou parlamentní demokratickou republiku. Nejsilnější parlamentní strana (popřípadě koalice) má právo jmenovat vládu, v jejímž čele stojí prezident republiky.

Území JAR bylo dlouho dobu ovlivňováno kolonizačními politikami evropských států (Holanďanů, Britů, Němců,...), které vedly ke splývání domorodého obyvatelstva s přistěhovalci a kolonizátory, což ovlivnilo nejenom sportovní prostředí na celém území. V současné době 80% obyvatel jsou černoši (domorodé kmeny), 9% běloši, 9% míšenci a 2% Indové. Po skončení druhé světové války dochází po vítězství Národní strany k politice tzv. apartheidu¹⁵. Tato politika se plně projevovala i do oblasti sportovního prostředí a sportovní reprezentace JAR.

Docházelo k segregování obyvatel, byla vytvořena speciální sportoviště pro obyvatele bílé a černé pleti, docházelo k diskriminaci a rozdělování sportů pro obyvatele odlišné barvy pleti. Státní reprezentace byla tvořena z majoritní části jen bílými sportovci. Tento přístup státní politiky pro oblast sportu se na mezinárodní sportovní scéně setkal s velkým odporem, což vedlo i k vyřazení JAR z účasti na letních olympijských hrách, a to od roku 1964. Roku 1970 byla JAR dokonce vyloučena i z Mezinárodního olympijského výboru (MOV). Sportovci JAR byli zcela izolováni od mezinárodních sportovních akcí (Kössl, 1999). Situace se začala zlepšovat až na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy mezinárodní i národní tlak vůči rasistickému politickému systému vedl ke zlepšení situace. V roce 1991 byla JAR opět přijata do MOV a od roku 1992 se účastní olympijských her¹⁶. Nová éra vývoje sportu v JAR přichází od roku 1994 s prvními demokratickými volbami a s nástupem Nelsona Mandely do čela Republiky.

Institucionální zabezpečení sportu je zajišťováno v současné době dvěma základními subjekty: Sport and Recreation in South Africa (SRSA) a The South African Sports Confederation and Olympic Committee (SASCOC).

¹⁵ Politika rasové segregace spojovaná především s územím JAR. Projevoval se oddělením dopravních prostředků pro bělošské a takzvané barevné obyvatele. Černošské obyvatelstvo nemělo přístup do restaurací, kin, parků, pláží, škol, nemocnic a jiných zařízení a veřejně přístupných míst určených bělochům.

¹⁶ Dostupné online zde: < <http://www.olympic.org/south-africa> >

SRSA představuje ve volném překladu ministerstvo pro sport a rekreaci. Hlavním úkolem ministerstva je rozšířit sport mezi všechny vrstvy obyvatelstva, provádět a stanovovat politiku v oblasti sportu na národní úrovni a rozdělovat finanční prostředky z centrálního rozpočtu mezi národní sportovní federace, kluby a programy SRSA. Odpovědnou osobou za plnění všech těchto cílů je ministr pro sport a rekreaci.

SASCOC je nezisková organizace provádějící kontrolu nad výkonnostním a profesionálním sportem v JAR. Založena byla v roce 2004 za účelem zvýšení prestiže sportovců JAR v mezinárodním měřítku. Hlavním cílem je podporovat, rozvíjet a připravovat reprezentanty země na účinkování na mezinárodních sportovních akcích (olympijské hry, paralympijské hry, mistrovství světa apod.). Může jít o podporu jak finanční, tak i materiální.

Základním právním dokumentem přijatým v oblasti sportu na území JAR je považován National Sport and Recreation Act (SRSA, 2007) vydaný v roce 1998, ve znění úpravách z roku 2007. Jde o výchozí dokument, který definuje základní výrazy, stanovuje a určuje pravomoci jednotlivých orgánů od ministerstev po nejnížší samosprávné celky.

Pokud bereme v potaz strategické dokumenty, které vydalo přímo ministerstvo pro sport a rekreaci, tak nelze opomenout následující předpisy: White Paper for Sport and Recreation (SRSA, 2012a), National Sport and Recreation Plan (SRSA, 2012b) a SRSA Strategic Plan 2012-2016 (SRSA, 2012c).

Vizi podpory sportu je vytvořit „*aktivní a vítězný národ*“ (SRSA, 2012a). Za základní koncepci je považován dokument White Paper for Sport and Recreation, který byl poprvé publikován na území JAR v roce 1996. V roce 2012 bylo publikováno již 3. upravené vydání, které je rozšířené o aktuální problematiku. Základní myšlenkou spisu je poukázat a upozornit na problematické oblasti, které je nutné ve sportovním prostředí v zemi upravit. Bylo stanoveno pět klíčových cílů, k jejichž splnění má právě tento dokument přispět:

- volný přístup všech vrstev obyvatel ke sportovním a rekreačním aktivitám,
- dosahování mezinárodních úspěchů na poli sportu,
- vytvořit mechanismus umožňující podporu sportu a rekreace,
- adekvátně transformovat stávající systém,
- využití sportu jako nástroje na podporu vlády a zvýšení mezinárodní povědomí o JAR.

Všech těchto pět okruhů je v textu detailněji definováno a je vymezeno, v jakých dílčích cílech by mělo být dosahováno požadovaných výsledků. Upřednostňovány jsou především cíle ekonomické, sociální, zdravotní nebo národní.

National Sport and Recreation Plan je každoročně vydáván ministerstvem pro sport a rekreaci. Ve své podstatě jde o implementační plán, pomocí kterého má být dosaženo stanovených cílů. Pro zjednodušení White Paper for Sport and Recreation říká, co je potřeba změnit a proč, zatímco National Sport and Recreation Plan popisuje, jakým způsobem tuto změnu provést. Pro jednotlivé dílčí cíle jsou stanoveny implementační plány, v jakém časovém horizontu a jakým způsobem by jich mělo být dosaženo. Jednou ročně by mělo docházet ke zhodnocení dosažených výsledků.

SRSA Strategic plan 2012-2016 je posledním ze stěžejních dokumentů současného sportovního prostředí v JAR. Hlavním cílem pro následující období „*je vybudovat konkurenční a demograficky reprezentativní sportovní systém na základě rovných příležitostí, spravedlnosti a čestného chování, při kterém bude dodržováno spravedlivé rozdělování zdrojů a jednáno s nejlepším přesvědčením*“ (SRSA, 2012c).

Při stručném hodnocení systému podpory sportu lze konstatovat, že od začátku 90. let prošel značným vývojem. Ministerstvo pro sport a rekreaci se věnuje rozvoji a podpoře sportovního prostředí. Dochází k vypracovávání celé řady strategických plánů a programů na podporu rozvoje. Po prostudování všech dostupných materiálů však z mého pohledu přetrvává názor, že přílišná pozornost a tok hlavní podpory jde především na elitní sportovce. Tento trend je určitě spojen s historickým vývojem, kdy se sportovci JAR dlouhou dobu nemohli účastnit mezinárodních závodů. Přispěl k tomu i výsledek na olympijských hrách v Sydney, kde JAR zcela propadla. Reakce vlády byla jednoznačná - více podporovat vrcholové sportovce, budovat centra mládeže pro rozvoj nových sportovců, 70% ze zisků loterií do vrcholového sportu, ustanovení SASCOC, podpora výchovy nových trenérů, programy pro dlouhodobé podpory vrcholových sportovců apod. Podle dostupných informací lze tvrdit, že stát sám o sobě podporuje hlavně vrcholový sport, v dalších oblastech sportu určených k podpoře z veřejných zdrojů deleguje rozhodovací pravomoci na provinční vlády, které získávají prostředky z centrálního státního rozpočtu.

Jak uvádí Burnett (2008) důležité pro celkové fungování sportovního systému v JAR bude spolupráce provinčních vlád s vládou centrální, protože centrální vláda nemůže znát detailní požadavky na všech úrovních. Zdůrazňuje též nezbytnost zvýšené podpory sportu nejen

ze státních, ale i ze soukromých zdrojů. Tato spolupráce mezi vládou, municipalitami a soukromým sektorem poskytne udržitelný a optimální rozvoj sportovního prostředí mezi všechny vrstvy obyvatelstva.

2.1.2 Uganda

Celým názvem Republika Uganda se nachází ve vnitrozemí východní Afriky. Získání nezávislosti a přijetí nové ústavy se datuje k roku 1962. Státním zřízením se řadí mezi prezidentské republiky s jednokomorovým parlamentem, kde prezident jmenuje vládu a zároveň jí i předsedá.

Rozhodování a koordinování politiky v oblasti sportu v zemi spadá do pravomocí Ministry of Education and Sports (MOES), přesněji do oddělení Physical Education and Sports (PES). PES vzniklo v roce 2006 jako hlavní řídicí orgán implementace a rozvoje sportu na území Ugandy (MOES, 2006). Jako základní dokumenty zabývající se problematikou sportu můžeme uvést National PES Policy (MOES, 2004) a PES Profile (MOES, 2006). V těchto textech jsou definovány klíčové oblasti pro podporu sportu včetně zdraví, vzdělání, zlepšení sociálních vztahů ve společnosti a zároveň se snaží najít možnosti rozvoje, plánování a implementace sportovní politiky. Sport je v Ugandě brán v rámci přijatého dokumentu Uganda Vision 2040 (NPA, 2012) jako prostředek pro zlepšení fungování země, snížení chudoby a zlepšení celkové kvality lidského života.

Hlavním cílem státní sportovní politiky, jak uvádí základní programy (MOES, 2004 a 2006), je *„skrze fyzickou aktivitu a účastnění se sportovních činností vytvořit zdravý, pospolitý, demokratický a produktivní národ.“* Tato vize je dále rozpracována do třech dílčích oblastí:

- zlepšení plánování, řízení a administrace tělesné výchovy a sportu,
- zvýšení přístupnosti a zlepšení kvality poskytování tělesné výchovy a sportu pro všechny (s důrazem na ženy a tělesně postižené),
- dlouhodobý udržitelný rozvoj vrcholových sportovců.

Ke zvýšení efektivnosti a rozvoji sportovního prostředí je zdůrazněna větší spolupráce veřejného sektoru se sektorem soukromým, který by měl vést ke zvýšení finančních toků do

oblasti sportu v zemi. Dochází též k mírné decentralizaci, kdy vláda část svých pravomocí přenechává na nižší územně samosprávné celky, které by měly samy ve svých rozpočtech počítat s podporou sportovního prostředí i tělesné výchovy na jejich územních teritoriích.

V rámci definovaných základních oblastí podpory jsou přímo realizovány programy na podporu jednotlivých specifických oborů jako podpora vzdělávacích pracovníků, program pro poskytování tělesné výchovy a vzdělání všem dětem, podpoření vrcholové sportu nebo vytváření programů na osvětu a prevenci proti nemoci HIV.

Mimo MOES je při představování institucionálního řízení sportu v Ugandě důležité neopomenout ještě dvě organizace: National Council of Sports (NCS) a Uganda Olympic Committee (UOC). NCS je polostátní organizace podléhající MOES, ale není součástí její organizační struktury. Na rozdíl od MOES, které má v kompetenci vývoj a rozvoj sportovního prostředí, má NCS koordinační a dohledovou funkci nad všemi sportovními činnostmi v zemi. Tato organizace disponuje vlastním strategickým plánem Corporate Strategic Plan 2011-2015 (NCS, 2011). V strategickém plánu je nejprve provedena SWAT analýza prostředí pro organizaci, na jejímž základě jsou definovány přesné cíle, kterých by mělo být v rámci časového harmonogramu dosaženo. Je možné říci, že z větší části se cíle shodují s cíli uvedenými v National PES Policy. Rozdílností spočívá především ve finanční kalkulaci rozpočtů pro splnění jednotlivých cílů, kterou tento plán obsahuje. Jak reálné sumy proklamuje, však nelze přesněji posoudit.

Financování sportu ze státního rozpočtu na základě dostupných informací pro celé MOES vykazuje mírnou rostoucí tendenci, nelze však provést jeho srovnání s jinými ukazateli. V chudobě svíjenou zemi se prostředky na financování sportu hledají s velkou pravděpodobností velmi složitě. V kapitole pro MOES je většina prostředků primárně spotřebována na vzdělání, což je do jisté míry pochopitelné. Na sport tak zůstávají menší podíly. V roce 2005 byl státem zřízen speciální Sports Development Fund, který by měl alespoň částečně pomoci financování některých odvětví sportu. V redakčním článku (The Observer, 2010) je zdůrazněno, že vláda společně s prezidentem přímo šidí sportovní prostředí v zemi a využívají mezinárodně úspěšných reprezentantů pro svoji popularitu, aniž by se snažili nějakým způsobem přispět na zlepšení rozvoje sportu v zemi.

Za další problém v zemi je považována (kromě hlubokého podfinancování celé struktury) institucionální roztříštěnost a z toho plynoucí malá spolupráce mezi jednotlivými

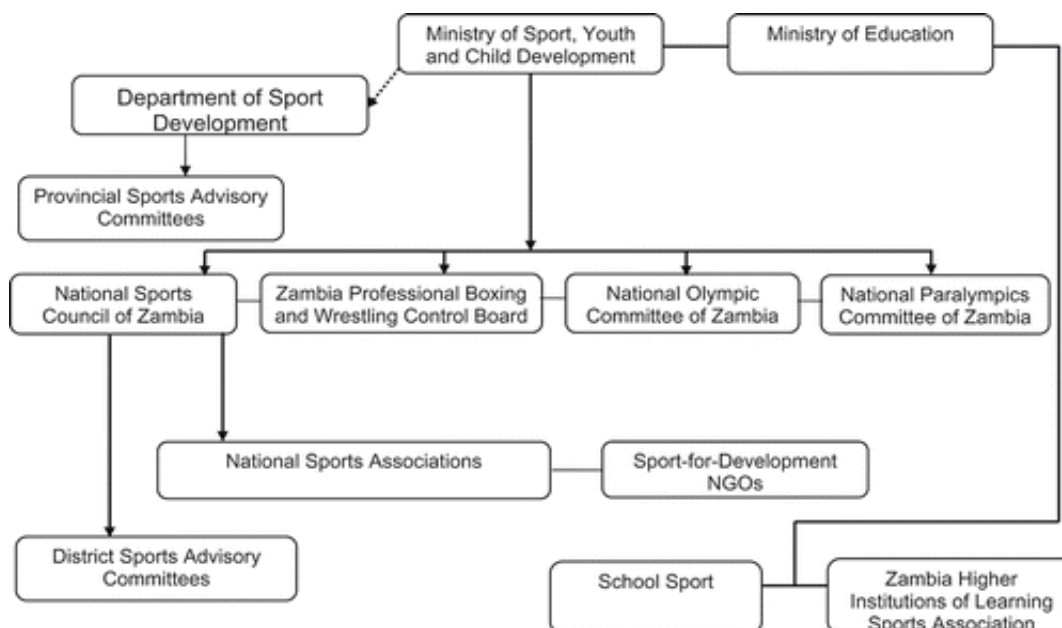
organizacemi a velice špatná sportovní infrastruktura, která nemůže pokrýt potřeby širokých vrstev obyvatelstva.

2.1.3 Zambie

Zambijská republika je vnitrozemským státem ve východní Africe, který získal svou samostatnost v roce 1964. Do 90. let 20. století byl v zemi uplatňován velmi přísný autoritativní režim. Ke zlepšení situace došlo až po prvních demokratických prezidentských a parlamentních volbách, kterých se mohly účastnit i opoziční strany. V současné době lze mluvit o demokratické prezidentské republice, kde je prezident zároveň i předsedou vlády. Politicky stabilní situace od počátku 21. století vede k postupnému rozvoji a zvyšování životní úrovně obyvatel země.

Institucionální strukturu sportu v Zambii zajišťuje Ministry of Sport, Youth and Child Development (MSYCD), která má další tři klíčová oddělení: Department of Sports Development (DSD), Department of Youth Development a Department of Child Affairs. DSD jako poradní orgán MSYCD zodpovídá především za politickou formulaci, koordinaci a odbornou konzultaci pro oblast sportu. Odpovědnost za implementaci sportovní politiky spadá do kompetencí National Sports Council of Zambia (NSCZ). Jako velký problém při financování ze státního rozpočtu uvádí Banda (2010) především nedostatečnou spolupráci uvedených subjektů. Tok finančních prostředků ze státního rozpočtu jde přímo do DSD, které v deseti provinciích zřídilo své regionální pobočky. NSCZ však svá decentralizovaná pracoviště zřídila v distriktech (nižší územně samosprávné jednotky), které musí žádat o finanční prostředky z provinciálních poboček DSD. NSCZ tedy jako hlavní zajišťující organizace pro fungování a implantaci sportu v zemi musí žádat o finanční prostředky jinou státní organizací. Dalšími důležitými organizacemi působícími v oblasti sportu jsou National Olympic Committee of Zambia a National Paralympics Committee of Zambia. V následujícím obrázku bude názorně ukázána struktura sportu v Zambii v roce 2010.

Obrázek č. 1 – Struktura sportovního prostředí v Zambii

Zdroj: Banda (2010)

V rámci dosahování hlavních cílů stanovených vládou Millennium Development Goals (MFNP, 2011) a naplňování přijaté dlouhodobé vize Vision 2030 (MFNP, 2006) je přistoupeno ke spolupráci mezi ministerstvy, jejichž okrajové části působnosti náleží do oblasti sportu. Snahou je vyhnout se duplicitnímu financování a rozvíjení aktivit ze strany různých ministerstev. Pro představu Ministry of Education bude mít v kompetencích zajištění školní tělesné výchovy a Ministry of Health bude propagovat spojení tělesné aktivity za účelem zlepšení zdravotního stavu obyvatel.

Podle Houlihana (2011) je zřejmé podfinancování sportovní struktury v zemi. Výše dotací ze státního rozpočtu je nepravdělná a rok od roku fluktuuje. Sport není rozhodně brán jako jedna z hlavních priorit vlády. Je to z důvodu jak nízkých zdrojů, které může vláda poskytnout, tak i z neochoty podporovat sport i rekreaci jako neopodstatnitelné projekty ke státní intervenci, když země mnohem více strádá v jiných oblastech hospodářství. V letech 2008 a 2009 sice vzrostla suma ze státního rozpočtu, ale bylo to především z důvodu pořádání Afrických her v roce 2011, které měla Zambie hostit. Vláda s dalšími sportovními organizacemi však na konci roku 2008 oznámila vzdát se pořadatelství z důvodu nedostatečného finančního zabezpečení (peníze vyčleněny na hry měly být použity na volby) a probíhající celosvětové ekonomické krize, při níž nejsou schopni zajistit hladký průběh her (Phiri, 2008). Jako další z problémů financování sportu Banda (2010) uvádí upřednostňování

fotbalu na úkor jiných sportů. Ze všech finančních prostředků plynoucích ze státního rozpočtu do DSD, jich šlo celých 70% na podporu národního fotbalového týmu připravujícího se na Africký pohár 2010. Vláda výsostní postavení fotbalu proklamuje tím, že se jedná o národní sport, tudíž by měl být dle toho podporován. Při financování sportu se v posledních letech začínají rozšiřovat nestátní neziskové organizace, jejichž fungování je spojeno s podporou sportu ve venkovských oblastech. Hlavním zdrojem příjmu těchto organizací jsou finanční příspěvky z mezinárodních institucí (UK sport, Norwegian Olympic Committee a Confederation of Sport and Commonwealth Games Canada).

Ve stručnosti lze na základě zjištěných informací shrnout institucionální systém sportovního prostředí v Zambii následovně: nedostačující programová koncepce rozvoje sportu, systém finanční státní podpory je neadekvátní, výrazné upřednostňování ve prospěch fotbalu, zanedbávání sportovní infrastruktury ve venkovských částech, nepřiliš efektivní institucionální uspořádání státních organizací, špatná spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi a v posledních letech viditelná částečná spolupráce mezi ministerstvy za účelem rozšíření bezplatné tělesné výchovy do základních škol.

2.2 Asie

2.2.1 Bhútán

Bhútánské království je jedním z nejmenších států v jižní Asii. Státním zřízením je konstituční monarchie v čele s panovníkem. První svobodné volby do parlamentu se zde konaly až v roce 2008. Království je do značné míry velmi uzavřené okolnímu světu. Diplomatické vztahy udržuje pouze s několika zeměmi světa (s ČR od roku 2011 jako jedinou zemí z bývalého sovětského bloku¹⁷). Zemi lze považovat za jednu z nejchudších na světě, která se neobejde bez mezinárodní pomoci ve všech odvětvích hospodářství.

Department of Sports and Youth je institucionálně zařazeno jako jedno z oddělení Ministry of Education of Bhutan. Je však nutné podotknout, že se primárně jedná o podporu a

¹⁷Česko si namluvilo poslední asijskou zemi, pitoreskní Bhútán. Dostupné online z http://zpravy.idnes.cz/cesko-si-namluvilo-posledni-asijskou-zemi-pitoreskni-bhutan-p5w-/zahranicni.aspx?c=A111111_190220_zahranicni_stf

rozvoj tělesné kultury ve vzdělávacích zařízeních a o podporu zvyšování počtu učitelů na těchto institucích. Organizační struktura sportu se zde začíná rozvíjet až v 70. letech 20. století kdy byla zřízena National Sports Association of Bhutan (NSAB) a o několik let později na ni navazuje Bhutan Olympic Committee (BOC), se svými dvěma pomocnými organizacemi National Sports Federations (NSF) a Dzongkhag Sports Associations (DSA). Hlavní úloha tvorby a implementace krátkodobé i dlouhodobé politiky závisí na BOC, která se s notným přispěním zahraniční finanční pomoci snaží rozvíjet a propagovat sport na národních úrovních a podporovat výstavbu a revitalizaci stávajících zařízení.

S ohledem na současný stav sportovního prostředí je podle IMF¹⁸ (2010) potřeba zaměřit se na následující oblasti: snažit se začlenit větší množství občanů do sportovního dění, zatraktivnit sport jako hobby pro široké vrstvy, rozšířit a více zpřístupnit sportovní zařízení, pokusit se vybudovat podpůrná zařízení sportovního prostředí (vzdělávací instituce, zvýšení počtu trenérů), zlepšení výuky sportu na školách a vytvořit ucelený, trvale udržitelný a spravedlivý systém sportovní politiky.

Na základě spolupráce s IMF jsou v rámci rozvojového plánu Tenth Five Year Plan, 2008-2013 (RGB, 2009) formulovány hlavní politické cíle na podporu a rozvoj sportu v zemi, kterých by mělo být dosaženo pomocí následujících strategických iniciativ:

- Přijmout iniciativy jako posilující prvek zlepšení tělesné výchovy na školách, budování sportovních klubů, účast na národních i mezinárodních soutěžích.
- Vytvořit institucionální mechanismus, který by přispěl ke zlepšení a posílení spolupráce mezi MoE, BOC, NSF a DSA.
- Vytvořit dostatečné zázemí pro BOC, NSF a DSA vedoucí ke zlepšení fungování sportovní podpory.
- Zajistit, aby každá základní škola měla alespoň nezbytné vybavení pro vyučování tělesné výchovy; začlenit více tělesnou výchovu do vzdělávacího systému.
- Zajistit, aby v zemi vznikala skupina kvalitně vzdělaných trenérů a učitelů, kteří by se mohli věnovat mládeži.
- Zajistit přístup ke kvalitnímu sportovnímu vybavení odkostěného od daně pro místní výrobce.
- Zmobilizovat vládu, nadnárodní i národní soukromý sektor ke zvýšení finanční podpory pro rozvoj sportu.

¹⁸ International Monetary Fund – Mezinárodní měnový fond

Klíčové pro rozvoj sportovního sektoru jsou definovány tyto cíle:

- Přesná formulace národní sportovní politiky a národní školní tělesné výchovy
- Vybudovat národní sportovní komplex se zabezpečením kanceláří pro NSF
- Vytvoření tréninkových center pro NFS
- Vytvořit národní a regionální sportovní centra
- Organizovat podpůrné programy pro rozvoj sportu mezi veřejností

Příkladem mezinárodní spolupráce pro rozvoj sportovního prostředí a vzdělávání je SEP Program¹⁹. Jedná se o partnerský program mezi Bhútánem a Nizozemskem, který má pomoci rozvoji především v oblasti lukostřelby a fotbalu, což jsou dva nejrozšířenější sporty v Bhútánu. Spolupráce bude spočívat v dlouhodobém plánování rozvoje sportu, výměnných pobytech trenérů a vzdělávacích pracovníků a snaze o zvýšení finanční podpory sportu. Spolupráce bude financována zcela z nizozemských zdrojů.

Budování a rozvoj sportovního prostředí v Bhútánu je na začátku dlouhé cesty, která se pravděpodobně neobejde bez pomoci mezinárodních organizací a vyspělých států světa. V zemi se víceméně buduje vše od začátku, chybí zde jakékoli institucionální nebo materiální zázemí. Přesto je nyní viditelná snaha vlády situaci napravit a zlepšit postavení sportu ve společnosti. Veškeré kroky jsou však limitovány omezenými finančními prostředky.

2.2.2 Indie

Federativní Indická republika je rozlohou a počtem obyvatel jednou z nejrozsáhlejších zemí na světě. Bývá označována i jako „kvazi-federativní“ republikou se silnou centrální vládou a slabými spolkovými státy (Wheare, 1980). Nezávislost na Velké Británii byla dosažena v roce 1947. V zemi je zaveden parlamentní systém vycházející z Ústavy Indie, přijaté roku 1950. Po provedení ekonomických reforem a liberalizaci trhu v roce 1991 byla Indie jednou z nejrychleji se rozvíjejících ekonomik světa.

¹⁹ SEP Program – partnerský program mezi Bhútánem a Nizozemskem. Dostupné z <
<http://www.toolkitsportdevelopment.org/html/resources/8E/8E291806-79AF-467A-93F5-40AE0FDFAB50/buthan%20%20partners.pdf> >

Oblast sportovního prostředí v zemi je pod záštitou Ministry of Youth Affairs and Sports (MYAS), které se dělí na dva odbory: Department of Sport (DS) a Department of Youth Affairs. Dalšími organizacemi podporujícími rozvoj a potenciál sportu jsou Indian Olympic Association (IOA) a národní federace jednotlivých sportů (jsou sice autonomní, ale pod vlivem státu). Mimo státní struktury se nachází Indian Olympic Committee. Pro upřesnění termínů - IOA je státní organizace, která dohlíží na výběr reprezentantů a talentů pro reprezentaci na mezinárodních sportovních akcích. Je nutné podotknout, že International Olympic Committee potrestala IOA za korupční aféru a vládní zasahování při interní volbě vedení a hrozí zákazem účasti indických sportovců na jakýchkoli mezinárodních sportovních soutěžích včetně olympijských her a zároveň pozastavením dotací do indického sportu (Grohmann, 2012).

Stěžejní rámcový dokument postihující politiku sportu je National Sports Policy 2001 (MYAS, 2001), kterou doplňuje a upravuje poslední politická koncepce podpory sportu National Sports Development Code of India 2011 (MYAS, 2011). Programy definují základní směry politiky a oblasti, kterým by měla být věnována zvýšená pozornost ze strany státu. Určuje a rozděluje pravomoci mezi jednotlivé státní organizační struktury, definuje pole jejich působnosti ve snaze vyhnout se duplicitě. Stěžejními cíly je rozšíření sportu mezi široké vrstvy obyvatel a dosahování úspěchů na mezinárodních soutěžích. Více podporovány budou odvětví, která mohou být potenciálně úspěšná na mezinárodním poli. Současně bude dbáno na větší začlenění sportu do systému vzdělávání.

Na základě výše vymezených principů a oblastí podpory sportu jsou dotační programy Department of Sport rozděleny do pěti základních okruhů, které se skládají z dalších specifitějších sub-programů pro jednotlivé cílové skupiny.

1) Sports Infrastructure Development

- v rozpočtovém období 2008/2009 byl spuštěn systém podpory rozvoje základní sportovní infrastruktury PYKKA, který je primárně zaměřen na venkovské oblasti Indie a poskytuje jednorázové granty.

2) Promotion of Excellence in Sports

- program směřující finanční prostředky na podporu rozvoje vrcholového sportu, národních sportovních federací, vyhledávání sportovních talentů a přispívá do National Sports Development Fund (fond na podporu sportu, do kterého přispívají

nejen vládní organizace, ale z větší části také soukromý sektor a nestátní organizace).

3) Incentives to sportsperson

- program na oceňování aktivních sportovců, vyhlašování a udílení cen za reprezentaci země, obsahuje i systém odměňování sportovců při získání medailových umístění na prestižních mezinárodních sportovních akcích,
- velmi ojedinělý je systém státní penze pro medailisty z mezinárodních sportovních událostí, kteří již dosáhli věku 30 let; pokud již aktivně nesportují, mají nárok na státní doživotní důchod v závislosti na získaných medailích a jejich počtech (např. za zlatou olympijskou medaili získávají měsíčně 10 000 INR, což odpovídá zhruba 3 600 CZK, podle přepočtu kurzu ČNB k 15. 3. 2013).

4) Schemes of Assistance to Institutions

- program na podporu fungování a řízení vládních institucí, především National Anti-Doping Agency, Sports Authority of India, Lakshmibai National University of Physical Education a několika dalších.

5) Schemes relating to participative sports

- program na podporu sportu osob s postižením, včetně pořádání soutěží, zajištění kvalifikovaných trenérů a adekvátního vybavení sportovců,
- program zahrnuje i pořádání národních šampionátů pro ženy v široké paletě sportovních odvětví.

Jedním z posledních dokumentů vydaných MYAS je koncepce Long Term Plan for Development of Talent in Olympic Sports (MYAS, 2013). Jde především o systematickou dlouhodobou podporu rozvoje potencionálních sportovců, kteří budou schopni mezinárodního úspěchu na sportovních akcích. MYAS je dlouhodobě nepříliš spokojeno s výsledky svých sportovců na olympijských hrách. Od zvýšené finanční podpory sportovní přípravy očekávají podstatné zlepšení celkového medailového umístění mezi národy. V roce 2020 by se Indie na olympijských hrách chtěla umístit v první desítce zemí (v roce 2012 na LOH v Londýně se umístili v pořadí národů na 55. místě).

Financování sportu ze státního rozpočtu je ovlivňováno pětiletými plány, které určují rozdělování státních peněz do jednotlivých funkčních oblastí. Ve studii Comprehensive Sports Policy 2007 (MYAS, 2007) je uváděna podpora sportovního prostředí v rámci Tenth Five-Year Plan 2002-2007, která odpovídá pouze 0,073% z celkového rozdělovaného rozpočtu. Je tedy patrné, jakou prioritu přikládá vláda financování sportu ze státního rozpočtu.

Chelladurai (2011) uvádí, že v Indii jsou sice formulovány „vznešené“ programové sportovní koncepce a politiky, ale jejich minimální podpora z veřejných finančních zdrojů na všech úrovních směřuje k neodhodlanosti se do podpory sportu aktivně zapojit. Je patrné, že vláda je zatížena jinými problémy a nepřikládá sportu prioritně větší váhu. Finanční prostředky, které již putují na podporu sportu, doplácí na neefektivnost jejich využití z důvodu zjednodušování programů a chaotických postupů při jejich implementaci. Dalším problémem je orientace vlády na podporu elitních sportovců s vidinou dosahování mezinárodních úspěchů. V koncepcích je prosazována podpora sportu na všech úrovních a školských zařízeních, ale primárně se tak děje za účelem vyhledávání nových sportovních talentů a ne ve spojitosti s rozšířením sportu pro všechny a zlepšením životní úrovně a zdraví obyvatel Indie.

2.2.3 Japonsko

Japonské císařství je ostrovním státem ve východní Asii. Státním zřízením je konstituční monarchie v čele s císařem, jehož moc je značně omezená a funkce z větší části pouze reprezentativní. Moc je výrazněji přesunuta na premiéra, který je navržen dvoukomorovým parlamentem a jmenován císařem. Japonsko je považováno za jednu z asijských i světových velmocí (Hass, 2007).

Hlavní řídicí státní struktura sportu je Ministry of Education, Culture, Sports, Science, and Technology (MEXT), které vzniklo při restrukturalizaci ministerských aparátů v roce 2001. Sportovní problematikou v rámci MEXT se zabývá odbor Sport and Youth Bureau, který má své podřazené divize. Situace ve sportovním prostředí v Japonsku je do jisté míry odlišná od situace ve státech blahobytu (např. západní Evropa), kde je očekávána větší míra podpory sportovního prostředí ze státního rozpočtu. Podle Uchiuriho (2011) je situace v Japonsku rozdílná, protože se v průběhu ekonomického rozvoje nejednalo ve své podstatě o welfare state, a proto podpora sportovního prostředí ze státních prostředků byla spíše v pozadí

rozvoje infrastruktury a průmyslových odvětví. Na základě toho byl v Japonsku důležitý rozvoj nestátních organizací, které se paralelně doplňovaly a fungovaly jako podpora při rozvoji sportovního prostředí v zemi. Na národní úrovni jde o Japanese Olympic Committee (JOS) a Japanese Sport Association (JSA). V současnosti jsou tyto dvě instituce podporovány vládními orgány, se kterými spolupracují v rámci dosažení určených cílů.

Základním platným právním předpisem pro sportovní prostředí je The Basic Act on Sport, jenž byl přijat v roce 2011 (MEXT, 2011). Přijetí předpisu znamenalo pro Japonsko změnu sportovní legislativy po téměř padesáti letech, kdy byla přijata první ustanovení a platila až do roku 2011. V The Basic Act on Sport jsou definovány základní pojmy sportovního prostředí, stěžejní oblasti podpory z veřejných zdrojů (především mládež, široká veřejnost a invalidní sportovci), systém financování z veřejných zdrojů a institucionální zabezpečení fungování MEXT včetně spolupráce s jinými agenturami.

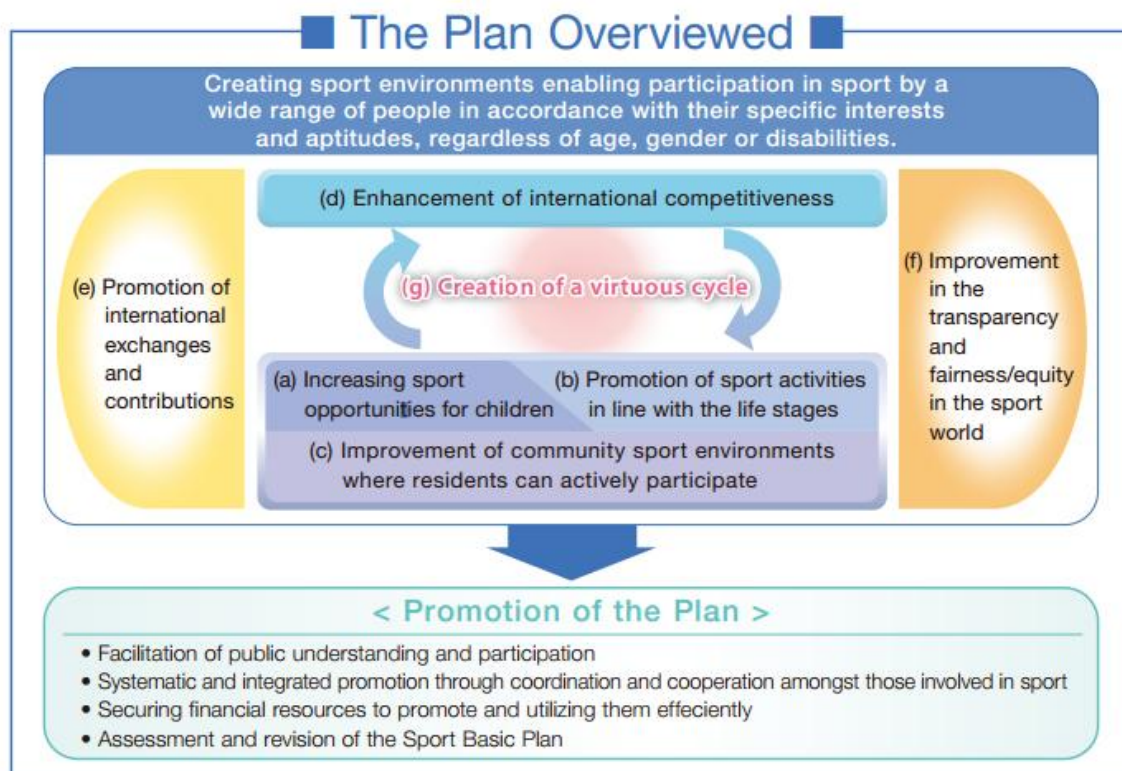
Na základě přijatého právního předpisu v roce 2011 byl MEXT vypracován a předložen v roce 2012 The Sport Basic Plan (MEXT, 2012), který by měl realizovat a plnit základní ideje definované v The Basic Act on Sport. V plánu jsou obsaženy klíčové principy systematického rozvoje sportovního prostředí a vymezené prostředky k jejich dosažení ve stanoveném horizontu deseti let. Bylo představeno sedm hlavních oblastí rozvoje a podpory, ke kterým byl definován cíl, kterého by mělo být v jednotlivých oblastech dosaženo:

- a) Increasing sport opportunities for children
 - cílem je rozvoj sportovní aktivity dětí a mládeže, aby ve všech školách i místních komunitách měly možnost se fyzicky naplňovat a rozvíjet. V důsledku opatření je nutné zvýšený trend udržet a stabilizovat pro příštích pět let.
- b) Promotion of sport activities in line with the life stages
 - přispět ke zlepšení prostředí pro realizaci celoživotní sportovní společnosti, kde každý může bezpečně sportovat v neomezeném rozsahu. Snahou je, aby 65% dospělých alespoň jednou týdně aktivně sportovalo.
- c) Improvement of community sport environments where residents can actively participate
 - zlepšení fungování sportovní komunity mezi obyvateli, kteří se budou sami aktivně moci zapojovat do budování a zlepšování sportovního prostředí.

- d) Training human resources and developing the sport environments in order to enhance international competitiveness
 - s hlavním cílem zlepšení mezinárodní konkurenceschopnosti, zlepšení sportovní infrastruktury a budování systému rozvoje lidských zdrojů pro vrcholový sport, včetně postižených sportovců.
- e) Promotion of international exchanges and contributions through bids for and holding of international competitions such as the Olympic and Paralympic Games
 - s cílem zvýšení mezinárodní spolupráce a předávání si informací v rámci sportovního prostředí při dodržování základních principů olympismu,
 - aktivně se snažit o pořádání mezinárodních sportovních akcí (např. olympijské a paralympijské hry).
- f) Improvement in the transparency and fairness/equity in the sport world
 - cílem je zvýšení transparentnosti a objektivnosti sportovního prostředí v duchu fair play, podporování antidopingových aktivit, zefektivnění fungování sportovních organizací a vytvoření pevných základů pro řízení případných sportovních sporů.
- g) Creation of a „virtuous cycle“ in the sport world
 - podpora spolupráce mezi vrcholovým sportem a sportem pro všechny v místních oblastech za účelem většího zapojení obyvatel do sportovního prostředí v zemi.

V následujícím obrázku č. 2 vidíme schematický přehled implementace The Sport Basic Plan směřujícího k podpoře sportovního prostředí, ve kterém jsou naznačeny jednotlivé klíčové oblasti podpory uvedené v předchozím rozdělení.

Obrázek č. 2 - Přehled implementace plánu - Japonsko

Zdroj: MEXT (2012)

Sport v Japonsku nebyl dlouhou dobu v popředí zájmu státu, což souvisí s jeho institucionálním začleněním ve vládní struktuře. Podle mého názoru se nejeví příliš vhodné sloučení a vytvoření jednoho velkého ministerstva MEXT, kde je sportu viditelně věnován malý prostor ve srovnání se vzděláváním nebo vědou. Přesto nyní sportovní prostředí v Japonsku prožívá do jisté míry malou recesi. Po padesáti letech byl schválen a přijat nový zákon o sportu, s kompletním koncepčním zabezpečením a definovanými oblastmi podpory. V přímé návaznosti o několik měsíců později přichází plán, podle kterého by se mělo dosahovat určených cílů. V oblastech podpory je viditelný zřejmý trend k mírnému upřednostňování sportu na vrcholové úrovni vedoucímu ke zlepšení mezinárodních výsledků. I přesto je tu pamatováno na několik programů na podporu sportu pro všechny. Důležité v tomto ohledu budou reálné finanční prostředky poskytnuté na jednotlivé oblasti, které se však pro účely této práce nepodařilo zjistit.

2.2.4 Jižní Korea

Úředním názvem Korejská republika je demokratický stát ve východní Asii. Mluvíme o demokratické prezidentské republice s parlamentním systémem, která svoji nezávislost na Japonsku získala po skončení druhé světové války.

Institucionální zabezpečení sportu spadá pod autoritu Ministry of Culture, Sports and Tourism (MCST), kde je zřízen odbor Sports Bureau. Oproti předchozím desetiletím je sportovnímu odvětví přikládána menší váha než v minulosti, kdy bylo zřízeno samostatné Ministry of Sports, které bylo postupně restrukturalizováno pouze na odbor sportu s pěti odděleními v současné době. Důležitou složku implementace státní sportovní politiky tvoří Korean Sports Council (KSC) a Korean Council Sports for All (KOCOSA), které jako vládě podřízené instituce dbají na plnění státní politiky sportu na daných úrovních řízení. KSC dbá primárně na podporu a rozvoj elitního sportu a přípravy na mezinárodní soutěže, zatímco KOCOSA dbá primárně na rozvoj sportu pro všechny vrstvy obyvatelstva. Nutno podotknout, že téměř výsadní pozici v této struktuře zaujímá KSC, která ve své substruktuře zahrnuje i Korean Olympic Committee. Ve státní struktuře sportu je důležité neopomenout Korea Sports Promotion Foundation (KSPO), veřejnou nadaci na podporu a rozvoj sportu a The Korea Foundation for the Next Generation Sports Talent. Je zřejmé, že kromě KOCOSA všechny ostatní státní struktury jsou ať přímo, či nepřímo směřovány k podpoře elitního sportu a tím je udáván trend státní podpory sportu v Jižní Koreji za posledních několik desítek let.

Historické souvislosti vysoké státní podpory elitního sportu spadají podle Honga (2012) do 60. let 20. století, kdy tehdejší vláda upřednostňovala úspěchy na mezinárodním poli jako svoji prioritu v oblasti podpory sportu. Dalším důvodem bylo podle Honga (2012) odhlasování Soulu jako pořadatelského města pro letní olympijské hry v roce 1988, což znamenalo také vynikající živnou půdu pro tzv. chaeboly²⁰, které se staly jedním z hlavních podporovatelů sportovního prostředí v Koreji. Představitelé chaebolů se postupně dokázali prosadit na 25 předsedů z 33 národních sportovních organizací. Tím vznikla propojená struktura státního sportovního prostředí a politické moci, která určovala směr dotační politiky

²⁰ Obchodní konglomerátní struktura, která vznikla v Jižní Koreji v 60. letech 20. století. Vytváří globální nadnárodní společnosti s obrovskými mezinárodními operacemi. Každý chaebol je vlastněn, ovládán nebo řízen stejnou rodinnou dynastií (rodina zakladatele). Mezi nejznámější chaeboly řadíme Samsung, LG Group nebo Hyundai.

ve sportu. Tento vývoj pokračoval až do přelomu 20. a 21. století, kdy část chaebolů v rámci probíhající ekonomické krize začala snižovat proudění finančních prostředků do sportu.

Financování sportu z veřejných rozpočtů lze podle Parka (2011) rozdělit do čtyř hlavních zdrojů: rozpočet MCST Sports Bureau, Korean Sports Promotion Fund (KSPO), rozpočty municipalit a další polovládní instituce KSC, KOCOSA včetně národních sportovních federací. V tabulce č. 3 je vyjádřen procentuální poměr jednotlivých finančních zdrojů k celkovým finančním prostředkům plynoucím z veřejných zdrojů do sportovního prostředí v Korei. Je zřejmá jednoznačná dominance finančních prostředků určených pro sport z rozpočtů municipalit.

Tabulka č. 3 – Procentuální poměr financování sportovního prostředí z veřejných rozpočtů podle hlavních zdrojů

	Rozpočet MCTS Sports Bureau	Korean Sport Promotion Fund	Rozpočty municipalit	Národní sport. federace + KSC a KOCOSA
2002	12,2%	9,5%	71,9%	6,3%
2003	8,6%	10,4%	77,4%	3,6%
2004	6,1%	8,5%	80,3%	5,1%
2005	5,8%	8,8%	81,2%	4,2%
2006	7,9%	12,1%	73,0%	7,1%
2007	6,4%	9,4%	72,2%	12,1%

Zdroj: Park (2011)

Park (2011) ve své práci dále uvádí poměr rozpočtu MCST Sports Bureau k celkovému státnímu rozpočtu ve výši 0,11%. Tento poměr od roku 1998 klesal, ale posledních pět let vykazuje poměr oscilaci kolem 0,10%.

Priority sportovního prostředí jsou v Jižní Koreji historicky podmíněny a v posledních pěti dekadách je viditelná dominance elitního sportu, kde měřítkem úspěchu je prioritně počet medailí z mezinárodních soutěží. Tento přístup má v zemi v posledních letech řadu odpůrců z řad veřejnosti, politiků i odborných autorů (např. Park et. Al, 2012). V rámci těchto vlivů dochází ve větší míře k financování a propagování sportu pro všechny. I přes iniciativní snahu podpory sportu pro široké vrstvy bude nastavení sportovní politiky v Jižní Koreji při současné legislativě a přístupu politiků nadále směřovat k podpoře vrcholového sportu na úkor rozvoje jiných oblastí.

2.2.5 Taiwan

Oficiálním názvem Čínská republika geograficky náleží do států východní Asie. Pro území Taiwanu je příznačná složitá politická situace ve vztahu s komunistickou Čínskou lidovou republikou (ČLR), která si toto území nárokuje jako svoji provincii. Přestože Taiwan vystupuje jako nezávislý demokratický stát, díky nátlakům ČLR na státy světa tedy Čínská republika udržuje diplomatické styky a je uznávána jen ve více než dvaceti státech. Pro potřeby práce však budeme považovat Taiwan za demokratický stát s vlastním parlamentem, vládou i prezidentem.

Vládní reforma ministerských struktur v roce 2012 nově začlenila odbor Sports Administration (SA) pod řídicí strukturu Ministry of Education. SA je nyní rozděleno do šesti divizí rozdělených podle cílových oblastí zaměření. Stěžejním institucionálním dokumentem je zákon National Sports Act (SA, 2012a), který definuje a zároveň vymezuje postavení sportu v taiwanské společnosti. Dále určuje strukturu řízení sektoru a formuluje základní oblasti podpory sportu. V minulých letech se SA zaměřovalo na integraci sportovních zdrojů, podporu sportu pro všechny, podporu elitních sportovců, vytváření kvalitních sportovišť a rozvoj zahraniční spolupráce. Tyto okruhy podpory byly zohledněny při tvorbě politiky a na základě výstupu SA jsou definovány specifické oblasti a cíle podpory sportovního prostředí takto (SA, 2012b):

- 1) Preparing for the National Sports Museum
 - příprava na vybudování sportovního muzea pro zachování a rozvoj sportovního dědictví v zemi, kde budou prezentovány dostupná fakta o sportovním prostředí.
- 2) Establishing a Sports Development Fund
 - založení národního sportovního fondu, který by měl zaprvé sloužit k podpoře a vývoji sportovních talentů a zadruhé přispět k rozšíření výzkumných prací v oblasti sportu.
- 3) Promoting Taiwan as a Sports Island
 - propagace Taiwanu jako sportovního a aktivního národa, vytvoření sportovní mapy země.
- 4) Enhancing Citizens' Swimming Competence
 - zlepšení plaveckých dovedností obyvatel ve spolupráci několika ministerstev.

- 5) Installing Public Sports Centers
 - plán vybudovat 50 sportovních center pro obyvatele, zakázky na jejich vybudování budou nabídnuty soukromým společnostem.
- 6) Constructing a Comprehensive Bike Path Network
 - vybudování sítě cyklostezek napříč ostrovem, počítá se minimálně s 1500 km.
- 7) Upgrading Competitive Athletics Skills
 - zefektivnění stávajících střednědobých a dlouhodobých sportovních výkonnostních programů, zlepšení a rozšíření výzkumných sportovních programů.
- 8) Reinvigorating Baseball
 - pomocí čtyřletého programu v rámci spolupráce veřejného a soukromého sektoru oživit prostředí baseballu na všech jeho úrovních.
- 9) Renovating the National Sports Training Center
 - program k renovaci a modernizaci stávajícího národního sportovního centra a vybudování nového areálu pro sportovní střelbu.
- 10) Striving to Host Major International Sport Events
 - snaha o pořádání mezinárodních sportovních akcí jako East Asian Games nebo World University Games, ke kterým jsou přizpůsobeny kapacity sportovišť na Taiwanu.

Jak uvádí ve své práci Tan et al. (2009) vláda sice proklamuje sport pro široké vrstvy jako jednu z priorit sportovní politiky, přesto trend v procentuálním rozdělení finančních prostředků, které rozděluje SA, ukazuje pravý opak. Z 17% celkových zdrojů jdoucích na programy Sport for all v roce 1998 klesl na 6% v roce 2007. Rozvoj sportu pro všechny potlačuje i fakt, že na Taiwanu není prozatím zřízena žádná agentura zaštiťující rozvoj této oblasti. Pro bližší představu předkládáme tabulku č. 4 ukazující procentuální poměr rozdělování dotací ze státního rozpočtu odborem SA.

Tabulka č. 4 - Procentuální rozdělení dotací odborem SA

	Sport pro všechny	Elitní sport	Sportovní infrastruktura	Mezinárodní sport	Jiné
1999	17%	34%	20%	10%	18%
2000	18%	33%	27%	9%	14%
2001	16%	25%	35%	12%	13%
2002	12%	28%	44%	7%	10%
2003	8%	22%	56%	6%	8%
2004	9%	31%	44%	7%	9%
2005	7%	29%	49%	7%	8%
2006	7%	27%	56%	5%	4%
2007	6%	27%	58%	5%	4%

Zdroj: Tan et al. (2009)

Dalším důležitým finančním donorem sportovního prostředí na Taiwanu jsou procentuální příjmy ze zisků sportovních loterií. Problematika rozdělování je zákonně ustanovena v Sports Lottery Issuance Act (SA,2011). Celková rozdělovaná částka jdoucí na podporu a rozvoj sportu nesmí překročit 78% z celkového výnosu loterie. Z výsledné částky pak bude 10% procent vloženo zpět jako zisky loterie a 90% bude rozděleno mezi příslušné orgány rozdělující finanční prostředky do sportu. Zisky ze sportovní loterie nesmí kompenzovat prostředky, které by měly být vydány ze státního rozpočtu. Zisky loterií jsou doplňujícím zdrojem financování. Rozsah a využití zisků loterií by mělo být publikováno ve vládním věstníku.

Jako shrnující klíčové problémy sportu v Taiwanu uvádí Tan et al. (2009) následující oblasti: dominance elitního sportu, silná politická zainteresovanost sportovních činitelů, úzký vztah mezi národními sportovními organizacemi a zákonodárci a v neposlední řadě napětí mezi vládními a nevládními organizacemi. Na základě zjištěných faktorů je tedy pravděpodobné, že politika podpory elitního sportu bude i nadále dominovat a získávat většinu ze státních zdrojů a podpora sportu pro široké vrstvy bude jen rétorickým heslem publikovaným ve vládních dokumentech.

2.2.6 Arménie

Arménská republika je prvním ze států bývalého bloku SSSR, který získal svoji nezávislost v roce 1991. Geograficky se nachází na hranicích Evropy a Asie. Jde o prezidentskou republiku s jednokomorovým parlamentem.

Hlavní státní organizací dohlížející a aktivně vykonávající sportovní politiku v Arménii je Ministry of Sport and Youth Affairs (MSA), které je rozděleno na pět oddělení: Mass Sport and Physical Education Policy, Sport Highest Achievements Policy, Sports Organizations and Child Sport Policy, Youth Policy a Program Management. V zemi je přijat sportovní zákon, který vládě a ministerstvu dává povinnost finančně podporovat rozvoj sportovního odvětví a zároveň vymezuje působnosti v této oblasti. Hlavní funkce ministerstva jsou definovány ze zákona.

V rámci národní sportovní politiky je přijat ministerstvem dokument, který je dostupný v arménštině na webové prezentaci ministerstva, ale jeho anglická verze není dostupná (MSA, 2012). Na základě vládního programu přijatého (RAG, 2007) je viditelné, že v rámci povolebních prohlášení je proklamována podpora sportu pro široké vrstvy, ale zároveň je také uváděna podpora elitních sportovců, a to za účelem zviditelnění Arménie na mezinárodním sportovním poli. V posledních letech došlo k rekonstrukci post-sovětských sportovních škol, k opravám centra lyžařských sportů a například výstavbě cyklistického centra. Veškeré tyto projekty byly financovány ze státního rozpočtu. Je zajímavostí, že případnému olympijskému vítězi v dresu Arménie by byla vyplacena prémie 700 000 USD z vládních zdrojů (Musayelyan, 2008).

I přes nepříliš rozsáhlé zdrojové informace vztahující se k arménské sportovní politice lze na základě získaných informací potvrdit, že je v zemi pamatováno na propagaci sportovní politiky, potažmo samotného sportu. Vystopovat je možné snahu začlenit široké vrstvy obyvatelstva za účelem zlepšení jejich zdravotního i sociálního stavu. Viditelné jsou však také tlaky na podporu a rozvoj elitních sportovců od útlého mládí.

2.2.7 Ázerbájdžán

Ázerbájdžánská republika leží geograficky na hranicích mezi Evropou a Asií. Nezávislost na SSSR byla získána v roce 1991. V současnosti se jedná o prezidentskou republiku. Ústava byla přijata v roce 1995.

Podpora sportu ze státního rozpočtu je zakotvena legislativně od roku 1997²¹. Hlavní úlohu při tvorbě, dohledu a implementaci politických rozhodnutí pro odvětví sportu a mládeže

²¹ Plynoucí z ústavy Ázerbájdžánu. Dostupné z http://azerbaijan.az/portal/General/Constitution/doc/constitution_e.pdf

spadá do gesce Ministry of Youth and Sports of Azerbaijan Republic (MYS). Takto formované ministerstvo vzniklo po restrukturalizaci provedené prezidentem v roce 2006. Zásadní změnou tehdy bylo odtrhnutí oblasti turismu a jeho sloučení s Ministry of Culture. MYS decentralizuje svoji působnost na regionální úrovni, které dbají na dodržování a plnění National Program for the Development of Physical Education and Sport (MYS, 2012) a National Youth Policy (MYS, 2010). V rámci své působnosti musí každá územně nižší samosprávná jednotka vytvořit vlastní postup implementace k plnění hlavních cílů programu, které jednou ročně předkládá MYS ke kontrole a případným doporučením. Při plnění stěžejních cílů by MYS mělo úzce spolupracovat s národním olympijským výborem, sportovními asociacemi, nestátními organizacemi a nižšími územně samosprávnými celky. V rámci mezinárodní spolupráce na formování sportovní politiky v zemi spolupracuje MYS s několika institucemi a státy. Jsou jimi například Evropská unie, členové Organizace islámské spolupráce nebo Společenství nezávislých států.

Ve sledovaném financování státu nebyla v rámci vyhledávání zjištěna žádná relevantní data, která by v jakékoli míře ukazovala, jak je sport podporován z veřejných rozpočtů. V současné době není v zemi zaveden účinný hodnotící program vlivu dopadu podpory sportu. Kontrolní mechanismus spočívá pouze v jednorroční kontrole reportů, které získává MYS z nižších organizačních jednotek v regionech.

Na základě získaných informací je možné konstatovat, že je zde zvýšená snaha vlády o podporu sportu jak na vrcholné úrovni, tak i na bázi sportu pro všechny. Svědčí o tom programy na podporu mládeže, pořádání sportovních akcí především na juniorské úrovni, spolupráce s mezinárodními organizacemi v rámci zlepšení vzdělávacích procesů v zemi a nalezení vhodné cesty dlouhodobě udržitelného rozvoje sportovního prostředí. V rámci plnění cílů je vyzdvihována i potřeba zefektivnění vyhledávání finančních zdrojů ze soukromého sektoru, které pomohou ulehčit státnímu rozpočtu. Dalším cílem sportovní politiky pro budoucí období je zlepšení spolupráce a koordinace mezi státními organizacemi a stále početnějšími nestátními organizacemi působícími ve sportu.

2.2.8 Gruzie

Gruzie se nachází na hranicích Asie s Evropou, kde leží i velká část jejího území. Nezávislost na SSSR byla získána v roce 1991. V dnešní době hovoříme o Gruzii jako o

prezidentské, demokratické republiče s jednokomorovým parlamentem. Situace v zemi i dlouho po získání nezávislosti nebyla konsolidovaná a stabilní. Země je často kritizována za svoje nedemokratické postupy a zavádění praktik spojených s předchozím komunistickým režimem.

V roce 2010 v rámci přijetí nové ústavy (Shields, 2010) vzniklo restrukturalizačním aktem nové ministerstvo Ministry of Sports and Youth Affairs (MSYA), které je zaštiťující státní organizací při provádění sportovní politiky na území Gruzie. Hlavním důvodem vzniku byla zvyšující se důležitost implementace sportu mezi mladistvé. V rámci legislativy je podpora sportu a mládeže definována právními předpisy, které sice jsou ke stažení z webové prezentace MSYA, ale pouze v gruzínštině. V rámci struktury MSYA je zřízen odbor Sport Department (SD), který se dále dělí na dvě divize Sport High Achievements Division a Mass Sport and Events Division. Mimo tuto strukturu, přesto vykonávající svoji činnost pod hlavičkou MSYA, stojí Sport and Fitness Complex, Olympic Trainings Centre of Georgia a Physical Education and Sport College of Georgia, které jsou podporovány vícezdrojově, než jen z finančních prostředků MSYA. V rámci nestátních organizací fungujících za účelem rozvoje a podpory sportu v zemi je třeba zmínit Gregorian Olympic Committee (GOC) a národní sportovní federace jednotlivých sportů. GOC i federace sice přímo nepodléhají MSYA, ale v rámci bilaterální smlouvy jsou povinny s ním spolupracovat, a to na základě výkladu sportovního práva v zemi. Tím si stát zajišťuje možnost kontroly nad nestátními organizacemi.

V rámci MSYA bylo pro rok 2012 vypsáno šest dotačních programů na podporu sportu ve všech jeho oblastech (MSYA, 2012):

- Georgian Rugby Development Program - na podporu jednoho z nejpobulárnějších sportů v Gruzii; program by se měl vztahovat jak na vrcholové výkonnostní kluby, tak i na rozšíření do škol, výuky a zkvalitnění trenérů, zlepšení materiální základny v klubech.
- Olympic Champions Scholarship Program – poskytuje finanční podporu na zlepšení životní úrovně bývalých olympijských vítězů a šachových mistrů světa, kteří již aktivně nesportují.
- Children and Youth Mass Sports Development Program in regions of Georgia – rozvoj a podpora sportovních zařízení a aktivit ve venkovských regionech určená pro děti a mládež.

- Sports Variety Development Program – na podporu elitních sportovců a jejich účasti na mezinárodních soutěžích, včetně přípravy na tyto soutěže.
- Veteran Sportsmen and Sports Workers Social Assistance Program – na podporu ošetrovatelské péče pro bývalé aktivní sportovce, kteří jsou v současnosti nesoběstační a potřebují pomoc druhé osoby.
- National, Olympic, Youth and Cadets Team Members, Coaches and Administrative and Medical Staff and Prospective Players Scholarship Program – na podporu členů doprovodných týmů pro všechny družstva a sporty, jež budou reprezentovat zemi na mezinárodní úrovni.

I když se podařilo navázat kontakt s vedoucí pracovnící pro mezinárodní vztahy MSYA Mananou Kavtaradze, nepřineslo to rozšíření informací této práce. Její poskytnuté odpovědi byly dohledatelné na webu MSYA. Nebyly poskytnuty žádné informace ohledně financování.

Institucionální podpora sportovního prostředí a mládeže v Gruzii je z celkového pohledu na solidní úrovni. Je zřejmé, že vláda a vládní orgány si uvědomují důležitost podpory tohoto odvětví. Sport je do značné míry podřízen vládním strukturám (především MSYA), které dbají na dodržování sportovního zákona. Vláda v rámci své působnosti podporuje sport v širokém množství programů. Toky a způsoby financování těchto programů jsou však v některých případech „neprůhledné“. Subjektivně jsou velmi zajímavé dva programy na podporu životní úrovně, popřípadě zdravotní a sociální péče pro bývalé vrcholové sportovce reprezentující zemi na mezinárodních soutěžích.

2.2.9 Moldavsko

Moldavská republika je dalším státem, jenž vznikl odtržením od bývalého SSSR v roce 1991. Geograficky se nachází ve východní Evropě, přesto je v této práci zařazena do bloku asijských zemí z důvodu své podobnosti s předchozími státy odtrhnutými od bývalého SSSR. V současnosti o tomto státu mluvíme jako o parlamentním, unitárním a demokratickým, v jehož čele stojí prezident volený parlamentem.

Problematikou a koordinováním sportovního prostředí na vládní úrovni je pověřeno Ministry of Youth Affairs and Sports, kde jsou vytvořeny dvě divize pro sport: Sport Performance Division a Institutions Sports Department and Sports for All. V rámci vytváření

a provádění sportovní politiky byl pro roky 2013-2020 vytvořen rozvojový strategický a implementační dokument Development Strategy of Physical Culture and Sports in Moldova (MYASM, 2012), který vychází ze zákona Law on Physical Education and Sports. Na základě překladu ruské verze strategického dokumentu bylo definováno pět základních oblastí systematické podpory pro určené období:

- Rozvoj sportovního prostředí a aktivní zapojení všech věkových skupin obyvatelstva do sportovního prostředí.
- Rozvoj školní tělesné výchovy a sportovních škol za účelem vychovávání a hledání mladých talentů schopných konkurence na světových sportovních akcích.
- Podpora vrcholových sportovců připravujících se účelově k reprezentaci země na mezinárodním poli.
- Podpora zkvalitnění vědecké činnosti v oblasti sportu.
- Posílení technického, materiálního a finančního zabezpečení sportu v Moldavsku.

Proklamovanými cíli národní sportovní strategie by mělo být dosažení výrazného zvýšení aktivní participace obyvatelstva ve sportu, začlenění rizikové mládeže do sportu, posílení veřejného zdraví a zdravého životního stylu, začlenění postižených sportovců do společnosti, modernizace a rozvoj školské tělesné výchovy a v neposlední řadě zajišťování kvalitní sportovní přípravy elitním sportovcům reprezentujících zemi na mezinárodních soutěžích.

Na základě emailové komunikace (viz Příloha č. 3) s Mihailem Belousiucem (Senior Consultant MYASM) bylo zjištěno, že financování sportu státního rozpočtu podléhá zákonu Law on Physical Education and Sports, kde jsou v rámci přímého rozpočtového určení podporovány jak národní sportovní federace pro oblast reprezentace, tak i ostatní instituce (školská zařízení, univerzity). V rámci zvýšení alokace finančních prostředků proudících do sportovního prostředí je v současné době v hojně míře využíváno financování z Public Private Partnership projektů nebo získávání finančních prostředků ze soukromého sektoru. V rámci komunikace se nepodařilo získat přesné ekonomické ukazatele, kterými většinou na MYASM nedisponují, anebo je nechtějí poskytnout. Celá řada dokumentů je ke stažení z webové prezentace MYASM, avšak pouze v moldavštině, případně ruštině. V angličtině ministerstvo nedisponuje žádným dokumentem.

2.3 Austrálie a Oceánie

2.3.1 Austrálie

Oficiálním názvem Australské společenství je ostrovní stát na jižní polokouli ležící na stejnojmenném kontinentu. Politickým uspořádáním země je federální konstituční monarchie s parlamentním systémem vlády. V čele státu je královna Alžběta II. (s velmi omezenou mocí), která je zastoupena generálním guvernérem.

Oblast státní podpory sportu spadá na federální úrovni do vládního oddělení Department of Regional Australia, Local Government, Arts & Sport, kde je zřízen od roku 2012 odbor Office for Sport, v jehož čele stojí Minister of Sport.

V rámci implementace sportovní politiky, jak upozorňuje Conway (2009), federace nedisponuje žádným strategickým dokumentem, který by představoval globálně shrnující vizi vývoje na blíže určené časové období. Neznamená to však, že by vládní struktury byly neaktivní v provádění sportovní politiky. V případě Austrálie je na národní úrovni definováno sedm hlavních oblastí podpory sportovního prostředí, pod nimiž jsou vypsány cílené programy podpory (OS, 2012a). Mezi hlavní oblasti jsou zařazeny tyto:

1) Anti- Doping

- vláda finančně podporuje národní i mezinárodní anti-dopingovou strukturu, za účelem dodržování základních sportovních hodnot (fair play, týmová práce) a předcházení zhoršení zdravotního stavu jednotlivců při používání zakázaných látek,
- v rámci státní podpory je zřízen Anti-Doping Research Program, ze kterého je možné každé fiskální období žádat o dotaci na výzkumnou činnost.

2) High Performance

- podpora výkonnostního sportu je prováděna státní institucí Australian Sports Commission (ASC), která je zodpovědná za přípravu, materiální zabezpečení a účast na mezinárodních soutěžích pro elitní sportovce,
- v rámci tohoto projektu je celkem 36 dotačních programů včetně Scholarship Programs, Athlete Career and Education Program, The High Performance, High Performance Success Program a dalších,
- v rámci plnění plánu rozvoje elitních sportovců je mezi federální vládou a jednotlivými regionálními vládami podepsán akt „National Institute System

Intergovernmental Agreement“ (OS, 2011a), který deklaruje na bázi vzájemné spolupráce zefektivnění systému přípravy sportovních reprezentantů.

3) Illicit Drugs from Sport

- stejnojmenný program má za cíl formou vzdělávacích seminářů a workshopů preventivně varovat od užívání drog ve sportovním prostředí,
- program je zaměřen jak na širokou veřejnost, tak i na vrcholové sportovce, kteří by měli ve všech ohledech být vzorem pro společnost.

4) Indigenous

- pomocí vládního programu Indigenous Sport and Active Recreation Program (ISARP) se snahou vlády rozumí aktivnější podpora domorodých obyvatel Austrálie ve sportovní činnosti,
- podpora je směřovaná na zlepšení přístupnosti sportovních zařízení, vytváření pracovních pozic a rozvoj talentovaných domorodých sportovců.

5) National Policy on Match-Fixing in Sport (OS, 2011b)

- národní politika ochrany sportu před nelegálním ovlivňováním výsledků a korupcí ve sportovním prostředí,
- tato národní politika je přijata ministry sportu na všech vládních úrovních,
- dosažení formulovaných cílů má být dosaženo díky vzájemné spolupráci jak vládních institucí, sportovních klubů, tak i samotných sázkových kanceláří.

6) Participation

- oblast podpory sportovního prostředí jako celku má zvýšit aktivní účast ve sportu napříč všemi vrstvami společnosti,
- politika podpory je navrhována Australian Sport Commission, která ji předkládá federální vládě,
- systém obsahuje širokou škálu programů, počínaje podporou školního sportu a konče podporou aktivní činnosti v důchodovém věku,
- ke zvýšení a získávání finanční podpory je zřízena vládní Australian Sports Foundation.

7) Water and Snow Safety

- program na podporu snížení nehod a úmrtí způsobených ve vodním prostředí nebo horských oblastech,
- v rámci provádění National Recreation Safety Policy (NRSP) je přijata celá řada programů,
- NRSP je realizována a zaštiťována více národními organizacemi.

Při pohledu na financování sportu podle studie provedené Hone&Nicholson (2009) můžeme tvrdit, že podpoře sportu na federální úrovni není kladena velká priorita. Jak můžeme sledovat v následující tabulce č. 5, vývoj poměru finančních prostředků uvolňovaných z centrálního rozpočtu na sport zůstává statický. Nominální růst je spíše způsoben ekonomickým růstem než projevem změny politických priorit k větší podpoře sportu.

Tabulka č. 5 - Poměr výdajů z federálního rozpočtu na sport v tisících AUD²²

	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9
Rozpočet celkem v tis. AUD	40 503 801	45 060 041	47 371 218	53 334 597	58 986 078	60 874 689
Rozpočet na sport v tis. AUD	122 472	127 510	168 631	192 428	204 409	219 785
% podíl na sport	0,30%	0,28%	0,36%	0,36%	0,35%	0,36%

Zdroj: Hone&Nicholson (2009)

Ve vyjádření federální ministryně sportu (OS, 2012b) i na základě schváleného rozpočtu pro fiskální rok 2012/2013 (OS, 2012c) se počítá s podporou sportu v 300 mil AUD, z toho podle slov ministryně bude 120 milionů směřováno na podporu sportovního prostředí pro všechny a 170 milionů na podporování elitních sportovců v přípravě a účasti na mezinárodních soutěžích.

Systém podpory sportu je směřován do dvou hlavních proudů: elitního a masového. Na základě dostupných informací je patrné, že prioritu podpory tvoří oblast elitního sportu, který je v zemi na velmi vysoké úrovni, a to díky systému výchovy nových talentů. V posledních letech jsou viditelné i tendence k větší participaci obyvatel do sportovního prostředí, což dosvědčuje i tiskové prohlášení ministryně sportu. I přes podle našeho názoru velmi kvalitně rozvinutý systém sportovní politiky na federální úrovni (ve srovnání s

²² AUD - australský dolar, měnová jednotka v Austrálii, k 28. 3. 2013 (podle kurzu ČNB) 1 AUD = 20,904 CZK

některými státy v této práci) dochází Hone&Nicholson (2011) k závěru, že sportovní politika v Austrálii je zčásti neúspěšná. Byť dosahuje úspěšných výsledků na mezinárodním poli, nepodařilo se širokou veřejnost aktivně zapojit do sportovního prostředí. To bude vyžadovat jisté zefektivnění a pozměnění sportovní politiky s pravděpodobným zaměřením se na podporu sportu a tělesné aktivity u dětí a mládeže.

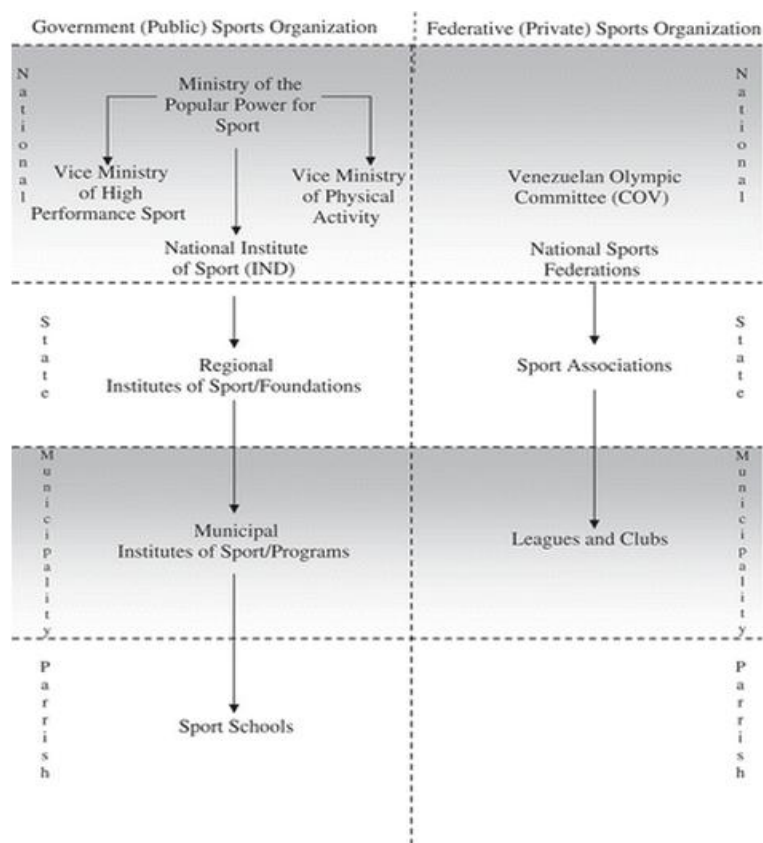
2.4 Jižní Amerika

2.4.1 Venezuela

Bolívarovská republika Venezuela je federativní prezidentská republika na jihoamerickém kontinentu. V čele federace je prezident, který je zároveň ve funkci předsedy vlády.

Zastřešující státní institucí, dohlížející na formulování státní sportovní politiky, je Ministry of the Popular Power for Sport (Ministerio del Poder Popular para el Deporte, MPPD) zřízené v roce 2008. Hlavní funkci v oblasti sportu pod různými ministerstvy do té doby vykonával National Institut of Sport (IND), který je nyní součástí MPPD a dohlíží na přímé financování národních sportovních federací. MPPD má v současné organizační struktuře dva náměstky ministra, kteří jsou zodpovědní za výkonnostní (reprezentační) sport a sport pro všechny. Pro detailní představu uvádíme na obrázku č. 3 organizační strukturu sportovního prostředí Venezuely na všech jeho řídicích úrovních.

Obrázek č. 3 – Organizační struktura sportovního prostředí ve Venezuele

Zdroj: López de D'Amico (2011)

Primárním zákonem a zároveň i dokumentem, který by měl koordinovat sportovní prostředí v zemi, je Sports Law (Ley de Deporte), jenž byl přijat v roce 2011 (MPPD, 2011). V zemi je dbáno na spolupráci všech úrovní řízení sportovního prostředí. Finanční prostředky jdoucí ze státního rozpočtu jsou rozdělovány do dvou hlavních toků. Prvním z nich jsou prostředky rozdělované mezi municipální vlády, které na základě svých vypsáných podpůrných programů dále přerozdělují finanční prostředky (především na sport pro všechny, školský sport, výzkum, infrastrukturu). Druhý finanční tok směřuje přes IND do národních sportovních federací, které pak na základě svých rozhodnutí dále přerozdělují nižším úrovním. Tyto prostředky z velké části slouží na podporu sportovních reprezentací a výchově nových sportovních talentů. Výše ročních finančních prostředků jdoucích ze státního rozpočtu do sportu závisí podle López de D'Amico (2011) na dvou okolnostech: na produkci ropy v zemi, tedy na hlavním příjmu Venezuely a také době, kdy se sportovci připravují na letní olympijské hry (je téměř pravidlem zvýšena podpora sportu na přípravu před hrami). Díky

emailové komunikaci (viz Příloha č. 4) se zástupcem Victora J. Hernandez Leona, venezuelského velvyslance v Praze, bylo na základě získaných informací vypočteno, že finanční prostředky ze státního rozpočtu do MPPD odpovídají 0,38% celkovým výdajům federální vlády. V poslední dekádě byla viditelná snaha vlády v čele s bývalým prezidentem Hugo Chávezem o zvýšenou podporu sportu ze státních zdrojů, což dopomohlo k vytvoření samostatného ministerstva, modernizaci a přestavbě sportovišť, zkvalitnění školské tělesné výchovy nebo zlepšení podmínek výkonnostních sportovců. Zajímavým počinem bylo zavedení třiceti minutového cvičení třikrát týdně pro zaměstnance během pracovní doby, anebo odvodu 1% zisku u velkých soukromých firem plynoucích do státem řízeného finančního fondu (The Economist, 2012).

Pro sportovní prostředí Venezuely je příznačný velký vliv státních institucí, které jsou hlavním finančním donátorem sportu. Sportovní federace si na tento trend zvykly a již nemají přílišný důvod pokoušet se získávat finanční prostředky z jiných zdrojů. Podle López de D'Amico (2011) je pro zlepšení situace nezbytné, aby se sportovní federace staly více nezávislými na státních zdrojích a dokázaly si obstarat finanční prostředky ze soukromých zdrojů. Důležitým faktorem rozvoje je i nutné zefektivnění nově fungujícího ministerstva MPPD především v jeho funkci rozdělování finančních prostředků a v tvorbě ucelené národní sportovní politiky.

2.5 Severní Amerika

2.5.1 Kanada

Kanada je federativní konstituční monarchie v čele s královnou Alžbětou II. (zastoupenou generálním guvernérem), která se skládá z deseti provincií a tří teritorií, jež disponují vysokým stupněm samosprávné autonomie. Federální vláda je spíše iniciátorem národních programů a politik, které jsou následně implementovány nižšími samosprávnými orgány v jednotlivých správních celcích.

Stěžejní právní předpis Physical Activity and Sport Act (GOC, 2011) byl schválen a přijat federální vládou v roce 2003. Na základě zákona byl sport a tělesná aktivita definována jako nezbytná součást kanadské kultury a společnosti, které by mělo být v rámci všech vládních úrovní v zemi věnován prostor pro její podporu za účelem celkového zvýšení

participace kanadských obyvatel ve sportovním prostředí. Na federální úrovni koordinují a dohlíží na podporu sportu a tělesné aktivity dvě instituce: oddělení Sport Canada (v rámci Department of Canadian Heritage) a Healthy Living Unit (ve struktuře Public Health Agency of Canada). Hlavním cílem Sport Canada je především dosažení co nejvyššího počtu aktivních účastníků do sportovního prostředí a zlepšování celkových podmínek pro sportování vyžití. Healthy Living Unit by mělo dopomoci ke zlepšení zdravotního stavu a pohody obyvatel skrze pravidelnou tělesnou aktivitu (se zaměřením na neorganizovaný sport). Porovnání federálních výdajů, které rozdělují tyto dvě instituce, je markantní. Healthy Living Unit rozděljuje méně než 10 milionů CAD²³ zatímco Sport Canada téměř 200 milionů CAD (GOC, 2012a). Je zřejmé, že sport představuje pro federální vládu mnohonásobně větší prioritu než podpora zdravého životního stylu pomocí všeobecné tělesné aktivity.

Prvním strategickým dokumentem přijatým federální vládou pro oblast sportovního prostředí byl spis Canadian Sport Policy 2002, který s výhledem deseti let formuloval cíle a strategie k jejich dosažení. V návaznosti na předchozí dokument byl v roce 2012 po konzultaci mezi odpovědnými ministry sportu (provinciální, teritoriální, federální) představiteli neziskového sektoru a národními sportovními federacemi vytvořen nový strategický dokument Canadian Sport Policy 2012 (GOC, 2012b), který bude opět na deset let výchozím zdrojem pro formování pozitivního rozvoje sportovní politiky v Kanadě. Důvodem zavedení a dodržování zásad uvedených v programu by mělo být dosažení zlepšení v mezinárodních soutěžích, podpoření rozvoje vzdělání a vědy, zlepšení zdraví obyvatel, umocňování národní hrdosti a podporování ekonomického rozvoje a prosperity. Cílové oblasti provádění politiky jsou definované do pěti oblastí:

- 1) Introduction to Sport – program pro aktivnější zapojování obyvatel všech věkových skupin do oblasti organizovaného i neorganizovaného sportu za účelem rozvoje zdraví a formování aktivní kanadské společnosti (jednou z iniciativ je Canadian Sport for Life).
- 2) Recreational Sport – program rozvoje sportovních aktivit poskytovaných kluby, školskými zařízeními nebo státními organizacemi, hlavním motivem sportovní aktivity jsou především zábava a relaxace.
- 3) Competitive Sport – program podporující výkonnostní sport na všech jeho úrovních (podpora vzdělávání trenérů, zlepšování vybavenosti sportovních zařízení).

²³ CAD – kanadský dolar, měnová jednotka v Kanadě, k 28. 3. 2013 (podle kurzu ČNB) 1 CAD = 19,775 CZK

- 4) High Performance Sport – podpora vrcholových a elitních sportovců vedoucí k dosahování úspěchu na mezinárodním sportovním poli, ale to vše pouze v rámci dodržování pravidel fair-play.
- 5) Sport for Development – využití sporu jako prostředku ekonomického, sociálního i mezinárodního rozvoje.

Pro implementaci politiky a ke zdárnému splnění definovaných cílů je nezbytná spolupráce, vzájemná komunikace a dodržování vymezených pravidel mezi státními i nestátními organizacemi pro oblast sportu.

Po přijetí Canadian Sport Policy 2002 podpořila v roce 2004 Sport Canada finančními prostředky rozvoj hnutí Canadian for Sport Life (CS4L). Jde o organizaci složenou z odborníků z oblasti sportu, zdraví, akademické obce a vlády. Cílem hnutí je *„zlepšení kvality sportu a fyzické aktivity v Kanadě prostřednictvím lepšího sportovního vzdělávání a lepší integraci mezi všemi zúčastněnými stranami v oblasti fungování sportovního systému, včetně sportovních, vzdělávacích, rekreačních a zdravotnických organizací.“* (CS4L, 2004). V rámci hnutí byl v roce 2005 přijat strategický dokument Canadian for Sport Life Resource Paper (CS4L, 2005), ve kterém jsou definovány základní rámce a postupy k implementaci podpory sportovního prostředí. Základním východiskem CS4L je definování a postupování podle tzv. Long-Term Athlete Development (LTAD), podle kterého by sportovci na všech úrovních měli sledovat optimální trénink, závodní režim i úroveň regenerace organismu od dětství přes všechny fáze dospělosti. Principem systému LTAD je vytvoření sedmi skupin rozdělených podle věku, dle kterých by mělo být přistupováno v rámci tréninku, závodu a regenerace. Každá národní sportovní federace by měla od roku 2005 vytvářet vlastní specifické LTAD instrukce věnované jejich sportu. Rozdělení do skupin je následující (CS4L, 2005):

- 1) Active Start (0-6 let)

- 2) FUNdamental (dívky 6-8, chlapci 6-9)

- 3) Learn to Train (dívky 8-11, chlapci 9-12)

- 4) Train to Train (dívky 11-15, chlapci 12-16)

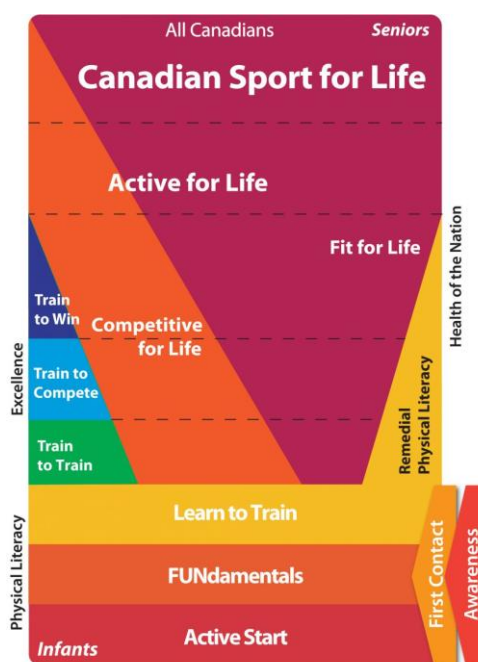
- 5) Train to Compete (dívky 15-21, chlapci 16-23)

- 6) Train to Win (dívky 18+, chlapci 19+)

- 7) Active for Life (nezáleží na věku)

Pro skupiny 1-3 je typické naučení se základním pohybovým dovednostem a jejich rozvoji do předpubertálního věku. V závěru třetího období se začíná zjišťovat, kdo má předpoklady věnovat se elitnímu sportu. Období 4-6 skupiny je zaměřeno na sportovce na elitních a vrcholových úrovních a je směřováno k rozvoji a růstu jejich výkonnosti. Poslední skupina je věnována všem, kteří se chtějí po celý život věnovat sportování na rekreační úrovni (sport pro zábavu). Na obrázku č. 4 vidíme detailnější grafické znázornění LTAD v průběhu celého životního cyklu jedince.

Obrázek č. 4 – Grafické znázornění Long-Term Athlete Development

Zdroj: CS4L (2004)

V rámci provádění federální dotační politiky na základě Canadian Sport Policy 2012 jsou vypsány prostřednictvím Sport Canada tři dotační programy (GOC, 2012c) na podporu a rozvoj sportu na všech úrovních. Ve schváleném návrhu rozpočtu pro rok 2012/2013 se počítá s rozdělením prostředků ve výši 193 milionů CAD (GOC, 2012a). Možnost žádat o finanční prostředky mohou pouze organizace, které splňují podmínky podle The Sport Funding and Accountability Framework (GOC, 2012d), což je nástroj vymezující jasná pravidla pro udělování dotací.

Dotační programy schválené pro fiskální rok 2012/2013:

- 1) Athlete Assistance Program (AAP) – je program na přímou podporu elitních sportovců a jejich přípravy na mezinárodní sportovní akce, sportovci jsou vybíráni na základě národních sportovních organizací a musejí mít předpoklady umístění do šestnáctého místa. Pro finanční podporu musí splňovat předem stanovená kritéria Sport Canada. Z celkové rozdělované sumy ze státního rozpočtu by mělo na tento program plynout 27 milionů CAD a podpořit by měl zhruba 1800 sportovců.
- 2) Sport Support Program (SSP) – podpora z tohoto programu je určena sportovcům a trenérům na všech výkonnostních úrovních. Měl by podporovat celkové zlepšení sportovního prostředí pro všechny obyvatele. Prostředky jsou určené národním sportovním a servisním federacím a národním sportovním centřům, které je pak dále rozděluje do nižších úrovní. Tento program by měl rozdělit mezi organizace 146 milionů CAD. Z toho je nutné podotknout, že částka okolo 60 milionů CAD jde na podporu elitních sportovců, kteří mají potenciál uspět na olympijských a paralympijských hrách.
- 3) Hosting Program – program na posílení statutu Kanady na mezinárodním sportovním poli. Má za úkol rozvíjet a udržovat spolupráci s mezinárodními sportovními organizacemi. Dalším cílem je snaha o získávání pořadatelství prestižních mezinárodních sportovních akcí na území Kanady. Na tento program plyne z federálního rozpočtu 20 milionů CAD.

Mimo uvedené tři dotační programy je důležité připomenout, že do roku 2015 schválila federální vláda podporu téměř 500 milionů CAD na zlepšení a renovaci sportovní infrastruktury z důvodu pořádání panamerických her v roce 2015.

Jako velmi zdařilý krok pro zvýšení sportovní aktivity mezi dětmi se jeví zavedení vládního programu Children's Fitness Tax Credit (GOC, 2007). Na základě tohoto programu mohou rodiče dítěte vždy jednou ročně zažádat o slevu na dani až do výše 500 CAD, pokud jejich dítě je registrováno a aktivně provozuje sportovní aktivitu nebo je členem sportovního klubu. Tento program vešel v platnost v roce 2007.

Sportovní politika prováděná federální vládou byla často kritizována za velké upřednostňování elitních sportovců (Thibault&Kikulis, 2011). Jistá tendence k této podpoře je i ve zjištěných informacích v předchozím textu. Přesto v posledních letech jsou viditelné zvýšené iniciativy na rozvoj celkové participace ve sportovním prostředí v Kanadě. Nutno podotknout, že podpora z federálních zdrojů je v zemi na podstatně nižší úrovni, než podpora

vynakládána nižšími samosprávnými institucemi, které směřují prostředky do cílených programů a projektů v rozličných sportovních oblastech.

2.6 Přehled údajů o zbylých zemích zahrnutých do výzkumu

V podkapitole a následující tabulce č. 6 je uveden přehled zemí, které z důvodu nemožnosti získat v dostatečném množství relevantní informace nebyly podrobeny bližší analýze. U těchto zemí se zpravidla podařilo najít ministerstvo odpovědné za sportovní odvětví a získání emailových kontaktů. Strategický dokument nebo koncepce sportu se u daných zemí buď nepodařila vůbec dohledat, anebo nalezena byla, ale byla v národním jazyce. Získat relevantní překlad však nebylo v možnostech autora. Uváděné informace jsou publikovány na základě zjištění a výzkumu, tudíž je možné, že nemusejí obsahovat kompletní výpis dokumentů a informací o podpoře sportu v dané zemi.

Tabulka č. 6 – Přehled zbylých zemí zahrnutých do výzkumu

Stát	Web ministerstva pro oblast sportu	Získání emailových kontaktů	Strategický dokument	Zajímavosti
Chile	ano	ano, kontaktní formulář.	ano	Veškeré informace dostupné pouze ve španělštině; kvalitní webová prezentace ministerstva.
Jamajka	ne	ano	ano	Nenalezeny funkční webové stránky (pouze v rámci předsedkyně vlády); fungující pouze facebook profil; na informačním serveru nalezen strategický dokument National Sports Policy for Jamaica.
Botswana	ano	ano	ano	Nově spuštěné webové stránky; nalezena National Sport a Recreation Policy z roku 2001; v poslední době snaha o spolupráci s ministerstvem sportu v Austrálii.
Etiopie	ano	ano	ano	Webové stránky značně zastaralé; stručná National Sports Policy; zvýšení snahy o participaci ve sportu každodenním radiovým i televizním vysíláním.
Namibie	ano	ano	ano	Odkazy na některé dokumenty nefungují; nalezen National Sports Act; strategická politika sportu v rámci celého ministertsva (sport, mládež a kultura); sport chápán jako prostředek rozvoje celé země i jako prevence před šířením viru HIV.
Rwanda	ano	ano, kontaktní formulář.	ano	Webová prezentace pro angličtinu není funkční; strategický dokument nalezen pouze v národním jazyce.

Guyana	ano	ano	ne	Webové stránky z velké části nefunkční; zatím není formulovaná národní strategie rozvoje; na strategii se nyní spolupracuje s kanadskými odborníky, pravděpodobně bude inspirována kanadským vzorem; v současné době se soustředí na zavedení sportu do všech škol.
Keňa	ano, nefunkční	ano	ano	Webové stránky nyní nedostupné; strategický dokument z roku 2005.
Singapur	ano	ano	ano	Nový strategický dokument Vision 2030, podkladem k vypracování jsou mimo jiné dotazníky, kterými byla oslovena veřejnost.
Kazachstán	ano	ano	ano	Strategický plán pro roky 2012-2016; definovány přesné cíle, kterých by mělo být dosaženo; inklinace k jasnému upřednostňování elitního a vrcholového sportu.
Mongolsko	ano	ano	nenalezen	Web pouze v národním jazyce; nová ministryně, která se chce zasloužit o zvýšení podpory sportovního prostředí na všech úrovních.
Malajsie	ano	ano	ano	National Sports Policy z roku 2009 v angličtině, každé dva roky jej doplňuje akční plán implementace; ostatní přidružené dokumenty pouze v malajštině.
Vietnam	ano	ano	nenalezen	Anglická verze webových stránek neobsahuje žádné relevantní informace; nalezen pouze zákon o ministerstvu, který definuje jeho působnost v odvětví sportu.
Trinidad a Tobago	ano	ano, kontaktní formulář.	ano	Strategický dokument National Sport Policy z roku 2002, definováno pět základních oblastí podpory; finanční prostředky ze státního rozpočtu rozdělovány primárně do 14 národních sportovních federací, o rozdělování financí rozhoduje speciální sportovní agentura.
Thajsko	ano	ano	ano	Nalezen strategický plán ministerstva pro rozvoj a podporu sportovního prostředí (bez anglického překladu).
Senegal	ano	ano, kontaktní formulář.	nenalezen	Zjištěno pouze několik sportovních programů na podporu sportu, které převážně souvisejí s rozvojem a revitalizací sportovní infrastruktury.
Brazílie	ano	ano, kontaktní formulář.	ano	V současné době proudí do sportovního prostředí velké množství federálních finančních prostředků z důvodu konání MS ve fotbale 2014 a LOH 2016, tyto prostředky jdou primárně na budování a rozvoj infrastruktury. Dotační programy na rozvoj sportu inklinují především na podporu elitních atletů a jejich rozvoje; hlavním důvodem zvýšení podpory je úspěch na LOH v 2016, pro kterou vznikl samostatný program státní podpory.

Zdroj: Autor

3 Diskuse a syntéza zjištěných výsledků

Výsledky zjištěné ve výzkumu prováděného v rámci diplomové práce lze prezentovat ve stručnosti systém podpory sportovního prostředí v uvedených zemích následovně:

1) Institucionální zabezpečení a organizační struktura

- v drtivé většině zemí je zřízena agentura nebo ministerstvo dbající o sport,
- organizační struktura fungování státních agentur dbajících o sport je v zemích na odlišných úrovních.

Odvětví sportu je na vládních úrovních zřizováno ojediněle jako samostatné ministerstvo, ale ve většině případů je sloučeno s odvětvím vzdělání, mládeží, kulturou nebo turismem. Asi největší bizarností je začlenění sportu v Japonsku, kde je zřízeno ministerstvo MEXT, které má kromě sportu záštitu nad kulturou, vzděláním, vědou a technologií. Je patrné, že sport sám o sobě nemá ve světě pevně stanovené místo ve vládní struktuře. Častým jevem je tak jeho slučování s dalšími oblastmi, což bývá v mnoha případech doplňováno častou reorganizací ministerstev, změnou jejich názvů a vymezováním oblastí působnosti. Nehledě na začlenění sportu ve vládní struktuře jsou sportovní sekce dále členěny do odborů, které jsou zaměřeny na specifitější okruhy: elitní sport (reprezentace), masový sport (sport pro všechny) a někdy jsme svědky doplnění o další okruhy: sport jako prostředek vzdělávání, odbor sportovní výstavby nebo odbory pořádání mezinárodních sportovních akcí. Organizační struktury sportovních agentur jsou velmi různorodé. Je možné tvrdit, že co země, to jiná organizační struktura v závislosti na fungování systému a počtu zřízených státních agentur.

2) Strategické dokumenty a postavení sportu

- k většině zemí byly nalezeny strategické dokumenty, popřípadě implementační plány,
- sport a jeho podpora jsou propagovány jako důležité součásti každé společnosti.

Kladným zjištěním plynoucím z výzkumu je fakt, že v drtivé většině zemí na všech úrovních rozvoje je v nějaké formě definována národní sportovní politika (výjimku tvoří Austrálie, která však disponuje propracovaným systémem státní podpory sportu). Formulace těchto dokumentů se datuje dříve u rozvinutých zemí, které jsou od počátku 21. století doplňovány i zeměmi rozvojovými. Jádrem strategických dokumentů je velmi podobné,

vyzdvihuje důležitost sportu na všech jeho úrovních ve společnosti. Z tohoto hlediska je obhajován i určitá nutnost podpory sportu z veřejných rozpočtů, která bývá ve většině zemí zákonně ukotvena. Velkým problémem v provádění sportovní politiky je však dodržování přijaté sportovní koncepce. Koncepce jsou v drtivé většině „vznešeně“ napsány, vyjmenovávají, co je potřeba změnit, kde jsou chyby v systému, čeho chtějí docílit apod. Bohužel u mnoha zemí zůstává jen u textu napsaného na papíře a plnění daných cílů se děje jen v úzkém spektru (oproti širokým definicím v koncepcích) a ve velmi pomalém tempu. To může být způsobeno jak nedostatkem peněz (především u chudších zemí), případně i neochotou věnovat se sportovnímu prostředí a investovat do něho zbytečně vysoké finanční prostředky.

3) Financování sportu

- vlády ve svých programech a rozpočtech dotují sport jen minimálním procentuálním poměrem z celkových výdajů rozpočtů,
- přesná a konkrétní čísla podpory sportu jsou v drtivé většině zemí obtížně zjištělná,
- v drtivé většině zemí je sport podstatně více financován z municipálních úrovní než z centrálního rozpočtu.

Nebylo zaznamenáno, že by měl sport zvýšenou prioritu vládních představitelů, což se projevuje především výší finančních prostředků z centrálních rozpočtů, který nikde nedosahuje ani 1% z celkových výdajů státních nebo federálních rozpočtů. Nejvyšší zjištěné procentuální podpory sportu se pohybují kolem 0,4% z celkových výdajů centrálních rozpočtů. Nutno podotknout, že získání přesných hodnot bylo v průběhu výzkumu složité a podařilo se získat jen u několika zemí. Tyto získané údaje byly v několika případech doplněny nebo rozšířeny o zdrojové informace publikované a dostupné v odborné literatuře. V současnosti směřuje trend podpory sportu k podpoře z centrálních rozpočtů pouze k rozdělování do hlavních programů (národní sportovní federace, reprezentace a budování infrastruktury). Cílenější podpora je přenesena na nižší územně samosprávné celky a municipality, které, jak bylo zjištěno ve výzkumu, dotují sportovní prostředí podstatně větší finanční podporou, jež je cíleněji poskytována na specifickější projekty. Tento systém je zaznamenán u většiny zemí, kdy centrální ministerstvo zastřešuje sportovní prostředí jako celek a rozdělí určité množství do národních programů. Na nižší územně samosprávné celky pak přenechává rozhodovací pravomoce jakým způsobem, komu a kolik rozdělit do

sportovního prostředí v rámci jejich působnosti. Většinou musejí tyto orgány pouze dodržovat přijatou státní politiku podpory sportu. Pravděpodobně mohou být peníze v řadě případů použity efektivněji, jejich rozdělování bude ovšem opět doprovázeno mírou politického rozhodování, které může upřednostňovat některé projekty a organizace.

4) Elitní sport

- z centrálního rozpočtu je primárně a dominantně podporován elitní sport jako prostředek zvýšení celkové prestiže země při reprezentaci na mezinárodních sportovních akcích (OH, MS apod.).

Jedním ze stěžejních zjištění výzkumu této práce je fakt, že podpora z centrálních úrovní směřuje hlavně na podporu elitních sportovců a reprezentantů. Tento jev je viditelný už při podpoře a zřizování speciálních středisek mládeže, kde tito budoucí reprezentanti vyrůstají a od malička se věnují každodennímu tréninku. Může být namítnuto, že jde ve své podstatě o rozvíjení sportu pro široké vrstvy obyvatel. V rozšířenějším úhlu pohledu však opět dochází k systematickému vychovávání státní reprezentace za účelem získávání mezinárodních úspěchů. Proč je tomu tak, že vláda podporuje hlavně státní reprezentace a jejich přípravu? Vysvětlení může být několik, ale z převažujícího hlediska jde především o zvýšení prestiže země ve světovém měřítku, popřípadě zlepšení koheze ve společnosti. Vybojování medailí na olympijských hrách je jedinečnou reklamou pro celou zemi, která je získávána prostřednictvím sportu. Dosažení úspěchu může s sebou přinášet další pozitivní efekty nejen pro sportovní prostředí (přiliv soukromých investorů, zvýšená podpora činnosti), ale i pro celou zemi např. zvýšení přílivu turistů, možnost upoutání pozornosti velkých investorů, posílení prestiže státu v mezinárodním měřítku nebo prezentování země jako úspěšného a rozvinutého státu. Olympijské hry jsou toho skvělým příkladem, kdy několik elitních sportovců může udělat zemi nevyčíslitelnou reklamou před celým světem. Jako téměř neuvěřitelná se zdá například prémie za zisk olympijské zlaté medaile pro arménské sportovce, kteří by jako prémie od státu získali 700 000 USD (suma má motivovat v rozvoji a přípravě sportovců). Pro porovnání úspěšnosti elitního sportu jednotlivých zemí (zařazených do výzkumu) byl vytvořen přehled jejich medailových výsledků na LOH v Londýně v roce 2012 (viz Příloha č. 5). Zvýšená podpora elitních sportovců může být v další řadě způsobena i z důvodu politického přínosu, kdy političtí protagonisté budou veřejně inklinovat ke zvýšení prostředků do elitního sportu, díky čemuž získají přízeň elitních sportovců a při různých akcích se s nimi dostávají do kontaktu, který může přinést zvýšení popularity a

pravděpodobnost úspěchu v následujících volbách. Vzpomeňte, kteří představitelé České republiky mezi prvními (veřejně) gratulují k největším dosaženým sportovním úspěchům našich sportovců. Podpora sportu se tedy jeví ve své formě jako velmi dobrý nástroj politické propagace a posilování pozice (moci) politických představitelů. Na otázku, zda-li je správné podporovat hlavně elitní sportovce, se těžko hledá odpověď. Ve větší míře jsou prezentovány spíše názory, že elitní sportovci by si měli hledat více sponzory ze soukromých zdrojů (což v praxi běžně funguje) a finanční prostředky z centrálních rozpočtů by měly být vydávány na rozvoj a rozšíření sportu pro všechny vrstvy. Pokud však zohledníme v posledních letech zmiňovaný implementační trend na podporu sportovního prostředí v podobě „virtuous cycle“, investování a upřednostňování elitního sportu by v očích politických představitelů i široké veřejnosti mělo svoje opodstatnění.

5) Sport pro všechny

- v posledních letech je zaznamenávána snaha o zvýšení podpory a rozšíření sportu pro všechny, která však není finančně podporována dostatečnými finančními prostředky.

Na opačné straně podpory z veřejných rozpočtů se nachází sport pro všechny (masový sport). Je zřejmé, že se této oblasti nedostává takové finanční podpory vládních struktur, které by si zasloužila. Na tento problém je v řadě zemí důrazně upozorňováno, dostavení změny je přitom ve většině zemí dlouhodobým cílem. K nápravě však prozatím nenapomáhají ani provedené studie, jež dokazují a vyzdvihují pozitivní vliv na celkový rozvoj lidského kapitálu a zdraví ve společnosti, které mohou vést k dalším úsporám z veřejných zdrojů (úspory ve zdravotnictví, zvýšení hodnoty lidského kapitálu). V některých zemích se iniciativně snaží zvýšit a prosadit vyšší podporu sportu pro všechny. Z dlouhodobého hlediska se ale výraznější změna nedá v blízké budoucnosti očekávat. Opět zůstává u problému, kdy je sice ve sportovních programech a prohlášeních politiků proklamována větší podpora a rozvoj sportu pro všechny, ale činů, které směřují k jejich dosažení, je velmi málo.

V následující tabulce č. 7 jsou shrnuty informace, které se podařilo získat pro potřeby výzkumu této práce. Slouží hlavně pro porovnání jednotlivých zemí v dostupnosti informací o systému fungování a principech podpory jejich sportovního prostředí. Důležitým zjištěním je fakt, že získat v rámci zemí celého světa relevantní informace o financování sportovního prostředí, je minimálně značně komplikovaný problém, což je z tabulky zřejmé.

Tabulka č. 7 – Shrnutí získaných informací u zemí analyzovaných v hlavní části práce

Stát	Hlavní státní instituce zabezpečující sport v zemi	Strategický dokument, koncepce	Implementační dokument	Zákon o sportu	Dostupnost informací o financování sportu
Jihoafrická rep.	Sport and Recreation in South Africa	White Paper for Sport and Recreation	National Sport and Recreation Plan	National Sport and Recreation Act	X
Uganda	Ministry of Education and Sports	National Physical Education and Sports Policy	X	X	X
Zambie	Ministry of Sport, Youth and Child Development	v rámci Vision 2030	X	X	Částečně
Bhútán	Ministry of Education of Bhutan	v rámci Tenth Five Year Plan, 2008-2013	X	X	X
Indie	Ministry of Youth Affairs and Sports	National Sports Development Code of India 2011	Long Term Plan for Development of Talent in Olympic Sports	X	Částečně
Japonsko	Ministry of Education, Culture, Sports, Science, and Technology	The Sport Basic Plan	v rámci The Sport Basic Plan	The Basic Act on Sport	X
Jižní Korea	Ministry of Culture, Sports and Tourism	korejsky	X	korejsky	Ano
Taiwan	Ministry of Education, Sports Administration	v rámci politiky, definované oblasti podpory	X	National Sports Act	Ano
Arménie	Ministry of Sport and Youth Affairs	arménsky	X	arménsky	X
Ázerbájdžán	Ministry of Youth and Sports	National Program for the Development of Physical Education	na úrovni nižších územních celků	ázerbájdžánsky	X
Gruzie	Ministry of Sports and Youth Affairs	gruzínsky + jsou vypsány dotační programy	X	gruzínsky	X
Moldavsko	Ministry of Youth Affairs and Sports	Development Strategy of Physical Culture and Sports	X	Law on Physical Education and Sports	X
Austrálie	Department of Regional Australia, Local Government, Arts & Sport	není ucelený dokument, ale jsou definovány oblasti podpory	na úrovni nižších územních celků	Australian Sport Commission Act	Ano
Venezuela	Ministry of the Popular Power for Sport	španělsky	X	Sports Law	Částečně
Kanada	Department of Canadian Heritage, Sport Canada	Canadian Sport Policy 2012	Canadian for Sport Life Resource Paper	Physical Activity and Sport Act	Ano

Zdroj: Autor

Při analýze fungování podpory sportu v jednotlivých zemích byly zjištěny inspirativní a neobvyklé programy podpory, které byly v některých zemích aplikovány v praxi. Ve stručnosti lze vyjmenovat ty, které by při detailnějších úpravách a modifikacích případně mohly být aplikovatelné v prostředí České republiky.

V jednom z hlavních programů sportovní politiky Gruzie je zdůrazňována podpora bývalých olympijských vítězů a mistrů světa v šachu, kteří mohou zažádat o měsíční vyplácení důchodu na podporu jejich důstojného dožití. Další program praktikovaný v Gruzii je určen na podporu ošetrovatelské péče pro bývalé aktivní sportovce, kteří reprezentovali zemi na mezinárodních akcích a v současné době jsou nesoběstační a odkázáni na pomoc druhých. V Indii je zaveden obdobný systém vyplácení měsíčního důchodu, který je o něco propracovanější a bývalí sportovci, kteří získali medaili na mezinárodních sportovních akcích, mají podle předem určených tabulek právo na pravidelný měsíční důchod v závislosti na dosaženém úspěchu (nejvíce za zlatou olympijskou medaili viz kapitola Indie). Tento způsob je pravděpodobně opět pokračováním podpory elitních sportovců, ale při pohledu na některé bývalé olympijské medailisty (jen v prostředí ČR) je až zarážející, v jakých podmínkách dnes dožívají nebo žijí. Pro stát toho vykonali v dobách aktivní kariéry mnoho, tudíž by stát měl jejich službu alespoň částečným způsobem kompenzovat. Je správný přístup podporovat bývalé sportovce takovýmto způsobem? Jaké vlastně mají možnosti bývalí elitní sportovci po skončení aktivní kariéry? Ti, co se dokáží zabezpečit po zbytek života, mají relativně velké štěstí. Je nutné neopomenout fakt, že celá řada elitních sportovců upřednostňovalo sport před vzděláním a v řadě případů po skončení aktivní kariéry nic jiného neumí. Někteří se mohou realizovat coby trenéři, platní členové realizačního týmu, nebo obsadí pozice v různých svazech. Tato místa však nemají neomezenou kapacitu pro bývalé sportovce a nemohou fungovat jako „odkladiště pro bývalé sportovce“. Jejich situace může být v některých případech těžká a složitá. Myšlenka odpovědnosti státu za bývalé elitní sportovce v těžké situaci je bezpochyby zajímavým návrhem, ale pro její aplikování by musela být vymezena přesná pravidla pro zřízení nebo fungování takového fondu nebo programu (komu, jak dlouho, kolik, dle jakých kritérií).

Japonsko v jedné ze svých oblastí podpory představuje program, který by pomocí zlepšení spolupráce mezi elitním a masovým sportem měl vést k celkovému zvýšení aktivní sportovní participace obyvatelstva. Efektu mělo být v praxi dosaženo využitím atraktivnosti úspěchů elitních sportovců, kteří ve spolupráci s masovým sportem vyvolají zvýšený zájem a účast neaktivních jedinců na sportování. Ve své podstatě jde o již zmiňovaný „virtuous cycle“

sportu, kdy podporování elitního sportu povede k větší popularitě sportu, zvýšenému zájmu veřejnosti o sport a zároveň ke zvýšené celkové participaci osob ve sportu. Velké množství aktivních sportovců (jako široké pole pro výběr talentů), ze kterých bude s větší pravděpodobností možné opět získat konkurenceschopné elitní sportovce, nám cyklus uzavře. Tato myšlenka je inspirativním nápadem jak propojit obě strany sportu. Otázkou přesto zůstává jeho zavedení a fungování v praxi jako jednoho z hlavních nástrojů udržení a koordinace sportovního prostředí. Pro země obsažené v tomto výzkumu není myšlenka „virtuous cycle“ zcela běžná, ale tento způsob je v rámci odborných textů prezentován v řadě států EU (samozřejmě i se svými odpůrci).

Austrálie jako jediná ze zkoumaných zemí disponuje národní politikou, která se snaží předcházet nelegálnímu ovlivňování a korupci ve sportovním prostředí. Byly podepsány dohody o spolupráci a provádění této politiky na všech vládních úrovních pro oblast sportu (federální, státní, municipální). Tyto instituce by měly hlavně spolupracovat a doplňovat se v poskytování a šíření informací k rozvoji „čistého“ sportu. K očištění sportu by měly přispět i samotné kluby, národní federace i sázkové kanceláře. Ze strany jednotlivých vlád a sportovních organizací se v současné době začíná celosvětově věnovat větší pozornost problematice nekalých praktik a ovlivňování sportovního prostředí. V poslední době jsou rozplétány rozsáhlé kauzy ovlivňování sportovních výsledků, podplácení rozhodčích, podvádění a dalších. Může být namítnuto, že hlavním zdrojem těchto kauz je v první řadě fotbal a kromě fotbalu jen několik málo dalších sportovních odvětví (celosvětově populární sporty). Ovlivňování sportovního prostředí však postihuje každodenně sport jako celek i na těch nejnižších úrovních, což je jedním z hlavních cílů snah do budoucnosti - očistit sportovní prostředí od tohoto nešvaru.

Jako poslední příklady inspirující praxe uvádíme dvě iniciativy prováděné v Kanadě. První z nich LTAD zahrnuje rámcový rozvojový program tělesné aktivity pro všechny vrstvy obyvatel. S jeho přispěním má být v každém období dosaženo optimálního rozvoje člověka, a to na základě vytvořených doporučení (více viz Kanada). Jde o ojedinělý způsob celonárodního rámce propagace a metodiky sportovních aktivit, se kterým jsme se v rámci výzkumu setkali. Druhá iniciativa federální vlády se snahou zvýšit tělesnou aktivitu u dětí a mládeže spočívá v poskytování slevy na dani pro rodiče. Sleva může být uplatňována do zákonem stanovené výše, a to pouze po předložení a prokázání, že tato částka byla použita na zaplacení členských nebo klubových příspěvků ve sportovní organizaci, kterou dítě

pravidelně v průběhu roku navštěvuje. Od spuštění v roce 2007 se tato iniciativa setkala s velkým ohlasem a přinesla rychle efekt zvýšené aktivní sportovní činnosti dětí.

Na závěr diskuse a zjištění získaných poznatků zůstává nezodpovězeno několik otázek, které není možné v rámci práce s jasnou určitostí zodpovědět: Jakým způsobem má být koordinováno a řízeno sportovní prostředí sportu? Jak nejeefektivněji alokovat a využít prostředky z veřejných rozpočtů na sport? Má stát podporovat elitní sport nebo sport pro všechny? Otázek by mohlo být formulováno pravděpodobně větší množství, ale hledat odpovědi i na ty nejzákladnější je velmi složité.

V této kapitole byla představena základní zjištění publikována na základě výzkumu provedeného autorem práce. Výčet bezpochyby nebude kompletní a mohl být ještě rozšířen, přesto je považujeme za dostačující a určující pro potřeby této práce. Vyslovená doporučení dobré praxe aplikované v jiných zemích jsou uváděna zcela podle subjektivního názoru autora bez bližší analýzy jejich aplikovatelnosti pro Českou republiku.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zmapovat a podat přehled o principech podpory sportu z veřejných rozpočtů v zemích mimo Evropskou unii, což se dle našeho názoru u širokého spektra zemí podařilo splnit. Při vypracování práce bylo nutné se vypořádat s nelehkým problémem získávání relevantních informací o jednotlivých zemích. I přes všechna úskalí při vypracování lze tvrdit, že vznikl první dokument srovnávající podporu sportu v zemích mimo EU, který byl publikován na území ČR a jenž může být odrazovým můstkem pro další zkoumání dané oblasti.

Oblasti podpory sportu není v současné době ve světě ani v České republice věnována přílišná pozornost, kterou by si sport se všemi svými pozitivními efekty zasloužil. Z výsledků práce je viditelné, že odvětví sportu nepředstavuje pro vládní struktury prioritu, což se odráží především na jeho finanční podpoře z centrálních rozpočtů. Sport (hlavně elitní) je pro vysoké politiky hlavně prostředkem k posilování své vlastní popularity nebo propagaci na mezinárodním poli. Téměř bezvýznamné je pro politiky přínos sportu z pohledu zlepšení zdraví obyvatel a zvyšování uchovatelnosti lidského potenciálu. Tento trend je ve sportovním prostředí dlouhodobý a změna v přístupu politiků se nedá v nejbližším období očekávat.

Sportovní politika a nutnost její koordinaci přichází do popředí v posledních několika dekádách. Bylo nutné vytvoření právního a institucionálního zabezpečení sportu pro potřeby nové doby. Změny ve sportovní politice začaly přicházet od rozvinutých zemí a postupně se na přelomu tisíciletí dostávají i do zemí rozvojových. V současnosti má téměř každá země vypracovanou národní sportovní politiku s definovanými cíli a oblastmi podpory. Problémem však zůstává její postupná implementace a postupné plnění cílů, kterých bude dosaženo za předpokladu optimálního fungování organizační struktury a nakloněnosti vlády ve finanční podpoře. Je holým faktem, že sport zůstává dlouhodobě velmi podfinancovaným odvětvím národních hospodářství.

Nelze očekávat dramatickou změnu v nastavených systémech fungování sportovních systémů v jednotlivých zemích, přesto je možné doufat, že alespoň zčásti bude docíleno komplexnější podpory sportu jako nedílné součásti lidské společnosti, kde její každý člen bude mít stejné možnosti seberealizace v oblasti aktivní fyzické činnosti.

Použitá literatura

1. AMNYOS, Minister for Health, Youth, Sport and the Voluntary Sector. *Study of public and private financing of sport in Europe*. 2008, [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.amnyos.com/documents/amnyos_sport_synthese_ENG.pdf
2. *Analýza financování sportu v České republice*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Český olympijský výbor, 2009, [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/doc/ks3_analyza.pdf
3. BANDA, Davies. Zambia: government's role in colonial and modern times. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2010-07-09, [cit. 2013-02-20], roč. 2, č. 2, s. 237-252. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940.2010.488072. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940.2010.488072>
4. BURNETT, Cora. Accounting for Sport Development. In: GIRGINOV, Edited by Vassil. *Management of sports development*. 1st ed. Amsterdam: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2008, s. 259-275. ISBN 9780750685627
5. *Caricomview: a monthly newsletter of the Caricom Secretariat* [online]. 2012, [cit. 2013-02-12]. ISSN 1024-6398. Dostupné z: http://www.caricom.org/jsp/communications/caricom_online_pubs/caricom_view_magazine_sports_july_2012.pdf
6. COATES, Dennis a Brad R. HUMPHREYS. *Do Economists Reach a Conclusion on Subsidies for Sports Franchises, Stadiums, and Mega-Events?*. 2008, [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: http://news.heartland.org/sites/default/files/coateshumphreys_litreview.pdf
7. Commission of the African Union. *Sport Policy Framework for Africa 2008-2018*. 2008, [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: http://www.africa-union.org/root/au/Conferences/2008/october/sa/sport/Sport_Policy_Framework_en.pdf
8. Commission of the European Union. *Study on the Contribution of Sport to Economic Growth and Employment in the EU*. 2012, [cit. 2013-02-13]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/sport/library/documents/b1/eusf2012-executive-summary-study-costegaeiteu-august-2012.pdf>
9. Commission of the European Union. *The European Model of Sport*. 1999, [cit. 2013-01-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/sport/library/doc/b1/doc424_en.pdf
10. Commission of the European Union. *Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o pracovním plánu Evropské unie v oblasti sportu na období let 2011–2014*. 2011, [cit. 2013-01-29]. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42011Y0601\(01\):CS:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42011Y0601(01):CS:NOT)

11. Commission of the European Union. *White paper on sport*. 2007, [cit. 2013-01-29]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/sport/white-paper/doc/wp_on_sport_en.pdf
12. CONWAY, Doug. A goal for Australia - why we need a national sports policy. *The Sydney Morning Herald* [online]. 2009, [cit. 2013-03-20]. Dostupné z:
<http://www.smh.com.au/sport/a-goal-for-australia--why-we-need-a-national-sports-policy-20091127-jwye.html>
13. COWEN, Tyler. *Should governments subsidise stadiums and events?* [online]. Wellington, N.Z: New Zealand Business Roundtable, 1999, [cit. 2013-02-12]. ISBN 18-771-4849-0. Dostupné z:
http://www.nzbr.org.nz/site/nzbr/files/publications/publications-1999/should_governments_subsidise_stadiums_and_events.pdf
14. CROMPTON, J. L. Economic Impact Analysis of Sports Facilities and Events: Eleven Sources of Misapplication. In: *Journal of sport management*. 34(9), 1995, s. 14-35. ISSN 0888-4773.
15. CS4L (Canadian Sport for Life)
 - *Canadian Sport for Life*. 2004, [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
<http://www.canadiansportforlife.ca/learn-about-canadian-sport-life/cs4l-organization>
 - *Long-Term Athlete Development Resource Paper*. 2005, [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
<http://canadiansportforlife.ca/sites/default/files/resources/CS4L%20Resource%20Paper.pdf>
16. Český statistický úřad (ČSÚ)
 - *Statistická ročenka 2009*. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z:
[www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/0001112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/$File/0001112629.xls)
 - *Statistická ročenka 2010*. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z:
[www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/46002D8AC2/\\$File/0001102629.xls](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/46002D8AC2/$File/0001102629.xls)
 - *Statistická ročenka 2011*. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z:
[www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/0001112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/$File/0001112629.xls)
 - *Statistická ročenka 2012*. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z:
[www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/9D003B6FFD/\\$File/0001122629.xls](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/9D003B6FFD/$File/0001122629.xls)
17. DALZIEL, Paul. *The economic and social value of sport and recreation to New Zealand* [online]. Lincoln, N.Z: Agribusiness and Economics Research Unit, Lincoln University, 2011 [cit. 2013-02-14]. ISBN 978-187-7519-178. Dostupné z:
<http://www.sportnz.org.nz/Documents/Research/value%20of%20sport/RR-Value-22w-FINAL-logo.pdf>

18. Evropská charta sportu. *MŠMT* [online]. 1992, [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/ECHS.PDF>
19. GOC (Government of Canada)
 - *Canadian Sport Policy 2012*. Inuvik, Northwest Territories, 2012b, [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: http://sirc.ca/CSPRenewal/documents/CSP2012_EN.pdf
 - *Children's Fitness Tax Credit*. Canada Revenue Agency, 2007, [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.cra-arc.gc.ca/tx/ndvdl/tpcs/ncm-tx/rtrn/cmpltng/ddctns/lns360-390/365/menu-eng.html>
 - *Funding Programs*. Canadian Heritage, 2012c, [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.pch.gc.ca/eng/1267375779921/1268413494851>
 - *Physical Activity and Sport Act*. Department of Justice, Canada, 2011, [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/P-13.4/FullText.html>
 - *Reports on Plans and Priorities 2012–13 Part III*. Treasury Board of Canada Secretariat, 2012a, [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.tbs-sct.gc.ca/rpp/2012-2013/index-eng.asp>
 - *Sport Funding and Accountability Framework*. Canadian Heritage, 2012d, [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.pch.gc.ca/pgm/sc/pgm/cfrs/index-eng.cfm>
20. Government of South Australia. *Trends in Recreation and Sports*. Australia, 2011, [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.recsport.sa.gov.au/sport-active-recreation/documents/Trends%20in%20Recreation%20and%20Sport%20Participation%20Final.pdf>
21. Government shortchanging Uganda sport. *The Observer* [online]. 2010, [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.observer.ug/index.php?option=com_content&view=article&id=10515:editorial-government-shortchanging-uganda-sport-
22. GRIX, Jonathan a Fiona CARMICHAEL. Why do governments invest in elite sport? A polemic. *International Journal of Sport Policy and Politics* [online]. 2012, roč. 4, č. 1, s. 73-90 [cit. 2013-04-15]. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940.2011.627358. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940.2011.627358>
23. GROHMANN, Karolos. IOC bans Indian Olympic Association, elections void. *Reuters.com* [online]. 2012, [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2012/12/04/us-olympics-india-ban-idUSBRE8B30MY20121204>
24. HASS, Richard N. Asia's Overlooked Great Power. *Project-Syndicate.org* [online]. 18. 4. 2007, [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.project-syndicate.org/commentary/asia-s-overlooked-great-power>

25. HEDLEY, Allison, Cynthia OGDEN, Clifford JOHNSON, Margaret CAROLL, Lester CURTIN a Katherine FLEGAL. Prevalence of Overweight and Obesity Among US Children, Adolescents, and Adults, 1999-2002. *JAMA the journal of the American Medical Association* [online]. 2004, Vol. 291, No. 23 [cit. 2013-02-13]. ISSN 1538-3598. Dostupné z: <http://jama.jamanetwork.com/Issue.aspx?journalid=67&issueID=4932&direction=P>
26. HOBZA, Vladimír a Tomáš DOHNAL. Sport jako perspektivní potenciál rozvoje. *Tělesná kultura: sborník kateder tělesné výchovy a tělovýchovného lékařství* [online]. 2008, Vol. 31, No. 2, s. 23-38 [cit. 2013-02-18]. ISSN 1211-6521. Dostupné z: <http://www.telesnakultura.upol.cz/index.php/telesnakultura/article/view/8/8>
27. HOBZA, Vladimír a Jaroslav REKTOŘÍK. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, c2006, 191 s. ISBN 80-869-2904-3.
28. HODANĚ, Bohuslav a Vladimír HOBZA. *Financování tělesné kultury jako složky občanské společnosti*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 214 s. Monografie (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4426-587.
29. HONE, Phillip a Randy SILVERS. Measuring the contribution of sport to the economy. In: *The Australian economic review / Institute of Applied Economic Research*. Vol. 39. 4, p. 412-419, 2006. ISSN 0004-9018.
30. HONG, Eunah. Applying a Western-based policy community framework to the analysis of South Korean elite sport policy: the role of businesses and armed forces. *International Journal of Sport Policy and Politics* [online]. 2012, roč. 4, č. 1, s. 23-37 [cit. 2013-03-19]. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940.2011.630012. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940.2011.630012>
31. HOULIHAN, Barrie a Mick GREEN. *Routledge handbook of sports development*. New York: Routledge, 2011, xvi, 648 p. Routledge international handbooks. ISBN 02-038-8558-9.
32. HOYE, Russell a Matthew NICHOLSON. Australia. *International Journal of Sport Policy and Politics* [online]. 2009-07-15, roč. 1, č. 2, s. 229-240 [cit. 2013-03-21]. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940902950903. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940902950903>
33. HOYE, Russell a Matthew NICHOLSON. Australia. In: NICHOLSON, Matthew, Russell HOYE a Barrie HOULIHAN. *Participation in sport: international policy perspectives*. New York, NY: Routledge, 2011, s. 223-237. ISBN 9780203870495.
34. CHELLADURAI, Packianathan. India. In: NICHOLSON, Matthew, Russell HOYE a Barrie HOULIHAN. *Participation in sport: international policy perspectives*. New York, NY: Routledge, 2011, s. 143-159. ISBN 9780203870495.
35. IMF. *Bhutan: Poverty Reduction Strategy Paper*. Washindton D.C.: International Monetary Fund, 2010. ISBN 9781452791944.

36. JEŽEK, Petr. Externality, problémy a jejich neřešení. In: *Externality a možnosti jejich řešení: sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 146. ISBN 8021018844.
37. *Koncepce státní podpory sportu v České republice*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011, [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/15050>
38. KEYNES, John Maynard. *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. 1. vyd. Překlad Miloš Stádník. Praha: Česká akademie věd, 1963, 386 s.
39. KÖSSL, Jiří, Jan ŠTUMBAUER a Marek WAIC. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha: Karolinum, 1999, 159 s. ISBN 80-718-4608-2.
40. KPMG. *Koncepce financování sportu v České republice: Analyticko – koncepční studie*. Praha, 2012, 42 s. Analýza provedená na základě požadavku Českého olympijského výboru.
41. LÓPEZ DE D'AMICO, Rosa. Policy in Venezuela. *International Journal of Sport Policy and Politics* [online]. 2012, roč. 4, č. 1, s. 139-151 [cit. 2013-03-27]. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940.2011.627364. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940.2011.627364>
42. MACHIAVELLI, Niccolò. *Vladař*. V tomto překladu 4. vyd., V nakl. XYZ 1. Praha: XYZ, 2007, 203 s. ISBN 978-808-7021-736.
43. MEXT (Ministry of Education, Culture, Sports, Science, and Technology of Japan)
- *The Basic Act on Sport*. Japan, 2011, [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: http://www.mext.go.jp/a_menu/sports/kihonhou/attach/1307658.htm
 - *The Sport Basic Plan*. Japan, 2012, [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: http://www.mext.go.jp/component/a_menu/sports/detail/_icsFiles/afieldfile/2012/08/08/1319359_5_2_1.pdf
44. MFNP (Ministry of Finance and National Planning, Zambia).
- *Vision 2030*. Zambia, 2006, [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.zambiachambers.org/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=3&tmpl=component&format=raw&Itemid=61
 - *Millennium Development Goals*. Zambia, 2011, [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/MDG/english/MDG%20Country%20Reports/Zambia/Zambia%20MDG%20Report%202011.pdf>
45. MOES (Ministry of Education and Sports of Uganda).
- *Physical Education and Sports Profile*. Uganda, 2006, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.education.go.ug/Physical%20Education%20and%20Sports/DEPARTMENTS%20OF%20PHYSICAL%20EDUCATION%20AND%20SPORTS-PROFILE.pdf>

- *National Physical Education and Sports Policy*. Uganda, 2004, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: [http://www.i3c.co.ug/moes%20uploads/Education%20and%20Sports%20Sector%20Annual%20Performance%20Report%20\(ESSAPR\)%202011-12.pdf](http://www.i3c.co.ug/moes%20uploads/Education%20and%20Sports%20Sector%20Annual%20Performance%20Report%20(ESSAPR)%202011-12.pdf)

- 46. MPPD (Ministry of the Popular Power for Sport of Venezuela). *Ley de Deporte*. Caracas, 2011, [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: http://www.iamdr.gob.ve/descargas/leyorganica_del_deporte_.pdf

- 47. MSA (Ministry of Sport and Youth Affairs, Armenia). *International Documents*. Jerevan, Arménie 2012, [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://msy.am/datas/zdocs/d65bbb589b74572d4ffbe650d496b95e.pdf>

- 48. MSYA (Ministry of Sports and Youth Affairs of Georgia). *Sport Programs*. Tbilisi, Gruzie, 2012, [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://msy.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=240

- 49. MUSAYELYAN, Suren. Ambassadors in Sport?: Independent Armenia far below the glory of Soviet times on the pitch, mat. *ArmeniaNow.com* [online]. 2008, [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: http://armenianow.com/features/6903/ambassadors_in_sport_independent

- 50. MYAS (Ministry of Youth Affairs and Sports of India)
 - *National Sport Policy 2001*. India, 2001, [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://yas.nic.in/index2.asp?linkid=67&slid=86&sublinkid=188&langid=1>
 - *Comprehensive Sports Policy 2007*. India, 2007, [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://yas.nic.in/writereaddata/mainlinkfile/File371.pdf>
 - *National Sports Development Code of India 2011*. India, 2011, [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://yas.nic.in/writereaddata/mainlinkFile/File918.pdf>
 - *Long Term Plan for Development of Talent in Olympic Sports*. India, 2013, [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://yas.nic.in/writereaddata/mainlinkFile/File921.pdf>

- 51. MYASM (Ministry of Youth Affairs and Sports of the Republic of Moldova). *СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА НА ПЕРИОД 2013-2020 ГГ*. Kišiněv, Moldavsko, 2012, [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: http://en.sport.gov.md/Sites/sport_ro/Uploads/Strategia%20de%20dezvolatere%20a%20sportului%202013-2020%20%28proiect%29%20RU.FC17217BB4044BF091991E805358F162.pdf

- 52. MYS (Ministry of Youth and Sport of Azerbaijan)
 - *National Program for the Development of Physical Education and Sport*. Ázerbájdžán, 2012, [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.mys.gov.az/docs/sport/>

- *National Youth Policy*. Ázeбайдžán, 2010, [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/Questionnaires/Country/2008-09/Azerbaijan.pdf>

- 53. *Návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti*. 2013, [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: [http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/expertni skupina/Navhr.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/expertni_skupina/Navhr.pdf)

- 54. NCS. *Corporate Strategic Plan 2011-2015*. National Council of Sports, Uganda, 2011, [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.ncs.ug/downloads/Final%20copy%20of%20Strategic%20Plan.pdf>

- 55. NICHOLSON, Matthew, Russell HOYE a Barrie HOULIHAN. *Participation in sport: international policy perspectives*. New York, NY: Routledge, 2011, xvi, 318 p. ISBN 9780203870495-.

- 56. NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

- 57. NPA. *Uganda Vision 2040*. National Planning Authority, Uganda, 2012, [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://npa.ug/docs/Visionzerodraft.pdf>

- 58. OS (Office for Sport, Australia)
 - *Funding, programs and support*. Austrálie, 2012a, [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.regional.gov.au/sport/programs/index.aspx>
 - *Continued support for Australian sport*. Austrálie, 2012b, [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.regional.gov.au/sport/minister/releases/2012/kl007.aspx>
 - *Portfolio Budget Statements 2012-13*. Austrálie, 2012c, [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: http://www.regional.gov.au/departments/statements/2012_2013/files/2012_13_Portfolio_Budget_Statements.pdf
 - *National Institute System Intergovernmental Agreement*. Austrálie, 2011a, [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: http://www.regional.gov.au/sport/programs/files/IA_national_institute_system.pdf
 - *National Policy on Match-Fixing in Sport*. Austrálie, 2011b, [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: http://www.regional.gov.au/sport/programs/files/national_policy_match-fixing.pdf

- 59. PARK, Jae Woo. *Elite sport development in South Korea: an analysis of policy change in the sports of athletics, archery and baseball*. Loughborough, 2011, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://dspace.lboro.ac.uk/2134/8194>. Disertační práce. Loughborough University, UK.

- 60. PARK, J.-W., S.-Y. LIM a P. BRETHERTON. *Exploring the Truth: A Critical Approach to the Success of Korean Elite Sport*. *Journal of Sport* [online]. 2012-07-03,

roč. 36, č. 3, s. 245-267 [cit. 2013-03-19]. ISSN 0193-7235. DOI:
10.1177/0193723511433864. Dostupné z:
<http://jss.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0193723511433864>

61. PHIRI, Prudence. Zambia withdraws offer to host 2011All-Africa Games. *Lusaka Times* [online]. 2008, [cit. 2013-03-12]. Dostupné z:
<http://www.lusakatimes.com/2008/12/12/zambia-withdraws-offer-to-host-2011-all-africa-games/>
62. RAG (Republic of Armenia Government). *Government Program*. Jerevan, 2007, [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.gov.am/files/library/5.pdf>
63. RGB (Royal Government of Bhutan). *Tenth Five Year Plan, 2008-2013*. Thimphu: Gross National Happiness Commission, Royal Government of Bhutan, 2009-, v. <1>. ISBN 97899936769041.
64. RYCHTECKÝ, Antonín. Profesionalizace a vzdělávání ve sportovním sektoru. In: *Postavení, organizace a financování sportu v České republice*. Praha: Olympia, 2006, s. 17-24.
65. SA (Sports Administration, Taiwan)
 - *National Sports Act*. Taiwan, 2012a, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z:
<http://www.sa.gov.tw/English/WebData/WebData.aspx?WDID=1960&wmid=326>
 - *Current Policies & Vision for the Future*. Taiwan, 2012b, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.sa.gov.tw/English/WebData/WebData.aspx?WDID=2695&wmid=322>
 - *Sports Lottery Issuance Act*. Taiwan, 2011, [cit. 2013-02-20]. Dostupné z:
<http://www.sa.gov.tw/English/WebData/WebData.aspx?WDID=3333&wmid=326>
66. SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.
67. SHIELDS, Samantha. Georgia Law Gives New Life to Leader. *The Wall Street Journal* [online]. 2010, [cit. 2013-03-13]. Dostupné z:
<http://online.wsj.com/article/SB10001424052748704049904575554120268295144.html>
68. Sport Industry Research Centre. *Economic Value of Sport in England 1985-2008*. England, 2010, [cit. 2013-01-31]. Dostupné z:
http://www.sportengland.org/research/economic_value_of_sport.aspx
69. SRSA (Sport and Recreation South Africa)
 - *National Sport and Recreation Act*. Sport and Recreation South Africa, 2007, [cit. 2013-02-04]. Dostupné z:
[http://www.srsa.gov.za/MediaLib/Home/DocumentLibrary/464863\(3\).pdf](http://www.srsa.gov.za/MediaLib/Home/DocumentLibrary/464863(3).pdf)

- *White Paper for Sport and Recreation*. Sport and Recreation South Africa, 2012a, [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.srsa.gov.za/MediaLib/Home/DocumentLibrary/23%20WHITE%20PAPER%20FINAL%20August%202012.pdf>
 - *National Sport and Recreation Plan*. Sport and Recreation South Africa, 2012b, [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.srsa.gov.za/MediaLib/Home/DocumentLibrary/23%20WHITE%20PAPER%20FINAL%20August%202012.pdf>
 - *SRSA Strategic Plan 2012-2016*. Sport and Recreation South Africa, 2012c, [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.srsa.gov.za/MediaLib/Home/DocumentLibrary/23%20WHITE%20PAPER%20FINAL%20August%202012.pdf>
70. *Státní podpora sportu pro rok 2012*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011, [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/16801>
 71. STEJSKAL, Pavel. Management životního stylu. In: *Sborník z mezinárodní konference SPORT MANAGEMENT 2002*. Fakulta tělesné kultury Olomouc, 2002.
 72. STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, 661 s. ISBN 80-716-9454-1.
 73. STRECKOVÁ, Yvonne a Ivan MALÝ. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 1998, xii, 214 s. ISBN 80-722-6112-6.
 74. TAN, Tien-Chin, Chih-Fu CHENG, Ping-Chao LEE a Ling-Mei KO. Sport policy in Taiwan, 1949 - 2008: a brief history of government involvement in sport. *International Journal of Sport Policy and Politics* [online]. 2009-03-20, roč. 1, č. 1, s. 99-111 [cit. 2013-03-20]. ISSN 1940-6940. DOI: 10.1080/19406940802681293. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940802681293>
 75. THE ECONOMIST. Sport in Venezuela: Pitching in. *The Economist Newspaper Limited* [online]. 2012, [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21550302>
 76. THIBAUT, Lucie a Lisa M. KIKULIS. Canada. In: NICHOLSON, Matthew, Russell HOYE a Barrie HOULIHAN. *Participation in sport: international policy perspectives*. New York, NY: Routledge, 2011, 268 - 293. ISBN 9780203870495.
 77. WHEARE, K. *Federal government*. Westport, Conn.: Greenwood Press, 1980, 266 p. ISBN 03-132-2702-0.
 78. Zákon o podpoře sportu č.115/2001 Sb. In: *Sbírka zákonů*. 2001, [cit. 2013-01-19]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka č. 1 Výdaje na sport a tělovýchovu v ČR v letech 2007-2011 v mil. Kč.....	33
Tabulka č. 2 Tabulka porovnávající země s vyšší dostupností informací.....	36
Tabulka č. 3 Procentuální poměr financování sportovního prostředí z veřejných rozpočtů podle hlavních zdrojů.....	54
Tabulka č. 4 Procentuální rozdělení dotací odborem SA.....	57
Tabulka č. 5 Poměr výdajů z federálního rozpočtu na sport v tisících AUD.....	66
Tabulka č. 6 Přehled zbylých zemí zahrnutých do výzkumu.....	74
Tabulka č. 7 Shrnutí získaných informací u zemí analyzovaných v hlavní části práce.....	82
Obrázek č. 1 Struktura sportovního prostředí v Zambii.....	43
Obrázek č. 2 Přehled implementace plánu – Japonsko.....	52
Obrázek č. 3 Organizační struktura sportovního prostředí ve Venezuele.....	67
Obrázek č. 4 Grafické znázornění Long-Term Athlete Development.....	72

Přílohy

Příloha č. 1 – Úvodní dopis rozesílaný na kontakty ministerstev

Dear Sir or Madam,

My name is Lukas Kozacek, I'm from the Czech Republic, Europe. I'm student of Masaryk University in Brno, Faculty of Economics and Administration, field of study Public Economics.

I am writting in connection with my graduation thesis. I have selected the topic,,Comparison of principles of sport support in non European Union countries“.

Under the auspices of Masaryk University in Brno, I would like to request you for your help with my world research.For my research are necessary some information that I get from you or your colleagues in this way.

The idea of my research is compare the subsidy policy of national public budgets from all over the world countries (outside the European Union), Compaq their economic indicators, evaluate and report on the financing of sport in the world. It is necessary for me to get as much information from each country to get my research to be sufficiently reliable.

There are two steps how you can help me:

At first, please fullfill my short online questionnaire on internet, there is only few questions about sports in your country, which can really help me to continue with my research. Link to the questionnaire:

<https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dEx5VmN1djhGZ1RnaURoa25QS-EtVZFE6MQ>

Secondly,if it be possible and you would like to help me more with my research, I would like to ask you to send me any materials that relate to the financing of sport in your country. I am particularly concerned about the economic indicators, strategic documents, grant programs, etc. All documents will be used only for the purposes of my research, which aims to compare support of sport in countries all over the world and its support systematics.

Thank you for your time. I would be grateful for any help you can provide.

If you have any questions or queries please contact me at this email address.
Thank you in advance for your attention to this matter.

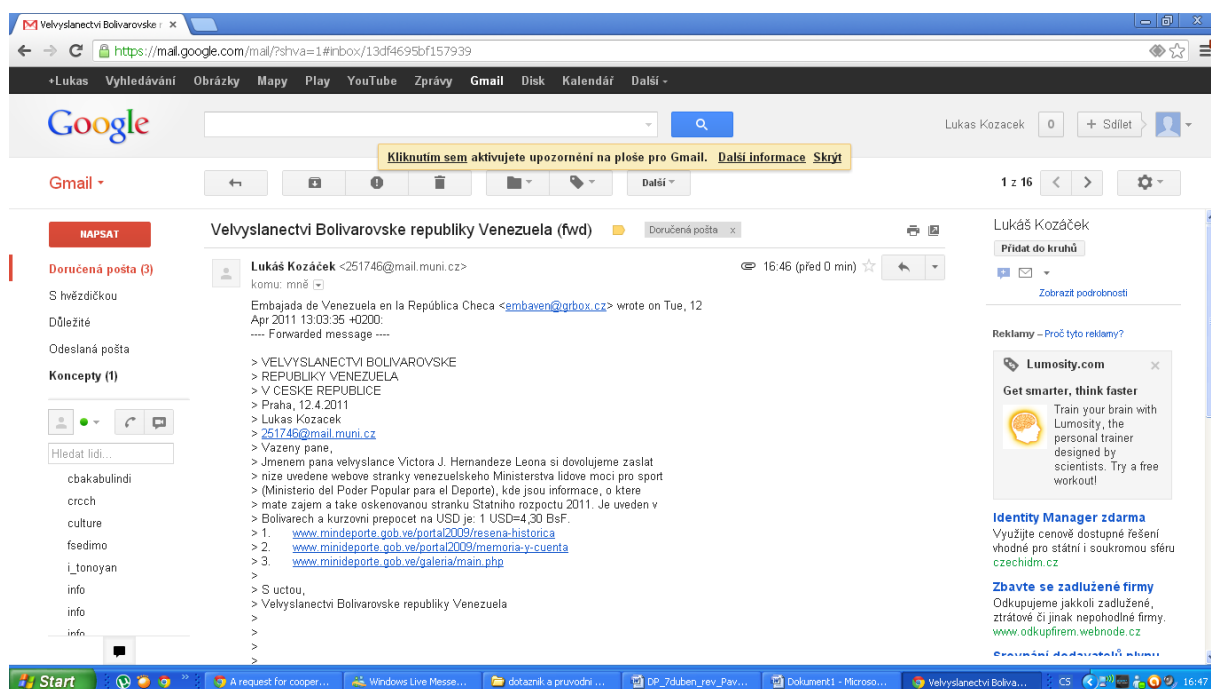
Yours faithfully.

Lukas Kozacek

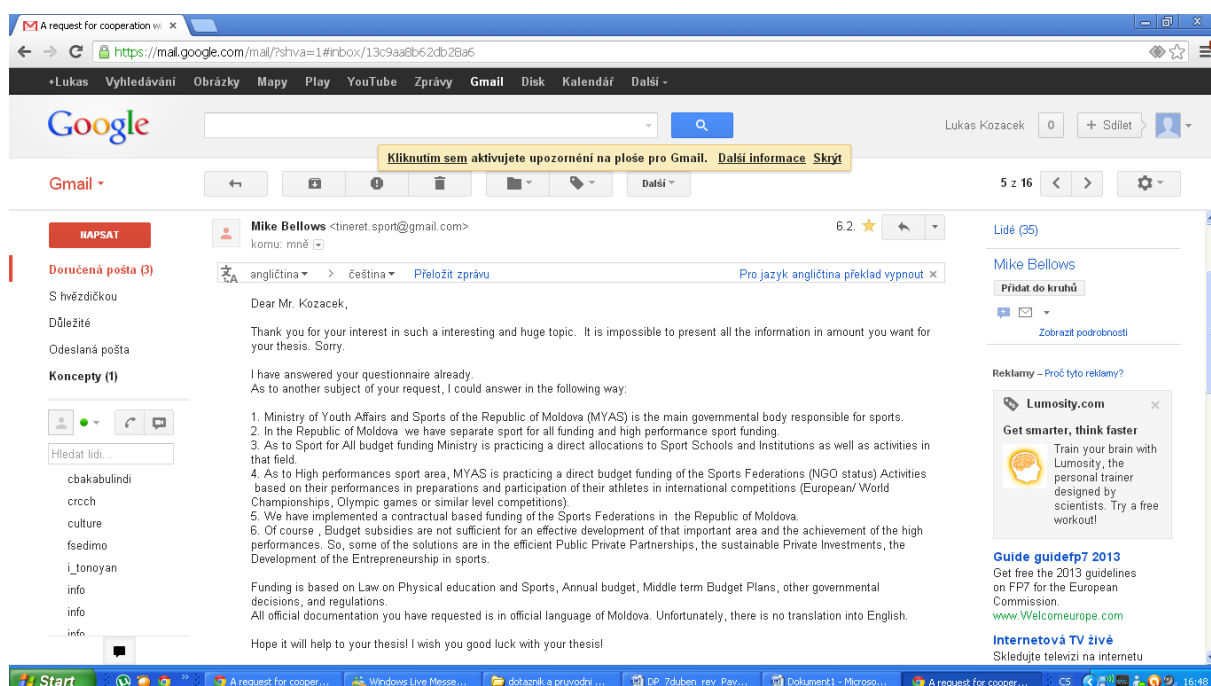
Příloha č. 2 – Otázky použité v online dotazníku

1. What is the main authority managing and distributing public funds into the sport sector in your country? Is it directly established by the Ministry of Sport, or runs as a sub-division under another ministry? Please briefly comment on.
2. Does your country has formed any strategic document governing the concept of supporting sport from public budgets? If there is any, is it freely accessible on the website of the institution (please include link). Please briefly comment on.
3. How can athletes at all levels in your country to apply for public funds to support their activities? Please shortly describe.
4. What percentage of your country's GDP goes to support the sport in recent years? Please specify, if possible, accurate data. Please briefly comment on.
5. Does exist any state-sponsored system of sports education in public schools (elementary school, middle school, high school)? Is this document presented on the websites of the Ministry? (Please provide link). Please briefly comment on.
6. Please comment on whether from the public funds are more encouraged athletes representing the country in international competitions or rather youth and recreational athletes.
7. Is there in your country any structure of non-governmental organizations promoting sport? How are these organizations funded? Please briefly comment on.
8. What is the long-term attitude of the government in supporting the sport from public budgets in your country? They try to solve the situation with long-term financing sport or rather neglected? Please briefly comment on.

Příloha č. 3 – Ukázka emailové komunikace se zástupcem venezuelského velvyslance v ČR

Příloha č. 4 – Ukázka emailové komunikace s Mihailem Belousiucem (Moldávie)

Příloha č. 5 – Srovnání zkoumaných zemí podle zisku medailí na LOH v Londýně 2012

Stát	Zlaté medaile	Stříbrné medaile	Brozové medaile	Celkem medailí	Celkové pořadí
Jižní Korea	13	8	7	28	5.
Austrálie	7	16	12	35	10.
Japonsko	7	14	17	38	11.
Kazachstán	7	1	5	13	12.
Jamajka	4	4	4	12	18.
Brazílie	3	5	9	17	22.
Jižní Afrika	3	2	1	6	23.
Etiopie	3	1	3	7	24.
Keňa	2	4	5	11	28.
Ázerbájdžán	2	2	6	10	30.
Kanada	1	5	12	18	36.
Gruzie	1	3	3	7	39.
Dominikánská rep.	1	1	0	2	46.
Trinidad a Tobago	1	0	3	4	47.
Uzbekistán	1	0	3	4	47.
Venezuela	1	0	0	1	50.
Uganda	1	0	0	1	50.
Indie	0	2	4	6	55.
Mongolsko	0	2	3	5	56.
Thajsko	0	2	1	3	57.
Arménie	0	1	2	3	60.
Malajsie	0	1	1	2	63.
Botswana	0	1	0	1	69.
Singapur	0	0	2	2	75.
Moldavsko	0	0	2	2	75.
Chile	x	x	x	x	x
Bhútán	x	x	x	x	x
Guyana	x	x	x	x	x
Kyrgyzstán	x	x	x	x	x
Laos	x	x	x	x	x
Myanmar	x	x	x	x	x
Namibie	x	x	x	x	x
Rwanda	x	x	x	x	x
Senegal	x	x	x	x	x
Taiwan	x	x	x	x	x
Turkmenistán	x	x	x	x	x
Vietnam	x	x	x	x	x
Zambie	x	x	x	x	x

Zdroj: <http://www.london2012.com/medals/medal-count/>